

**Uchwała Nr .../.../2017
Rady Gminy Ustronie Morskie
z dnia .....**

**w sprawie: przyjęcia „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie
na lata 2016-2020+”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) Rada Gminy Ustronie Morskie uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „**Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+**” o treści stanowiącej Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ustronie Morskie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sprawa prowadzi:

Urszula Czachorowska –Kierownik Referatu Promocji i Rozwoju, pok. nr 23.
Tel. 94 35 14 189, fax 94 35 15 535 , e-mail: turystyka@ustronie-morskie.pl

Marta Thiele-Staszewska
ADWOKAT

UZASADNIENIE DO PROJEKTU UCHWAŁY RADY GMINY USTRONIE MORSKIE w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2020+.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt. 6 cytowanej, w podstawie prawnej, ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy uchwalanie programów gospodarczych. Plan Rozwoju Lokalnego to dokument, który przedstawia zintegrowane i kompleksowe działania będące realizacją strategii społeczno-gospodarczej Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2020+. Strategia ta jest definiowana jako stan gotowości gminy do kreowania społecznych programów rozwoju i przyjmowania programów strukturalnych Unii Europejskiej. Plan Rozwoju Lokalnego określa nie tylko ogólne cele (jak ma to miejsce przy tworzeniu strategii), lecz konkretne zadania, terminy ich realizacji oraz sposoby finansowania.

Niezbędność posiadania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2020 + wynika także z formalnej podstawy do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie projektów ze źródeł unijnych. Dokument został opracowany z uwzględnieniem istniejących zasobów, badań oraz przy wykorzystaniu wcześniejszych opracowań dotyczących Gminy Ustronie Morskie oraz był poddany konsultacjom społecznym.

Autorem opracowania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2020 + jest firma e – Infolex Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Żurawiej 71, lok. 2.48, 2.49, 15 – 540 Białystok.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+

Wykonanie
Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie
na lata 2016-2020+

Opracowanie zostało wykonane na zlecenie Wójta Gminy Ustronie Morskie.

Podstawę formalną opracowania stanowi umowa zawarta pomiędzy Wójtem Gminy Ustronie Morskie a firmą e-Infolex Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Żurawiej 71, lok. 2.48, 2.49, 15-540 Białystok.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I. METODOLOGIA PRACY NAD STRATEGIĄ	17
II. DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA GMINY	20
2.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY	20
Położenie i powierzchnia	20
Historia	22
2.2. DEMOGRAFIA.....	24
Dane demograficzne	25
2.3 OBSZAR SPOŁECZNY.....	28
Organizacje pozarządowe	28
Uczestnictwo w wyborach.....	37
Służba zdrowia.....	40
Pomoc Społeczna.....	42
Oświata	52
Bezpieczeństwo	61
2.4. OBSZAR KULTURY I REKREACJI.....	65
Kultura	65
Obiekty dziedzictwa kulturowego	69
Turystyka i rekreacja	70
Baza sportowo-rekreacyjna.....	76
2.5. OBSZAR ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	79
Warunki klimatyczne.....	79
Rzeźba terenu.....	80
Surowce mineralne	81
Surowce organiczne.....	82
Hydrologia	83
Wody powierzchniowe	83
Wody podziemne	83
Wody morskie.....	84
Gleby.....	84
Lasy.....	85
Flora.....	86
Fauna.....	87
Obszary chronione	88
Infrastruktura energetyczna	90

Zaopatrzenie w gaz i ciepłownictwo	90
Infrastruktura wodno-ściekowa	90
Gospodarka odpadowa.....	91
Transport i komunikacja	93
2.6 OBSZAR GOSPODARCZY	95
Podmioty gospodarki narodowej	95
Rolnictwo.....	102
Rynek pracy	105
Sytuacja finansowa gminy Ustronie Morskie.....	111
Wydatki.....	120
III. ANALIZA SWOT	126
IV. MISJA GMINY USTRONIE MORSKIE I JEJ REALIZACJA	137
4.1 Wizja i misja.....	137
4.2 Kierunki rozwoju Gminy Ustronie Morskie	138
4.3 Cele strategiczne i cele szczegółowe	139
V. OCENA SPÓJNOŚCI CELÓW STRATEGICZNYCH Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU.....	143
VI Wieloletni Plan Finansowy Gminy Ustronie Morskie (WPF) na lata 2016-2020+	153
VII. PROCEDURY WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI PLANU ROZWOJU GMINY USTRONIE MORSKIE	161
Monitoring Planu.....	161
Ewaluacja	165
Public Relations planu rozwoju lokalnego	166
SPIS TABEL.....	168
SPIS RYSUNKÓW.....	173
SPIS WYKRESÓW	174

WSTĘP

Wciąż zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza wymusza na wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego – bez względu na ich wielkość - dynamiczne reagowanie na wszelkie zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-politycznym. JST sprostać muszą wymogom nowoczesnego zarządzania, jakie stawia przed nimi rzeczywistość. Wyznaczone cele strategiczne z jednej strony nakierowane są na rozwój, z drugiej zaś na długofalowe planowanie. Strategie i programy rozwoju gmin są więc z założenia dokumentami planistycznymi, które wyznaczają szerokie ramy działalności gminy, ale też dają podstawę do przyjęcia programów oraz podejmowania szeregu inicjatyw i przedsięwzięć.

Zarówno Programy Rozwoju jak i strategie mają za zadanie porządkowanie, informowanie i wyznaczanie kierunków rozwoju i możliwości ich realizacji w gminie. Istotnym zadaniem tego typu dokumentów strategicznych jest też formułowanie kolejnych Wieloletnich Planów Inwestycyjnych (WPI). Co więcej, dokument ten stanowi również podstawę do kształtowania polityki przestrzennej, będąc jednym z punktów odniesienia dla sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Posiadanie planu rozwoju czy strategii podnosi wiarygodność gminy wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie stanowi podstawę oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy.

Wskazanie kierunków, w jakich powinna zmierzać gmina w celu zapewnienia stałego, zrównoważonego rozwoju, a jednocześnie dbanie, aby mieszkańcom konsekwentnie polepszać warunki życia winno być celem poprawnie sporządzonego planu rozwoju.

Istotnym elementem dokumentów strategicznych jest diagnoza społeczno-gospodarcza, zgodnie z zasadą, że tylko wiedza skąd przychodzimy może nam trafnie wskazać drogę, dokąd zmierzamy. Jedynie opieranie się na wartościach i tradycji uznawanych przez lokalne społeczności - ze szczegółowym uwzględnieniem jej słabych i mocnych stron a także realnego potencjału może prowadzić do efektywnego planowania przyszłości. Trzeba zatem przyznać, że wartość planu rozwoju mierzona jest poziomem dialogu społecznego na linii władza - obywatele. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+ będzie zatem podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, który wyznaczy cele, kierunki oraz obszary polityki rozwoju w lokalnej przestrzeni. Ponadto Plan uwzględni potrzeby i oczekiwania całej gminnej wspólnoty, respektując jednocześnie obowiązujące zasady rozwoju regionalnego w Polsce oraz wyzwania stojące przed Gminą Ustronie Morskie. Plan i Strategia Rozwoju będą kontynuacją i

uaktualnieniem wcześniejszych dokumentów planistycznych obowiązujących w Gminie Ustronie Morskie.

Oprócz wspomnianych powyżej korzyści płynących z tworzenia wszelkich dokumentów o charakterze strategiczno-planistycznym, tworzenie zarówno Strategii jak i Planu rozwoju podyktowane jest w gminie Ustronie Morskie również ustawowo. Przede wszystkim konieczność tworzenia dokumentów planistycznych wynika z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której na mocy art. 4. 1. stwierdzono, iż „Politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych”.

Wreszcie należy wspomnieć, że posiadanie dokumentów strategicznych stanowi w gminach podstawę do uzurpowania sobie możliwości korzystania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Moment określania zapisów Strategii wyznaczyło zaistnienie szczególnych szans w regionalnym i krajowym otoczeniu gminy, związanych z nowymi instrumentami integracji europejskiej – perspektywa 2014-2020. Rozstrzygnięcia zawarte w Planie i Strategii mają na celu określenie listy najskuteczniejszych przedsięwzięć rozwojowych w tej perspektywie.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+ obejmować będzie syntetyczną diagnozę wspólnoty lokalnej, bilans strategiczny w kategoriach mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (analizą SWOT), a także rozstrzygnięcia strategiczne. Na ostatnią ze wskazanych kategorii składają się: misja i wizja gminy oraz cele strategiczne i szczegółowe. Ponadto, konkretyzacja zaproponowanych zapisów strategicznych następuje poprzez określenie spójności Strategii w relacji do dokumentów planujących rozwój: Polski i Europy, województwa zachodniopomorskiego oraz powiatu kołobrzeskiego (w perspektywie do roku 2020+). W Planie Rozwoju zawarte będą ponadto założenia dotyczące procesu jego wdrażania oraz ustalenia w zakresie monitoringu i ewaluacji.

Reasumując warto zaznaczyć, że finalny dokument Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+ będzie efektem prac ekspertów z dziedziny prawa, ekonomii, ochrony środowiska i socjologii działających na rzecz e-Infolex, spółka z o.o., przy ścisłej współpracy z partnerami społecznymi i prywatnymi. Dokument uwzględni wszelkie wnioski i rekomendacje sformułowane w ramach debaty publicznej, która odbywała się w formie konsultacji społecznych w sołectwach Gminy Ustronie Morskie. W celu zaktywizowania jak największej liczby podmiotów oraz mieszkańców, przed spotkaniami prowadzono kampanię informacyjną, zachęcającą do jak najliczniejszego wzięcia udziału w spotkaniach. Niniejsze spotkania odbyły się w ramach zebrań przeprowadzonych w Salach Wiejskich poszczególnych sołectw w dniach od 4 do 7 lipca 2016 roku.

Tabela 1. Harmonogram spotkań w sołectwach.

DATA	MIEJSCOWOŚCI
04.07.2016 r.	Ustronie Morskie, Sianożęty, Gwizd
05.07.2016 r.	Kukinia
06.07.2016 r.	Kukinka
07.07.2016 r.	Rusowo

Ażeby Plan Rozwoju i Strategia Rozwoju stanowiły wypadkową świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową oraz efektywne narzędzie do prowadzenia spójnej polityki lokalnego i regionalnego rozwoju potrzeba zaangażowania zarówno środowiska samorządowego – w tym znaczeniu przedstawicieli samorządu, ale także organizacji publicznych, przedsiębiorców, lokalnych liderów życia społecznego oraz, w miarę możliwości, jak największej grupy mieszkańców.

Plan oddziaływania pełni też strategiczną rolę w systemie zarządzania polityką rozwoju, występuje bowiem jako generalny plan postępowania władz samorządowych, partnerów gospodarczych i społecznych. Wymienione podmioty w procesie aplikowania o środki finansowe mogą powoływać się na istniejące dokumenty planistyczne, a także w oparciu o te dokumenty budować własne plany strategiczne. To sprawia, że Program Oddziaływania jest też narzędziem kierowania i intensyfikowania współpracy z partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi w układzie zarówno lokalnym, jak i regionalnym. Tworzenie partnerstw na etapie realizacji poszczególnych kierunków interwencji niniejszego Planu Rozwoju, będzie miało kluczowe znaczenie dla rozwoju Gminy Ustronie Morskie, w tym również w związku z pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych. Istotnym jest, że Plan Rozwoju Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+ będzie spójny z priorytetami, a także celami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego.

Plan rozwoju jako dokument definiuje najważniejsze przedsięwzięcia gospodarcze, społeczne oraz środowiskowe. Wskazuje kierunki alokacji zasobów, które w możliwie najlepszy sposób pomogą w realizacji ustalonej wizji rozwoju. Zawarte w dokumencie działania mają na celu określenie najbardziej pożądanых przez lokalną społeczność przedsięwzięć rozwojowych w podanych ramach czasowych. Strategia Rozwoju Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+, kładzie nacisk na zrównoważony rozwój gminy, którego efektem ma być poprawa warunków i jakości życia jej mieszkańców oraz wykorzystanie największych walorów regionu. Realizacja działań mających za zadanie rozwój infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego Gminy, które

uwarunkowane jest wieloma czynnikami. Dlatego Plan Rozwoju Gminy jest dokumentem kierunkowym, będącym podstawą skoordynowanych działań podejmowanych przez wszystkich partnerów społecznych Gminy. Cechą planowania strategicznego jest podejście całościowe, kompleksowe, powodujące, że realizacja celów zawartych w niniejszym dokumencie będzie wspólnym zadaniem władz samorządowych i wszystkich partnerów Gminy.

Do realizacji najważniejszych założeń formułowanych w dokumencie Planu Rozwoju konieczne będzie podejmowanie następujących działań:

- samodzielnie realizowanych przez władze Gminy,
- samodzielnie realizowane przez podmioty sektora prywatnego,
- samodzielnie realizowane przez organizacje pozarządowe,
- indywidualnie realizowane przez mieszkańców i ich nieformalne grupy oraz środowiska,
- realizowanych wspólnie z udziałem wymienionych powyżej sektorów.

Niezwykle ważnym, ale zarazem też trudnym do osiągnięcia zadaniem będzie jednoczesne zaangażowanie wszystkich kluczowych dla rozwoju Gminy partnerów. Tak jak w każdej relacji, sukces zależny będzie od zdolności do wzajemnego porozumienia i współdziałania, radzenia sobie z różnicami interesów poszczególnych grup, a także wspólnym definiowaniu problemów oraz celów. Kompleksowa współpraca w procesie planowania i wdrażania Programu Rozwoju, pozwoli świadomie oddziaływać na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze lub przyrodnicze. Dzięki temu możliwe będzie zarządzanie rozwojem w założonym czasookresie ze społecznym poparciem i zaangażowaniem. Trzeba jednak pamiętać, że wszelkie zamierzenia, plany działania określone w Planie Rozwoju ograniczone są możliwościami finansowymi Gminy, co jednocześnie przekłada się na określony pułap umożliwiający aplikowanie o pomoc finansową z Funduszy Europejskich. Wśród wielu osób pokutuje przekonanie, że dotacje przynależne Polsce w Unii Europejskiej są już na wyczerpaniu. Jest to błędne myślenie, pamiętać trzeba, że choć wiele programów pomocowych już się zakończyło, wciąż można aplikować o środki na rozwój.

Unia Europejska to wspólnota krajów znajdujących się na różnych poziomach rozwoju i mierzących się z wieloma różnymi wyzwaniami. Wiele z tych wyzwań jest wspólnych dla krajów państw Unii. Dzięki Funduszom Europejskim wzmacniana jest konkurencyjność gospodarek państw członkowskich, podejmowana jest walka z bezrobociem, a także realizowane są działania, które pomagają w rozwoju uboższych regionów. Unia Europejska, jako organizacja międzynarodowa, dysponuje własnym budżetem, z którego finansowane są działania mające na celu rozwiązywanie wspólnych problemów. Dzięki jednemu budżetowi sprostanie wyzwaniom jest tańsze i skuteczniejsze, niż gdyby każde państwo członkowskie miało stawiać im czoła samodzielnie. W ten sposób, od ponad 40 lat Unia realizuje aktywną politykę rozwoju regionalnego, zwaną też polityką spójności lub polityką strukturalną. Jej głównym celem jest

zmniejszenie różnic w rozwoju krajów i regionów, co zwiększa konkurencyjność krajów członkowskich i samej Unii na globalnym rynku. To, na co Unia Europejska przeznaczająca fundusze, jest ściśle powiązane ze strategią jej rozwoju. Obecnie jest ona określona w dokumencie Europa 2020. Szczegółowy plan wydawania unijnych funduszy, zwany Wieloletnimi Ramami Finansowymi, określany jest nie rzadziej niż raz na 5 lat, a w praktyce co siedem lat. Budżet Unii Europejskiej tworzą głównie dochody pochodzące z państw członkowskich. Budżety roczne są ustalane w granicach wyznaczonych przez długoterminowy plan finansowy, zwany także perspektywą finansową Unii Europejskiej. Dzięki temu wydatki są ponoszone w sposób przewidywalny, a obecny plan finansowy obowiązuje do 2020 r.

Struktura Funduszy Europejskich

Unia Europejska wydatkuje środki za pośrednictwem różnych funduszy, programów i instrumentów finansowych. Pięć głównych funduszy wspiera rozwój gospodarczy wszystkich krajów Unii zgodnie z celami strategii Europa 2020. Są to:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - jego celem jest zmniejszanie różnic w poziomie rozwoju regionów w Unii i wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE jako całości. Z funduszu pochodzi m.in. wsparcie inwestycji produkcyjnych i infrastrukturalnych oraz wsparcie udzielane małym i średnim przedsiębiorcom.

- Europejski Fundusz Społeczny - głównym celem funduszu jest walka z bezrobociem w krajach członkowskich. Pieniądze z Europejskiego Funduszu Społecznego zwiększają możliwość zatrudnienia i kształcenia. Z jego środków współfinansowana jest pomoc dla różnych regionów i grup społecznych, w szczególności dla osób zagrożonych ubóstwem oraz dla ludzi młodych wchodzących na rynek pracy.

- Fundusz Spójności - jest to fundusz przeznaczony dla państw członkowskich, których dochód narodowy brutto (DNB) na mieszkańca wynosi mniej niż 90% średniej w UE. Jego celem jest zredukowanie różnic gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju głównie poprzez duże inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska.

- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - fundusz ten zajmuje się wspieraniem przekształceń struktury rolnictwa oraz wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich.

- Europejski Fundusz Morski i Rybacki - fundusz wspiera restrukturyzację rybołówstwa państw członkowskich.

W sumie, poprzez te fundusze Unia Europejska planuje przekazać do 2020 roku prawie połowę swego całego budżetu (ponad 453 mld euro) na pomoc krajom członkowskim.

Pozostała część wydatków Unii kierowana jest do realizacji celów specjalnych przez dodatkowe fundusze inwestycyjne, w tym:

- Fundusz Solidarności Unii Europejskiej - zapewnia wsparcie w przypadku poważnych klęsk żywiołowych,
- Instrument Pomocy Przedakcesyjnej - stanowi wsparcie dla krajów kandydujących i dla potencjalnych kandydatów do UE.

Poza tym Unia wprowadziła cztery instrumenty finansowe:

- JASPERS i JASMINE - finansują wsparcie techniczne przy przygotowaniu dużych projektów infrastrukturalnych,
- JEREMIE - ułatwia małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) dostęp do mikrofinansowania,
- JESSICA - wspomaga rozwój obszarów miejskich.

Sposób funkcjonowania funduszy określony jest przez jeden, wspólny dla wszystkich państw członkowskich zestaw przepisów. Mają one na celu zapewnienie, że środki z Funduszy są wykorzystywane zgodnie ze strategią Europa 2020. Przepisy zapewniają również lepszą koordynację i spójną realizację przedsięwzięć oraz jak najprostszy dostęp do Funduszy dla potencjalnych beneficjentów.

Zasady działania Funduszy Europejskich

Zasady działania Funduszy Europejskich wynikają z zasad rządzących polityką regionalną Unii Europejskiej:

a) zasada partnerstwa - na każdym etapie realizacji funduszy powinni uczestniczyć wszyscy zainteresowani partnerzy. Z jednej strony Komisja Europejska współpracuje z odpowiednimi władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, które też ściśle kooperują ze sobą, z drugiej – przeprowadzane są konsultacje z partnerami gospodarczymi i społecznymi.

b) zasada dodatkowości (współfinansowania lub uzupełniania) - to znaczy, że Fundusze Europejskie powinny uzupełniać środki finansowe poszczególnych państw członkowskich, a nie je zastępować. Działania Unii nie powinny zastępować działań na szczeblu krajowym i regionalnym, lecz je wzbogacać i wzmacniać.

c) zasada subsydiarności - władze wyższego szczebla podejmują działania jedynie wówczas i tylko wtedy, gdy cele nie mogą zostać zrealizowane w sposób wystarczający przez władze niższego szczebla. Instytucje unijne mogą realizować zadania tylko wtedy, jeżeli nie mogą być one skutecznie wykonane samodzielnie przez regiony lub kraje członkowskie.

d) zasada decentralizacji - wynika z zasady subsydiarności i ma na celu umocnienie roli samorządów regionalnych i lokalnych w realizacji i wykorzystaniu Funduszy Europejskich. W wielu dziedzinach zdecentralizowanie kompetencji znacznie zwiększa ich efektywność tak pod względem kosztów, jak i jakości usług i przybliżenia ich obywatelowi.

e) zasada koncentracji - polega na wspieraniu ze środków unijnych działań, które mają największe znaczenie dla rozwoju Unii oraz zwiększenia jej spójności społeczno-gospodarczej czy terytorialnej. Zasada ta oznacza także, że pomoc z funduszy powinna być skoncentrowana na niewielu precyzyjnie określonych celach, priorytetach i działaniach.

f) zasada programowania - pomoc przeznaczona jest na trwałe rozwiązywanie problemów w danej gałęzi gospodarki lub regionie, co w praktyce oznacza konieczność formułowania wieloletnich planów rozwoju gospodarczego i wykorzystania środków publicznych. Zasada ta ma na celu wypracowywanie wieloletnich programów rozwoju, zgodnie z partnerskim procesem decyzyjnym. Po zatwierdzeniu programów przez Komisję Europejską są one realizowane pod kierunkiem państw członkowskich zgodnie z postanowieniami rozporządzeń unijnych i szczegółowymi wytycznymi Komisji Europejskiej.

g) wymiar terytorialny polityki regionalnej - Fundusze Europejskie mają na celu wspieranie rozwoju terytoriów określonych nie tylko administracyjnie, ale powiązanych funkcjonalnie, co znaczy, że charakteryzują się one podobnymi cechami społeczno-gospodarczo-przestrzennymi i jednolitymi celami rozwoju.

Na co wydawane są fundusze?

Unia Europejska w strategii Europa 2020 określiła swoje cele strategiczne i priorytety rozwoju. Na tej podstawie wyznaczone zostały tzw. polityki horyzontalne. Każdy projekt, który ma być realizowany z udziałem Funduszy Europejskich, jest oceniany w kontekście zgodności z trzema podstawowymi politykami:

1) Zrównoważony rozwój:

Unia stara się dbać o to, by rozwój gospodarczy Europy nie odbywał się kosztem środowiska naturalnego. Ponadto Unia promuje racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych oraz ochronę środowiska poprzez ograniczenie emisji gazów czy upowszechnienie technologii przyjaznych środowisku.

2) Równość szans:

Przedsięwzięcia współfinansowane ze środków europejskich powinny być zgodne z polityką równości szans. Oznacza to zapewnienie równego traktowania kobiet i mężczyzn. Nie dopuszcza się dyskryminacji ze względu na wiek, poglądy, pochodzenie, religie czy niepełnosprawność.

3) Społeczeństwo informacyjne:

Realizacja polityki społeczeństwa informacyjnego polega na upowszechnianiu nowoczesnych technologii informacyjnych w życiu codziennym obywateli, przedsiębiorstw i administracji publicznej.

Coraz ważniejszym obszarem działań Unii Europejskiej staje się także polityka rozwoju przestrzennego. Jej głównym zadaniem jest zapewnienie różnorodności i zachowanie odrębności.

W okresie finansowania 2014-2020 Unia Europejska planuje zainwestować prawie 960 mld euro.

W obecnym budżecie priorytetowo został potraktowany wzrost gospodarczy, zatrudnienie i konkurencyjność. Dlatego też na ten cel przyznane zostały znacznie większe środki (udział w ogólnych nakładach UE zwiększył się z 9% do 13% w latach 2007-2013). Nieco mniej środków przewidziano obecnie na: spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną (34% wobec 36%) oraz na zrównoważony wzrost i zasoby naturalne (39% wobec 42%). Na pozostałe wydatki przewidziano wyższe kwoty. Ogółem przewidziane środki na lata 2014-2020 są nieznacznie mniejsze od okresu 2007-2013 (960 mld euro wobec 994 mld euro).

Stosunkowo duża część funduszy Wspólnoty przekazywana jest na Wspólną Politykę Rolną. Wynika to z tego, że jest to jedyna polityka finansowana prawie w całości ze środków UE. Państwa członkowskie zdecydowały, że polityka rolna powinna być prowadzona na szczeblu europejskim bardziej niż na krajowym.

Wydatki na wspólną politykę rolą wyniosą w latach 2014-2020 ponad 373 mld euro (39% ogółu wydatków Unii Europejskiej), z czego ponad 277 mld euro przeznaczone zostanie na wydatki związane z rynkiem i pomocą bezpośrednią, a 96 mld euro - na rozwój obszarów wiejskich.

Zreformowana wspólna polityka rolna stymuluje produkcję bezpiecznej żywności o wysokiej jakości oraz wspiera produkty rolnictwa europejskiego, a także innowacje w zakresie uprawy i przetwórstwa żywności. Uwzględnia zmiany klimatu i tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich. Wspiera rolnictwo zorientowane rynkowo. W 2011 r. produkty rolne stanowiły aż 7% w eksporcie UE, co odpowiada kwocie przekraczającej 100 mld euro - więcej niż samochody lub produkty farmaceutyczne.

Poza istniejącymi funduszami Unia przeznaczająca w latach 2014–2020 specjalne środki na nowe programy dające dodatkowe wsparcie w różnych obszarach:

- Program Horyzont 2020 ma stymulować prowadzenie prac badawczych na najwyższym poziomie, wspierać współpracę międzynarodową, innowacyjne przedsiębiorstwa itp. (80 mld euro),
- Program COSME ma ułatwić małym i średnim przedsiębiorstwom dostęp do rynków na terenie Wspólnoty i poza nią, a także ma zapewnić łatwiejszy dostęp do finansowania poprzez gwarancje kredytowe i kapitał (2,3 mld euro),

- Program „Łącząc Europę” będzie najważniejszym instrumentem finansującym strategiczne inwestycje w infrastrukturę w zakresie budowy dróg, linii kolejowych, sieci energetycznych, a także rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych (33 mld euro)
- Program Erasmus+ ma ułatwić pobyt młodych ludzi na stażach za granicą, co w rezultacie przyniesie poprawę ich umiejętności i zwiększy szansę na zatrudnienie (15 mld euro),
- Program Kreatywna Europa więcej środków otrzyma europejska kultura, kino, telewizja, muzyka, literatura, teatr, dziedzictwo kulturowe i inne powiązane dziedziny (1,5 mld euro),
- Program Operacyjny "Rybnictwo i Morze" 2014 – 2020 (Priorytet 1 - Promowanie rybnictwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy).

Głównym kryterium podziału środków finansowych Unii Europejskiej na poszczególne państwa członkowskie jest poziom produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca. Regiony o poziomie PKB na mieszkańca w granicach 75% - 90% średniego poziomu unijnego zaliczane są do regionów w okresie przejściowym. Natomiast za bardziej rozwinięte uznaje się te regiony, których PKB na mieszkańca osiąga 90% lub więcej średniej unijnej.

Wśród regionów zaliczonych do mniej rozwiniętych, w których poziom dochodu narodowego na mieszkańca jest poniżej 75% średniego poziomu unijnego, są: Estonia, Łotwa, Litwa, Polska bez województwa mazowieckiego, Czechy bez Pragi, Słowacja, Węgry bez rejonu Kozep, Rumunia bez Bukaresztu, Bułgaria, znaczna część Grecji, południowe Włochy z Sycylią, Malta, Portugalia bez Lizbony i Aljavre, Hiszpania bez Extremadury oraz zachodnia część Wielkiej Brytanii.

Poza obiektywnym kryterium podziału funduszy, jakim jest poziom PKB na mieszkańca, wielkość przyznanych danemu państwu środków zależy od wielu innych czynników i zawsze jest przedmiotem negocjacji z Komisją Europejską.

Fundusze Strukturalne jako instrumenty polityki strukturalnej Unii Europejskiej wspomagają restrukturyzacją i modernizację gospodarek państw członkowskich. Prowadzą do zwiększenia spójności ekonomicznej i społecznej, wspierają te sektory gospodarki i regiony, które bez pomocy finansowej nie są w stanie osiągnąć średniego poziomu ekonomicznego Unii Europejskiej.

Celem jednego z nich - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - jest pomoc w społeczno-gospodarczej integracji poprzez wyrównywanie nierówności pomiędzy regionami.

W Polsce w latach 2015-2020 Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego współfinansuje między innymi projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. W ramach tego Programu, środki z Funduszu ukierunkowane są na wsparcie rozwoju lokalnego. Odbywa się to poprzez współfinansowanie np.

lokalnych projektów z zakresu infrastruktury technicznej, ochrony środowiska, infrastruktury turystycznej, kulturalnej i społecznej, a także infrastruktury służącej rozwojowi działalności gospodarczej. Działania mające na celu aktywizację społeczną i gospodarczą obszarów zagrożonych marginalizacją, które będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej muszą być zgodne z Planem Rozwoju.

Plan Rozwoju Gminy Ustronie Morskie jako średniookresowy dokument planistyczny powinien być przygotowany w formule partnerstwa na poziomie gminnym, międzygminnym lub powiatowym. Określając realizację działań przy wykorzystaniu Funduszy Strukturalnych musi zawierać opis aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na danym obszarze, opis zadań przewidzianych do realizacji w latach 2016-2020+ wraz z planem finansowym. Dokument ten winien także pokazywać powiązanie zaplanowanych przedsięwzięć z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu kołobrzeskiego, a także sposoby monitorowania i oceny.

Zakładając iż Plan Rozwoju ma przyczynić się do rozwiązania najistotniejszych problemów Gminy Ustronie Morskie, jego głównym celem jest zapewnienie koncentracji środków na strategicznych działaniach samorządu. Środki te powinny być wydatkowane na wcześniej zaplanowane inwestycje według zaprogramowanej kolejności. Dokument powinien być także aktualizowany i weryfikowany pod kątem zamierzonych przedsięwzięć. Służyć ma gromadzeniu środków i efektywności ich wykorzystania. Jednostka samorządu terytorialnego sama decyduje o procedurze jego przygotowania, która wynika z potrzeb w danym zakresie. Natomiast w celu sprawnej jego realizacji wymagane jest podjęcie uchwały przez Radę Gminy Ustronie Morskie w sprawie przyjęcia tego dokumentu.

Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie do roku 2020+ będzie spójny z priorytetami i celami dokumentów szczebla unijnego, krajowego i regionalnego, tj.:

- Europa 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Bruksela, 3.3.2010, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;

– Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, OJ L 347, 20.12.2013, s. 320. (zwane Rozporządzeniem dla funduszy Wspólnych Ram Strategicznych 2014 – 2020)'

– Uchwała Rady Ministrów Nr 157 z dnia z dnia 25 września 2012 r., w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020, Monitor Prawniczy, 22.11.2012 r., poz. 882

– Uchwała Nr XXVI/303/05 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 grudnia 2005r. sprawie przyjęcia po konsultacjach społecznych „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko” (Na podstawie art. 18 pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001r. Nr 142 poz. 1590 ze zm.) będąca kontynuacją Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, która została przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą nr XVI/147/2000 w dniu 23 października 2000 roku. (Strategia ta określała cele rozwoju województwa do 2015 roku).

– Uchwała Nr XLII/482/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020 po aktualizacji, wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko Na podstawie art.18 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001r., Nr 142, poz. 1590 z późniejszymi zmianami) w zw. z art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712)

– Plan Rozwoju Lokalnego na terenie powiatu kołobrzeskiego na lata 2004 – 2006 oraz fakultatywnie na lata 2007 – 2013.

Ponadto przy tworzeniu niniejszego dokumentu posiłkowano się:

- Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie 2004 -2006,
- Strategią Rozwoju Gminy Ustronie Morskie na lata 2000 – 2010,
- Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie 2008 -2013.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+, kładzie nacisk na zrównoważony rozwój gminy (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej), prowadzący w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania jego trwałych podstaw ekonomicznych, przy poszanowaniu dla wartości środowiska przyrodniczego.

Zespół ekspercki e-INFOLEX Sp. z o.o.:

Dr Agnieszka Daniluk   ekspert z zakresu prawa i postępowania administracyjnego

Dr Aneta Kargol-Wasiluk   ekspert z zakresu ekonomii

Dr Tomasz Poskrobko   ekspert z zakresu środowiska przyrodniczego i infrastruktury

Magdalena Lewonowska Prokurent e-INFOLEX Sp. z o.o., ekspert z zakresu pozyskiwania źródeł finansowania dla jednostek samorządu terytorialnego.

I. METODOLOGIA PRACY NAD STRATEGIĄ

Prezentowany dokument Planu Rozwoju Gminy Ustronie Morskie do 2020+ roku powstał przy zastosowaniu metody ekspercko – społecznej. Użycie tej metody podyktowane zostało faktem, iż zapewnia ona wysoką partycypację społeczeństwa w tworzeniu Strategii Rozwoju Gminy. Daje też możliwość udziału przy tworzeniu Planu wszystkich zainteresowanych środowisk i stron. Ponadto metodę ekspercko-społeczną cechuje wysoka fachowość.

Praca nad strategią odbyła się przy współudziale grona specjalistów wymienionych powyżej, pracowników Urzędu Gminy Ustronie Morskie, a także partnerów Gminy Ustronie Morskie, bazując na ich doświadczeniu, wiedzy i opinii. Niezwykle istotną rolę odegrała partycypacja społeczeństwa w tworzeniu wizji przyszłości gminy za sprawą przeprowadzonych konsultacji społecznych i badań ankietowych, do których zaproszono przedstawicieli wszystkich sołectw gminy. Warto zdać sobie sprawę z tego, iż wpływ społeczeństwa na życie gminy, poza uczestnictwem w formie aktu wyborczego, jest wartością nieocenioną. W trakcie tworzenia dokumentu strategicznego wszyscy mieszkańcy mieli możliwość aktywnego uczestnictwa i wyrażenia opinii na temat kierunków rozwoju gminy w skierowanej do nich ankiecie. Tym samym mogli zdecydować, czy chcą być świadomymi i aktywnymi obywatelami w procesie kreowania przyszłości własnej gminy.

Konsultacje społeczne prowadzono na każdym etapie powstawania dokumentu. Po zakończeniu spotkań w sołectwach oraz przeprowadzeniu badań ankietowych, których wyniki wykorzystano w projekcie Planu Rozwoju, został on udostępniony wszystkim zainteresowanym w ramach dalszych konsultacji społecznych. Na tym etapie konsultacji władze Gminy Ustronie Morskie przedstawiły mieszkańcom swoje zamierzenia mając na uwadze nawiązanie konstruktywnego dialogu przy współtworzeniu wspólnej rzeczywistości oraz zapewnienie głosu wszystkim zainteresowanym. Jest to oczywiste odwołanie się do zasad społeczeństwa obywatelskiego. Aktywny udział w kreowaniu rzeczywistości w najbliższym regionie wciąż w Polsce kojarzony jest jedynie z ograniczeniem się obywateli do wzięcia udziału w wyborach. Brak jest przejawów innych form aktywności społecznej.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020 został przygotowany w oparciu o wieloaspektową diagnozę, która stanowi analizę stanu przeszłego (stąd odwołania do obowiązujących wcześniej dokumentów strategicznych) oraz obecnego z jednoczesnym uwzględnieniem najważniejszych dziedzin mających wpływ na jakość życia mieszkańców. Przeprowadzana diagnoza dotyczy wszystkich procesów i zjawisk, jakie miały miejsce w Gminie

Ustronie Morskie do roku 2016 włącznie. Z założenia do analizy przyjmowano przedział minimum pięcioletni, ale zdarza się, że dla porównania dynamiki niektórych procesów, autorzy sięgali do dalszej przeszłości. Wybrane okresy badawcze wiążą się z dostępnością danych na czas pracy nad dokumentem, jak również w niektórych przypadkach okresami (wybranymi latami) dokonywania badań statystycznych przez Główny Urząd Statystyczny.

Spójne wyniki diagnozy zostaną zaprezentowane w wyodrębnionych tematycznie rozdziałach. Mają one z założenia wyrażać stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy, trendy rozwojowe, a także wskazać obszary, w których istnieje konieczność wprowadzenia działań mających na celu ich poprawę.

Diagnoza stanu gminy została przygotowana w oparciu o dane statystyczne pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie. Znaczną część informacji o funkcjonowaniu Gminy dostarczyli pracownicy Urzędu Gminy Ustronie Morskie oraz partnerzy Gminy. Korzystano również z opublikowanych badań, analiz i raportów sytuacji społeczno-gospodarczej dla województwa zachodniopomorskiego jak i całego kraju.

W kolejnej części dokumentu, na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej, powstała analiza SWOT gminy: silne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia. Analiza SWOT jest więc syntezą najważniejszych wniosków wynikających z raportu stanu obecnego gminy, która uwypukliła atuty i mocne strony, ale również pozwoliła wskazać główne problemy do rozwiązania. Analiza SWOT stanowiła fundament do wypracowania celów strategicznych i operacyjnych, tworzących swoisty „scenariusz” działań koniecznych do podjęcia z wykorzystaniem obszarów prorozwojowych, z dużym potencjałem, a także naturalnych zasobów pozostających w dyspozycji gminy. Plany rozwojowe gminy opierające się na czterech filarach - obszarach kluczowych, tj. infrastruktura, kapitał ludzki, gospodarka i środowisko zostały wyartykułowane w formie kierunków działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zamierzonego celu. „Scenariusz” ten będzie jednak podlegał ewolucji wraz z postępującymi w sposób ciągły zmianami w środowisku zarówno wewnętrznym jak i zewnętrznym gminy, dlatego niezwykle ważny jest systematyczny monitoring i w razie potrzeby również ewaluacja strategii. W części końcowej dokumentu zaproponowano sposób monitoringu i ewaluacji oraz wskazano przykładowe, rekomendowane mierniki wykonania zadań. Dokument ten bowiem powinien zmieniać się razem z otoczeniem, podlegać aktualizacji i korekcie, żyć i zmieniać się razem z gminą Ustronie Morskie, dla której został stworzony.

Plan Rozwoju Gminy Ustronie Morskie został opracowany na cały obszar administracyjny Gminy. Tematycznie dotyczy on wszystkich sfer życia. Zostały w nim:

- wskazane kierunki rozwoju gminy;
- zidentyfikowane problemy mające negatywny wpływ na rozwój gminy i życie mieszkańców;
- określone zadania, które należy zrealizować, aby zidentyfikowane problemy rozwiązać.

Zważywszy na koszty realizacji tych zadań oraz ograniczone możliwości finansowe Gminy Ustronie Morskie została ułożona lista realizacyjna zadań według kryterium ważności wynikającego z wagi problemu dla rozwoju Gminy i mieszkańców oraz uwzględniająca okres ich realizacji.

Założenia dotyczące dokumentu Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+:

1. Perspektywa planowania: rok 2020+.
2. Decyzje zawarte w Planie rozwoju będą służyły mieszkańcom Gminy.
3. Zarówno Plan rozwoju jak i strategia będą najogólniejszymi dokumentami planistycznymi Gminy i będą warunkować pozostałe dokumenty przyjmowane przez władze Gminy.
4. Kończącą akceptację Planu podejmuje Rada Gminy w drodze uchwały.
5. Przygotowanie Planu i jego realizacja będzie uwzględniała zasady zrównoważonego rozwoju.
6. Zadaniem Planu rozwoju jest ułatwienie władzom samorządowym utrzymania głównych długookresowych kierunków rozwoju Gminy.
7. Realizacją Planu będą kierowały władze Gminy.
8. Nad aktualizowaniem Planu Rozwoju czuwać będą władze Gminy.

Założenia dotyczące procesu pracy nad opracowaniem dokumentu Planu Rozwoju Gminy Ustronie Morskie:

1. Plan opracowany jest z udziałem przedstawicieli społeczności Gminy,
2. Cele Planu rozwoju na każdym etapie jego tworzenia zostaną poddane konsultacji społecznej,
3. Plan będzie spójny z zamierzeniami zawartymi w innych dokumentach planistycznych.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA GMINY

2.1 CHARAKTERYSTYKA GMINY

Położenie i powierzchnia

Gmina Ustronie Morskie znajduje się w północno-zachodniej Polsce, w środkowej części województwa zachodniopomorskiego oraz we wschodniej części powiatu kołobrzeskiego.

Od strony północnej granicę gminy Ustronie Morskie wyznacza Morze Bałtyckie. Wschodnia granica gminy jest zarazem granicą powiatu kołobrzeskiego.

Powierzchnia gminy wynosi 57 km², co stanowi niespełna 8% ogólnej powierzchni powiatu kołobrzeskiego. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 65 osób na km/kw. Jest to jednocześnie najmniejsza gmina wiejska w powiecie. Ustronie Morskie jest także jedną z najmniejszych gmin w województwie zachodniopomorskim.

Gmina Ustronie Morskie graniczy z trzema innymi gminami. Są to

- gmina i miasto **Kołobrzeg** (powiat kołobrzeski) - od zachodu;
- gmina **Dygowo** (powiat kołobrzeski) - od południa;
- gmina **Będzino** (powiat koszaliński) - od wschodu.

Administracyjnie Gmina Ustronie Morskie podzielona jest na 11 miejscowości, w tym 6 sołectw. Są to:

- Ustronie Morskie (miejscowości: Ustronie Morskie, Grąbnica, Wieniotowo),
- Sianożęty (miejscowości: Sianożęty, Bagicz, Olszyna),
- Gwizd (miejscowość: Gwizd),
- Kukinia (miejscowość: Kukinia),
- Kukinka (miejscowości: Kukinka, Malechowo),
- Rusowo (miejscowość: Rusowo).

Poszczególne miejscowości wchodzące w skład gminy różnią się pod wieloma aspektami – wielkością oraz znaczeniem. Biorąc pod uwagę wielkość – największą powierzchnię zajmuje sołectwo Sianożęty. Z kolei najmniejszą jednostką podziału terytorialnego stanowią sołectwa Kukinka oraz Gwizd. Największe są Ustronie Morskie. Najbardziej strategiczne znaczenie ma sołectwo Ustronie Morskie, gdzie skupia się ponad 60% ludności gminy oraz usługi administracji publicznej. W Ustroniu Morskim znajduje się siedziba Urzędu Gminy.

Rysunek 1. Położenie powiatu kołobrzeskiego w województwie zachodniopomorskim.

Rysunek 2. Usytuowanie gminy Ustronie Morskie na tle powiatu kołobrzeskiego.

Pod względem administracyjnym gmina Ustronie Morskie od 1975 r. do 31.12.1998 r. należała do województwa koszalińskiego, po czym po reformie administracyjnej włączono ją w skład województwa zachodniopomorskiego.

Położenie oraz dogodna infrastruktura ułatwiają gospodarczy i turystyczny rozwój gminy. Np odległość do Szczecina wynosi 157 km, do Białogardu 50 km, zaś do Karlina – około 40 km. Z jednej strony ogromnym atutem jest bezpośredni dostęp do Bałtyku, z drugiej zaś strony na rozwój gminy pozytywnie wpływają pobliskie porty morskie (w Świnoujściu i Szczecinie). Jako niewątpliwe plusy należy także wymieniać dostęp do międzynarodowego lotniska w Goleniowie oraz niewielką odległość do zachodnich przejść granicznych. Komunikację z oddalonym o 15 km Kołobrzegiem umożliwia droga krajowa nr 11 prowadząca docelowo z Poznania przez Koszalin do Kołobrzegu. Jest to jedna z najważniejszych dróg gmin, która poszerzona o inne drogi powiatowe i gminne zapewnia mieszkańcom dogodne połączenia ponadlokalne.

Gmina Ustronie Morskie jest także skomunikowana z innymi miejscowościami kraju za sprawą linii kolejowych. Na terenie gminy funkcjonuje jedna stacja kolejowa. Łączna długość torów w gminie wynosi 13,2 km i jest częścią połączenia kolejowego II rzędu łączącego Koszalin z Kołobrzegiem i Goleniowem. Warto wspomnieć, że połączenie kolejowe w gminie ma długą tradycję, gdyż pociągi przejeżdżają przez tę miejscowość już od 1899 r roku, gdy to skomunikowano Kołobrzeg z Koszalinem. W 1988 roku odcinek ten został nawet zelektryfikowany.

Historia

Ustronie Morskie uważane są za jedną z najatrakcyjniejszych gmin polskiego wybrzeża bałtyckiego. O ile dziś kojarzone są głównie z nadmorskim wypoczynkiem w jednej z najpiękniejszych miejscowości bałtyckich, o tyle trzeba pamiętać, że aż do końca XIX wieku wieś miała charakter typowo rolniczo-rybacki.

Rusowo i Sianożęty są to najstarsze miejscowości w gminie Ustronie Morskie, których początki sięgają już XII w. Był to dar księcia Racibora Benedyktom ze Słupska. Z kolei miejscowość Kukinia została подарowana cystersom kołackim w 1236 r. Ogromny wpływ na rozwój osadnictwa na omawianym terenie mieli także biskupi kamieńscy, którzy w XIII wieku zasiedlali tereny pomiędzy Koszalinem i Kołobrzegiem, tworząc tym samym nowe miejscowości. Wówczas to założono Sianożęty (datuje się to wydarzenie na 1255 rok), zaś 21 lat później wieś Bagicz.

Nowa fala rozwoju osadnictwa nadeszła po przejściu Ziemi Kołobrzesckiej przez biskupów kamieńskich. Biskupi zakładali wsie między Kołobrzegiem a Koszalinem. Następstwem tego jest powstanie miejscowości: Sianożęty – 1255 r., Bagicz – 1276 r., Ustronie – 1338 r. Z kolei historia Ustronia Morskiego, będącego siedzibą gminy sięga XIII wieku. Pierwsza wzmianka o Ustroniu Morskim w pisanych źródłach datowana jest na 1338 rok – wówczas jeszcze miejscowość

nazywano Hennekenhagen, następnie Henkenhagen. Pod tą nazwą, pochodzącą od męskiego imienia Hanneke (później Henke), będącego skrótową formą imienia Johaness wieś funkcjonowała do 1945 roku¹. Wśród dawnych właścicieli osady wymienia się także znane klasztory i znakomite, średniowieczne rody. Pod koniec XIII wieku zamieszkał tu również niejaki Henryk Woseg, rycerz słowiański. Po reformacji część kościelna nadawana była miastu oraz zasłużonym obywatelom.

Kolejne istotne zmiany nastąpiły w XVII wieku - całe Pomorze odczuwa dotkliwie skutki wojny 30-letniej. Podobnie jak w innych okolicach, rozwój pańszczyzny negatywnie wpłynął na sytuację we wsi, warunki życia mieszkańców zdecydowanie się pogarszają – wszyscy chłopcy podlegają folwarkom pańszczyźnianym. Z kolei sytuacja pomorskiej szlachty wyraźnie się umocniła. Rok 1648 przynosi kolejne zmiany – całe Pomorze Zachodnie traci swą samodzielność państwową. Tereny Pomorza, w tym także omawianej gminy dostają się pod jurysdykcję Szwecji oraz Brandenburgii. W konsekwencji wojny północnej (1702 r.) Pomorze Zachodnie stało się integralną częścią państwa pruskiego. Kolejny konflikt – wojna 7-letnia zakończył zniszczeniami dokonanymi na omawianym obszarze przez wojska rosyjskie.

Warto też nadmienić, że wiosną 1807 roku, niemiecka wówczas prowincja – Ustronie Morskie miała także polski epizod. W trakcie trwającego oblężenia napoleońskiego twierdzy Kołobrzeg w pobliskim lesie stacjonował I Pułk Piechoty Legii Poznańskiej. Dowodził jej książę Antoni Paweł Sułkowski.

Z kolei rok 1815 przyniósł kolejne zmiany administracyjne. Wówczas to z Prowincji Pomorskiej utworzono dwie rejencje: szczecińską i koszalińską. Na fali uwłaszczenia chłopów i reform agrarnych, miejscowa szlachta sukcesywnie powiększała swoje majątki, tym samym przyczyniając się do rozwoju tych ziem. W tym czasie powstała miejscowość Kukinia, początkowo jako kolonia chłopska.

Jak już wspomniano, w początkowym okresie dzisiejsze tereny Gminy Ustronie Morskie miały charakter osad rolniczych. Zaś niezaprzeczalne walory nadmorskiego kurortu zaczęto wykorzystywać dopiero pod koniec XIX wieku, kiedy to w Ustroniu Morskim powstawały pierwsze hotele, pensjonaty i gościńce. Ich właścicielami byli zazwyczaj zamożni mieszczanie, którzy w naturalnych warunkach przyrodniczych i klimatycznych upatrywali ogromny potencjał zarobkowy. W tym okresie powstał także elegancki Dom Zdrojowy. Z każdym rokiem miejscowość nabierała coraz bardziej charakteru wypoczynkowego. Z czasem także niezamożna część społeczeństwa uczyła się przedsiębiorczości od coraz bogatszych hotelarzy. Ci których nie stać było na budowę nowych hoteli adaptowali na potrzeby letników swoje domy. Nawet panujące w nich złe warunki bytowe nie odstraszały turystów, chętnie ściągających do Ustronia Morskiego

---

¹<http://pod-dmuchaecem.pl/ustronie-morskie/historia/> data dostępu: 26.07.2016 r.23

(jeszcze wówczas Henkenhagen) z całych Niemiec. Ogromne znaczenie na rozwój omawianych terenów miało otwarcie linii kolejowej Szczecin – Kołobrzeg – Koszalin w 1899 roku. Dzięki temu z Ustronia Morskiego i Bagicza można było dojechać bezpośrednio do najważniejszych miast Niemiec, takich jak Berlin, Hamburg, Lipsk czy Drezno.

Przedwojenny krajobraz przemysłowy Ustronia Morskiego prezentował się dość atrakcyjnie. Funkcjonowała m.in. Wytwórnia wody mineralnej produkowana z wody morskiej, łącznie z podgrzewaną wodą morską, fabryka kosmetyków. Bulwar nadmorski dochodzący aż do miejscowości Sianożęty istnieje do dziś. Ogromnym prestiżem cieszyła się też Pomorska Szkoła Rolnicza.

Lata wojny także pozostawiły po sobie ślad na omawianych obszarach gminy Ustronie Morskie. W trakcie pierwszej wojny światowej utrzymano zarówno podział administracyjny jak i strukturę własności. Z kolei w trakcie II wojny przybyło obiektów wojskowych, jak np. lotnisko w Bagiczu oraz wiele nowych dróg na potrzeby prowadzonych działań zbrojnych. Z kolei dość bogata baza noclegowa, jaką rozwinięto przed wojną, posłużyła jako szpitale, przytułki, sierocińce i szkoły dla obywateli niemieckich pochodzących z miast atakowanych przez wojska alianckie. Co jednak trzeba podkreślić – Ustronie Morskie nie zaznało bezpośrednich zniszczeń w trakcie trwających konfliktów. O ile wojna zachwiała nieco turystyczny duch miejscowości, o tyle po przywróceniu ładu dość szybko można było przywrócić dawny charakter Ustronia Morskiego tyle, że już pod polską flagą. Na tle innych zrujnowanych miejscowości nadmorskich Ustronie Nadmorskie (tak początkowo nazwano miejscowość) robiło ogromne wrażenie na turystach, co zapewniało jeszcze lepszy rozwój branży turystycznej. Dość szybko ustanowiono je siedzibą Państwowego Zarządu Uzdrowisk, korzystając z atrakcyjnej bazy noclegowej jaka pozostała po niemieckich rządach. W 1951 roku majątek Zarządu przekazano na rzecz Funduszu Wczasów Pracowniczych. Z kolei w latach 70-tych zakłady pracy z całej Polski chętnie budowały w Ustroniu Morskim swoje ośrodki wczasowe dla pracowników, co też przysporzyło miejscowości popularności.

2.2. DEMOGRAFIA

WPROWADZENIE

Nie ma wątpliwości co do tego, że dane demograficzne odgrywają istotną i podstawową rolę w planowaniu skutecznej polityki ludnościowej, zarówno w skali lokalnej jak i krajowej. Gminę tworzą jej mieszkańcy więc niezbędnym jest poznanie procesów demograficznych wpływających choćby na liczbę mieszkańców czy ich wiek. Dla całego kraju jak i poszczególnych jednostek terytorialnych zmiany demograficzne są jednym z najpoważniejszych wyzwań w najbliższych latach. Związane są one m.in. z wysokim poziomem migracji wewnętrznych i zewnętrznych, niskim

przyrostem naturalnym, spadkiem dzietności i związanym z tym procesem starzenia się społeczeństwa. Dłuższy okres utrzymywania się niskiego współczynnika dzietności w połączeniu ze wzrostem średniej długości życia oraz fakt, że pokolenie wyżu demograficznego wchodzi w wiek emerytalny jest ogromnym problemem w odniesieniu do stabilności finansowej systemów emerytalnych oraz rynku pracy. W skali gminy zmiany ilościowe populacji wpływają na zmiany liczby podatników, jak również determinują popyt na usługi komunalne czy komercyjne. Żadna gmina nie może się rozwijać gdy liczba jej mieszkańców ulega szybkiemu zmniejszeniu.

Dane demograficzne:

Według danych Urzędu Gminy w Ustroniu Morskim, na dzień 15.07.2016 r. Gminę Ustronie Morskie zamieszkiwało 3606 osób. Dla porównania, w roku 2012 liczba ludności w gminie w ostatnim dniu roku wynosiła 3586 osób, w 2013 – 3591 osób, zaś w 2014 – 3595, w 2015 - 3604². A zatem na przestrzeni czterech ostatnich lat ludność Gminy Ustronie Morskie wzrosła o 20 osób.

Ludność Gminy Ustronie Morskie stanowi zaledwie 4,53% ludności powiatu kołobrzeskiego, w którym zamieszkuje 79567 osób.

Poniższe zestawienie prezentuje rozkład liczby mieszkańców gminy na poszczególne sołectwa w lipcu 2016 roku, w kolejności od największej liczby mieszkańców do najmniejszej.

Tabela 2. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw gminy Ustronie Morskie w 2016 r.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Ustronie Morskie	2299
Sianożęty	513
Rusowo	395
Kukinia	212
Gwizd	102
Kukinka	85
RAZEM	3606

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie, Ewidencja Ludności

Gros ludności Gminy Ustronie Morskie skupiona jest w Ustroniu Morskim – aż 2299 osób, co stanowi prawie 64% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Generalnie, pomiędzy Ustroniem Morskim a pozostałymi sołectwami gminy widać ogromną dysproporcję w ilości mieszkańców. Kolejne miejsce pod względem liczby osób tam zamieszkujących zajmują Sianożęty, gdzie mieszka

²Dane GUS w Szczecinie, dostępne na witrynie Internetowej:
http://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_kolobrzescki/gmina_wiejska_ustronie_morskie.pdf, data dostępu 1.08.2016 r.

513 osób (14% ogólnej liczby mieszkańców gminy). Jest to jednocześnie sołectwo o największej powierzchni w Gminie Ustronie Morskie. W dalszej kolejności należy wymienić Rusowo, z liczbą 395 osób (11%), Kukinię – 212 osób (co stanowi 6%) oraz Gwizd, w którym zameldowanych jest 102 mieszkańców (niespełna 3%). Zaledwie 2% (85 osób) ogólnej liczby mieszkańców gminy stanowią osoby zamieszkujące w Kukince. Warto podkreślić, że dwie ostatnie miejscowości – Gwizd i Kukinka są jednocześnie najmniejsze w gminie pod względem zajmowanej powierzchni. Największe zagęszczenie ludności w Gminie Ustronie Morskie obserwuje się w części północnej, natomiast najmniejsze, w południowej.

Na podkreślenie zasługuje także fakt, iż 404 osoby to mieszkańcy zgłoszeni na pobyt czasowy. Wśród nich dominują cudzoziemcy – głównie obywatele Ukrainy i Mołdawii. Istotnym jest także, że w Gminie Ustronie Morskie grupa zameldowanych na pobyt czasowy sukcesywnie rośnie. Dla porównania, w 2012 roku było to 198 osób, rok później - 202 osoby. W 2014 roku nastąpił duży wzrost, zgłoszono wówczas już 303 osoby, zaś w 2015 – 348 osób.

W Gminie Ustronie Morskie przewagę stanowią kobiety. Np w 2014 roku na 3697 osób było 1944 kobiet, co dawało prawie 53%. Dla porównania należy dodać, że w powiecie kołobrzeskim obserwuje się podobną tendencję - w tym samym czasie było to niespełna 52% (41359 kobiet na 79567 mieszkańców).

Tabela 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Ustronie Morskie.

Wyszczególnienie	Ogółem	Ludność w wieku	
		Przedprodukcyjnym	Produkcyjnym
Polska	100%	18,2%	63,6%
Województwo Zachodniopomorskie	100%	17,5%	63,8%
Powiat kołobrzeski	100%	17,2%	63,6%
Gmina Ustronie Morskie	100%	18,00%	68,8%

Źródło: rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2014

Wśród mieszkańców gminy dominującą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym – aż 68,8% ogółu.

Dla porównania można dodać, że w powiecie kołobrzeskim, podobnie jak w całym kraju największą grupę również stanowią osoby w wieku produkcyjnym – aż 63,6% ogółu. Osoby w wieku przedprodukcyjnym to 17,2%, zaś prawie co piąty mieszkaniec powiatu jest w wieku poprodukcyjnym. Bardzo zbliżone są rozkłady procentowe w poszczególnych grupach ekonomicznych w skali całego województwa zachodniopomorskiego, ale też i w skali kraju.

Należy jednak pamiętać że stale zmniejszająca się liczba osób młodych (wiek przedprodukcyjny) to w przyszłości mniej osób na rynku pracy, a tym samym mniej osób w wieku produkcyjnym w gminie. Jeżeli ten trend się nie zmieni to w przyszłości będzie wzrastał

współczynnik obciążenia demograficznego tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W gminie Ustronie Morskie ten współczynnik, jeżeli nie nastąpi zmiana trendów ludnościowych, będzie dosyć szybko wzrastał, co jest efektem starzenia się społeczności gminy – trend obserwowany w niemalże każdej gminie województwa. Sukcesywny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego odzwierciedla zmiany, jakie obserwujemy w danej jednostce terytorialnej oraz jakie będą nasilać się w przyszłości. Wzrost liczby osób starszych przypadających na osoby pracujące wynika z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa. Niepokojący jest także odpływ młodych osób za granicę czy nawet do większych miast. Może to w przyszłości wpłynąć na znaczne obciążenie budżetu gminy oraz – co niepokojące, zmniejszenie wpływów do budżetu z tytułu podatków.

Myśląc przyszłościowo, trzeba pamiętać, że grupa seniorów z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego wymaga dostosowania do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych. „Starzenie” się społeczeństwa, jakkolwiek sytuacja w gminie jest ciągle lepsza w porównaniu z innymi regionami kraju, wymaga już w chwili obecnej podjęcia działań mających na celu poprawę opieki zdrowotnej tej grupy mieszkańców. W perspektywie kilku lat niezbędne jest wyznaczenie ośrodka dziennej opieki nad osobami starszymi, w którym prowadzone byłyby wszelkie działania rehabilitacyjne, których celem byłoby utrzymanie w sprawności i zdrowiu takich pacjentów.

Jeszcze w 2007 roku, kiedy w gminie systematycznie wzrastała liczba ludności, prognozowano dalszy wzrost, średnio o 1% rocznie.

Tabela 4. Prognoza demograficzna dla gminy Ustronie Morskie z 2004 roku.

Rok	2007	2009	2011	2013	2015
Prognoza	3859	3881	3918	3953	4000

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Ustronie Morskie, 2004 rok

Szacowano, że w 2015 roku będzie to 4000 osób³. Prognoza ta nie odnalazła jednak odzwierciedlenia w rzeczywistości.

Trend wzrostu liczby ludności w wiejskiej gminie Ustronie Morskie zgodny jest z prognozowanym przez Główny Urząd Statystyczny przebiegiem procesów w miastach i na obszarach wiejskich. Prognozuje się, że w miastach do 2035 r. będziemy obserwować nieustanny ubytek ludności, to na terenach wiejskich do 2022 r. liczebność zamieszkującej tam populacji będzie wzrastała, zaś przez kilkanaście następnych lat przewiduje się niewielki spadek. W 2035 r.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ustronie Morskie, Załącznik nr 1 do uchwały nr XIII/78/2007 Rady Gminy w Ustroniu Morskim z dnia 20 grudnia 2007 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ustronie Morskie, s. 64.

liczba ludności zamieszkującej obszary wiejskie będzie nieznacznie mniejsza od stanu z końca 2007 roku⁴. Obecne prognozy dla Gminy Ustronie Morskie mówią o wzroście populacji gminy do 2035 roku o 90 osób – do 3696 osób.

Mimo znaczących – jak wykazują badania - zmian w trybie życia Polaków, nadal wysoki odsetek osób pali papierosy, znaczna liczba osób zmaga się z nadwagą, co ma również negatywny wpływ na poziom umieralności. Zgodnie z założeniami, przewidywane są w Polsce⁵ największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lata, wśród kobiet w wieku 50-59 oraz w najmłodszych rocznikach wieku produkcyjnego. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie do poziomu 77,1 w 2035, zaś kobiet o niewiele ponad 3 lata tj. do 82,9 w 2035r. Różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia kobiet i mężczyzn z obecnych 8,7 lat zmniejszy się do 5,8 lat. Zatem nadal będzie utrzymywać się nadumieralność mężczyzn, jednak jej skala będzie znacznie mniejsza.

Prognoza dotycząca obecnych procesów społecznych musi znaleźć swoje odzwierciedlenie w celach strategicznych i działaniach zarówno samorządu lokalnego, jak i zmianach legislacyjnych na szczeblu centralnym.

2.3 OBSZAR SPOŁECZNY

Obszar społeczny obejmuje całokształt obiektywnych warunków, w których człowiek żyje oraz odczuwalną przez poszczególne osoby subiektywną jakość życia. Posiada on zatem charakter wieloaspektowy, obejmując zarówno ekonomiczne, jak i pozaekonomiczne elementy funkcjonowania danej społeczności. W ramach szeroko rozumianych warunków życia społecznego, w ujęciu pozaekonomicznym oraz z wyłączeniem zagadnień związanych ze środowiskiem naturalnym, poniższe opracowanie obejmuje obszary tematyczne, do których należą: aktywność obywatelska (organizacje pozarządowe i ich współpraca z władzami lokalnymi i uczestnictwo w wyborach samorządowych), służba zdrowia, opieka społeczna, oświata oraz bezpieczeństwo.

Organizacje pozarządowe

Podjęcie decyzji najbliższej obywateli należało do fundamentów budowania polityki unijnej od początku stosowania zasady subsydiarności (pomocniczości). W chwili obecnej, zgodnie z programowaniem przewidzianym do 2020 r. (w tym Program Europa dla Obywateli), duża waga

---

⁴Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

⁵Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

przykładana jest do działań służących pobudzeniu inicjatyw obywatelskich. Szczególnie istotną kwestią jest podjęcie wysiłków w celu zaangażowania obywateli Unii w proces decyzyjny, zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym. Z tego punktu widzenia współpraca pomiędzy organami władzy centralnej i lokalnej, a organizacjami pozarządowymi jest wymogiem koniecznym.

W Gminie Ustronie Morskie został stworzony „Roczny Program współpracy Gminy Ustronie Morskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2016”. Program uchwaliła Rada Gminy na podstawie art. 7 ust.1pkt. 19, art.9 ust.1, art. 18, ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. tj. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 5a ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. tj. z 2014 r. poz.1118) po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi⁶.

Jak określono, nadrzędnym celem Programu jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi. Służyć temu może wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych. Z kolei celami szczegółowymi programu są:

- określenie kierunków realizacji zadań publicznych,
- zapewnienie udziału organizacji pozarządowych w realizacji tych zadań oraz wykorzystanie ich potencjału i możliwości,
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych,
- podniesienie jakości i efektywności standardu świadczonych usług,
- racjonalne wykorzystywanie publicznych środków finansowych.

Współpraca ze wszystkimi organizacjami pozarządowymi w Gminie Ustronie Morskie opiera się na następujących zasadach:

- 1) pomocniczości - co oznacza, że gmina zleca organizacjom i innym podmiotom realizację zadań własnych, a organizacje i inne podmioty zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
- 2) efektywności – polega na wspólnym dążeniu gminy i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych,
- 3) partnerstwa - zasada ta realizowana jest poprzez uczestnictwo organizacji i innych podmiotów zajmujących się działalnością pożytku publicznego w rozeznaniu i definiowaniu problemów mieszkańców oraz w ich rozwiązywaniu,
- 4) uczciwej konkurencji i jawności – oznacza to, że gmina udostępni organizacjom i innym podmiotom informacje o celach, kosztach i efektach współpracy, a także środkach finansowych zaplanowanych w budżecie gminy na współpracę z nimi, a organizacje udostępnią między innymi

---

⁶Uchwała Rady Gminy Ustronie Morskie nr XIII/110/2015 z dnia 24 listopada 2015 r.

dane dotyczące swojej struktury organizacyjnej, sposobu funkcjonowania, rezultatów dotyczących prowadzenia dotychczasowej działalności oraz sytuacji finansowej,

5) suwerenności stron - oznacza to, że stosunki pomiędzy gminą a organizacjami i innymi podmiotami kształtowane będą z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności w swojej działalności statutowej.

W niniejszym programie określono też priorytetowe obszary działalności pożytku publicznego w 2016 r. Ustalono, iż jest to:

1) kultura fizyczna i sport, w tym w szczególności:

a) wspieranie klubów sportowych,

b) promocja sportu dzieci i młodzieży;

2) ochrona zdrowia i pomoc społeczna, w tym w szczególności :

a) przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej,

b) realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonej patologiami społecznymi,

c) realizacja programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

d) realizacja programów wychodzenia z bezdomności,

e) realizacja programów pracy socjalnej dla środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,

f) badania profilaktyczne dla mieszkańców gminy,

g) wspieranie inicjatyw na rzecz dzieci i osób niepełnosprawnych;

3) nauka, edukacja, oświata i wychowanie, w tym w szczególności:

a) działania zapewniające zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży,

b) wspieranie działań edukacyjnych przeciwdziałających patologiom,

c) organizacja zajęć pozaszkolnych, pozalekcyjnych jako rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży;

4) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji :

a) organizacja Dni Ustronie Morskie, cyklu letnich imprez kulturalno - rozrywkowych,

b) organizacja spotkań autorskich, konkursów, plenerów, wernisaży, wystaw prac plastycznych i innych działań artystycznych,

c) ochrona zabytków architektury i sztuki, w tym sakralnej,

5) ochrona środowiska, w tym w szczególności :

a) wspieranie działań na rzecz edukacji ekologicznej,

b) wspieranie akcji „Sprzątanie świata”;

6) integracja europejska, rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami, w tym w szczególności :

a) organizacja współpracy międzynarodowej,

b) wymiana młodzieży,

c) organizacja wspólnych działań, imprez i zawodów sportowych.

7) wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości – działania na rzecz promocji Gminy.

W poniższym zestawieniu zebrano wszystkie Organizacje Pozarządowe działające na terenie Ustronie Morskie.

Tabela 5. Stowarzyszenia działające na terenie gminy Ustronie Morskie.

Lp.	NGO	Dane organizacji
1	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W RUSOWIE	Adres: Rusowo 18a, 78-111; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2001-04-19 Rejestry: KRS: 0000008491 REGON: 32041180100000
2	AEROKLUB BAŁTYCKI W BAGICZU	Adres: Bagicz 10; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2001-06-04 Rejestry: KRS: 0000016773 REGON: 33090204600000
3	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU GMINY USTRONIE MORSKIE "NASZA GMINA"	Adres: ul. Osiedlowa 2b /28; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2001-11-22 Rejestry: KRS: 0000064536 REGON: 32028609800000 NIP: 6711810877 mail: UM.NASZAGMINA@GMAIL.COM
4	STOWARZYSZENIE WSPIERANIA I REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	Adres: ul. Wojska Polskiego 28; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2004-10-25 Rejestry: KRS: 0000215812 REGON: 33107093200000 NIP: 6711618358
5	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KUKINII	Adres: Kukinia 20; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2006-01-12 Rejestry: KRS: 0000248570 REGON: 33128497500000 NIP: 6711651870
6	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W USTRONIU MORSKIM	Adres: ul. Geodetów 1; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2006-02-09 Rejestry: KRS: 0000250570

		REGON: 33110619100000
7	ZWIĄZEK SPORTOWY PRZECIĄGANIA LINY	Adres: ul. Wojska Polskiego 21/8; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2012-05-16 Forma prawna: Związek Sportowy Rejestry: KRS: 0000421001 REGON: 32125858900000
8	STOWARZYSZENIE OGRODU DZIAŁKOWEGO "PRZYMORZE" Z SIEDZIBĄ W WIENIOTOWIE GM. USTRONIE MORSKIE	Adres: ul. Marynarki Wojennej 12;78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2014-04-14 Rejestry: KRS: 0000505852 REGON: 32150518300000 NIP: 6711815165
9	STOWARZYSZENIE "NAVITAS"	Adres: Rusowo 26 a; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2014-11-27 Rejestry: KRS: 0000532977 REGON: 36027262700000 NIP: 6711816650
10	"STOWARZYSZENIE SYMPATYKÓW GIER FABULARNYCH I PLANSZOWYCH 2K6"	Adres: ul. Wojska Polskiego 21a/15; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2015-03-11 Rejestry: KRS: 0000547937 REGON: 36099499300000 NIP: 6711817170
11	FUNDACJA MIKOŁAJEK NADMORSKI	Adres: ul. Targowa 1/3; 78-111 Ustronie Morskie Data powstania: 2015-07-30 Rejestry: KRS: 0000569400 REGON: 36213001500000 NIP: 6711818123

Zródło: opracowanie własne na podstawie:

<https://ems.ms.gov.pl/krs/wyszukiwaniepodmiotu?t:lb=t>, data dostępu: 10.08.2016 r.

Powyższe Stowarzyszenia widnieją jako zarejestrowane w rządowej wyszukiwarce organizacji pozarządowych. Jednak na terenie gminy istnieją także inne:

- Stowarzyszenie „Sami Swoi” ul. Bogusława IV, 78 – 111 Ustronie Morskie;
- Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ” ul. Woj. Polskiego 8, 78 – 111 Ustronie Morskie;

- Nadmorski Klub Sportowy „ASTRA” ul. Wojska Polskiego 24 a, 78 – 111 Ustronie Morskie;
- Stowarzyszenie Ogrodu Działkowego „Przymorze” Wieniotowo 35 B, 78 – 111 Ustronie Morskie;
- Koło Gospodyń Wiejskich „Przebiśnieg” Kukinka 6, 78 – 111 Ustronie Morskie;

Prężnie działają również organizacje ogólnokrajowe w ramach Kół Gminnych, są to m.in. :

- Ogólnopolski Związek Emerytów i Rencistów,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Związek Żołnierzy Wojska Polskiego,
- Polski Związek Wędkarzy,

Niektóre stowarzyszenia funkcjonujące na terenie gminy Ustronie Morskie wykorzystują potencjał przyrodniczy gminy, czyli morze Bałtyckie.

Trzy spośród dwunastu organizacji pozarządowych, funkcjonujących na terenie Gminy Ustronie Morskie stanowią Ochotnicze Straże Pożarne. Ich zasadniczą rolą jest przede wszystkim:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami.
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.
- rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
- wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.
- działania na rzecz ochrony środowiska.

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami.

- wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie działalności OSP
- uczestniczenie i reprezentowanie OSP w organizacjach samorządowych i przedstawicielskich⁷.

Niezwykle ciekawy profil działalności ma Stowarzyszenie Aeroklub Bałtycki w Bagiczu, który wykorzystuje lotnisko w Bagiczu, wybudowane przed II wojną światową dla samolotów Luftwaffe, podczas wojny startowały z niego maszyny do nalotów na Polskę⁸. Główne cele stowarzyszenia to:

⁷https://www.powiat.kolobrzeg.pl/strona-313-ochotnicza_straz_pozarna_w_rusowie.html; data dostępu: 19.08.2016 r.

⁸<http://www.maszwojne.pl/zobacz/Aeroklub-Baltycki-w-Bagiczu-1176>; data dostępu: 19.08.2016 r.

- prowadzenie działalności w poszczególnych dyscyplinach sportu lotniczego oraz organizowanie rekreacji związanej z lotnictwem i turystyką lotniczą,
- propagowanie i rozwijanie lotnictwa polskiego, a zwłaszcza szkolenia i sportów lotniczych,
- koordynacja i wspieranie działalności statutowej aeroklubów regionalnych oraz poszczególnych członków,
- reprezentowanie interesów aeroklubów regionalnych oraz poszczególnych członków wobec władz instytucji krajowych i międzynarodowych,
- reprezentowanie polskich sportów lotniczych, w tym przygotowanie kadry narodowej,
- wspieranie inicjatyw, szkolenia i działalności lotniczej dzieci i młodzieży⁹.

Podobnie jak Stowarzyszenie Aeroklub Bałtycki w Bagiczu, sport jest też główną domeną działalności Stowarzyszenia Navitas poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej. Ponadto Stowarzyszenie wspiera i udziela pomocy dzieciom i młodzieży we wszelkich przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych¹⁰.

Swoje zaangażowanie w rozwój lokalnej społeczności mieszkańców Gminy Ustronie Morskie podkreślają członkowie Stowarzyszenia "Nasza Gmina". Członkowie zaznaczają, że ich organizacja jest apolitycznym, dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem, które ma na celu rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających kształtowaniu pozytywnego wizerunku Gminy, wytwarzanie atmosfery zaufania i szacunku do tradycji i wartości chrześcijańskich, a także przyczynianie się do turystycznego i gospodarczego rozwoju Gminy oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych i jednostek organizacyjnych, które podejmują takie działania.

Wśród osiągnięć Stowarzyszenia można wymienić m.in.:

- powołanie Społecznego Komitetu Odbudowy Plaży,
- fundowanie nagród najlepszym uczniom,
- przeprowadzenie konkursu plastycznego na logo Stowarzyszenia,
- szkolenia w ramach „Kapitału Ludzkiego”,
- organizacja akcji „Paczka dla Dzieciaczka”,
- ufundowanie, postawienie i odsłonięcie pomnika poświęconego pierwszym osadnikom gminy Ustronie Morskie¹¹.

Głównym założeniem Związku Sportowego Przeciągania Liny, mieszczącego się w Ustroniu Morskim jest:

- upowszechnianie sportu,
- rozwijanie zainteresowań kulturą fizyczną, sportem,
- propagowanie sportu przeciągania liny¹².

⁹https://powiat.kolobrzeg.pl/strona-136-stowarzyszenie_aeroklub_baltycki_w.html; data dostępu: 19.08.2016 r.

¹⁰<https://mojepanstwo.pl/stowarzyszenie-navitas#wi%C4%99cej>; data dostępu: 19.08.2016 r.

¹¹http://naszagmina-usm.pl/?page_id=34; data dostępu: 19.08.2016 r.

Z kolei Stowarzyszenie Ogrodu Działkowego "Przymorze" z siedzibą w Wieniotowie za swój główny cel postawiło stały i wszechstronny rozwój ogrodnictwa działkowego poprzez:

1/ propagowania idei ogrodnictwa działkowego w społeczeństwie, a zwłaszcza wszechstronnego znaczenia ogrodów działkowych dla rodzin działkowców i społeczności lokalnych oraz racjonalnego wykorzystania gruntów;

2/ zapewnienie członkom stowarzyszenia aktywnego wypoczynku i możliwości prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby;

3/ przywracania społeczności i przyrodzie terenów zdegradowanych;

4/ ochrona środowiska przyrodniczego;

5/ podnoszenia standardów ekologicznych otoczenia;

6/ kształtowania zdrowego otoczenia człowieka;

7/ promocja zdrowego trybu życia;

8/ ochrona składników przyrody¹³.

Bardzo szeroki profil działalności ma także Stowarzyszenie Sympatyków Gier Fabularnych i Planszowych 2K6z Ustronia Morskiego, która stawia sobie za cel:

- budowanie otwartego społeczeństwa opartego na wiedzy i przedsiębiorczości, żyjącego w dobrobycie;

– podejmowanie szerokiego działania na rzecz flory i fauny;

– promocja i wspieranie demokracji, wolności, prawa człowieka i edukacji;

– inspirowanie i organizowanie działań na rzecz podniesienia standardów nauczania;

– wspomaganie tworzenia warunków dla rozwoju dydaktycznego oraz artystycznego;

– upowszechnianie kultury i sztuki, ochrona dóbr kultury i tradycji;

– popularyzacja sportu i rekreacji, kształtowanie pozytywnych cech charakteru, zasad fair play oraz osobowości poprzez realizację zadań sportowych;

– promowanie Polski w kraju i za granicą;

– działanie na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;

– ochrona środowiska i promowanie postaw proekologicznych oraz alternatywnych źródeł energii;

– udział w rozwoju gospodarczym, ekonomicznym i społecznym ludzkości;

– promowanie dialogu publiczno-prywatnego i publiczno-społecznego;

– oddziaływanie na rozwój i promocję edukacji, nauki, techniki i gospodarki;

---

¹²https://www.powiat.kolobrzeg.pl/strona-117-zwiazek_sportowy_przeciagania_liny.html: data dostępu: 19.08.2016 r.

¹³<https://mojepanstwo.pl/stowarzyszenie-ogrodu-dzialkowego-przymorze-z-siedziba-w-wieniotowie-gm-ustronie-morskie>; data dostępu: 19.08.2016 r.

- podejmowanie i wspieranie działań w zakresie szerzenia oświaty wśród osób i dzieci mających do niej utrudniony dostęp;
- prowadzenie działalności edukacyjnej, szkoleniowej, sportowo- wypoczynkowej i organizacyjnej w zakresie szeroko pojętego modelarstwa;
- upowszechnianie edukacji społeczeństwa na każdym etapie życia przy równoczesnym dążeniu do zwiększenia jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy¹⁴.

Misją Fundacji Mikołajek Nadmorski jest przede wszystkim wspieranie turystyki na terenie Gminy Ustronie Morskie. Ponadto Fundacja zajmuje się wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej; wspieraniem edukacji, oświaty i wychowania oraz wspieraniem ochrony i promocji zdrowia na terenie Gminy Ustronie Morskie¹⁵.

Przez szereg lat samorząd gminy Ustronie Morskie współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego przy realizacji określonych zadań publicznych przeznaczając na tę realizację środki finansowych z budżetu gminy.

Co roku podpisywane są umowy na realizację zadań publicznych:

- z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci na podejmowanie działań w zakresie realizacji programów socjoterapeutycznych wśród dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi, organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Ustronie Morskie, wspieranie inicjatyw na rzecz dzieci i osób niepełnosprawnych.

- z Uczniowskim Klubem Sportowym „SOKÓŁ” na realizację zadań w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu określono m.in. prowadzenie systematycznych zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży z zakresu różnych dyscyplin sportowych, organizacja zgrupowań sportowych, obozów kondycyjnych, organizacja czasu wolnego poprzez sport dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Ustronie Morskie, organizacja systemu szkolenia sportowego dzieci i młodzieży w klubach sportowych, organizacja i udział w rozgrywkach i zawodach sportowych.

Współfinansowane są również działania związane z realizacją zajęć sportowych przez Nadmorski Klub Sportowy „ASTRA”.

Uczestnictwo w wyborach

¹⁴<https://mojepanstwo.pl/stowarzyszenie-sympatykow-gier-fabularnych-i-planszowych-2k6>; data dostępu: 19.08.2016 r.

¹⁵<https://mojepanstwo.pl/fundacja-mikolajek-nadmorski>; data dostępu: 19.08.2016 r.

W Polsce temat frekwencji wyborczej jest dość kontrowersyjny. Wciąż kształtujący się model demokracji i rozwój społeczeństwa obywatelskiego czującego odpowiedzialność za sprawy własnego kraju powoduje, że obywatele niechętnie biorą udział w wyborach. Powszechne jest też przekonanie, że jeden głos ma niewielki wpływ na wynik wyborów, do których uprawnionych jest kilka milionów czy tysięcy obywateli.

Wpływ społeczeństwa na rozwój polityki jest wartością podnoszoną do rangi priorytetów zarówno na poziomie wytycznych krajowych jak i unijnych programów ukierunkowanych na aktywizację obywateli. Jednym z pozytywnych przejawów aktywności obywatelskiej jest stopień partycypacji w wyborach. Z punktu widzenia funkcjonowania i ewolucji gminy pierwszorzędną rolę, w następczym procesie kreowania przyszłości gminy, odgrywają wybory samorządowe, na poziomie województw – do Sejmików Województw, na poziomie powiatów - do Rady Powiatu i na poziomie gminy – do Rady Gminy. Niezwykle istotną rolę pełnią też wybory na lidera, prezydenta, burmistrza czy wójta. Udział w tych wyborach jest zasadniczą formą partycypacji w życie społeczności lokalnej. Kandydaci są zazwyczaj znani wyborcom, wywodzą się bowiem z ich najbliższego otoczenia.

W przeprowadzonych 21 listopada 2010 r. wyborach samorządowych (I tura) frekwencja wyborcza w skali kraju wyniosła 47,32%. II tura (ponowne głosowanie w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast) odbyło się 5 i 19 grudnia 2010 r.

Biorąc pod uwagę ten punkt odniesienia, jak również ogólną frekwencję wyborczą w I turze, na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz powiatu kołobrzeskiego, należy bardzo pozytywnie ocenić zaangażowanie mieszkańców gminy Ustronie Morskie w proces wyboru władz lokalnych.

Zgodnie z danymi Państwowej Komisji Wyborczej frekwencja w gminie Ustronie Morskie w wyborach samorządowych z 21 listopada 2010 roku była o aż 17,96% wyższa aniżeli wynik uzyskany na poziomie województwa zachodniopomorskiego i o 15,31% wyższa niż frekwencja uzyskana na poziomie powiatu kołobrzeskiego. Pomimo tak dobrej frekwencji w I turze wyborów nie rozstrzygnięto, kto miał zostać wójtem Gminy Ustronie Morskie, choć jeden z kandydatów zbliżył się do wymaganego wyniku (uzyskał 48.81% głosów). W kolejnej turze, która odbyła się 5 grudnia 2010 roku do urn wyborczych przyszły 1844 osoby, co stanowiło 63% uprawnionych do głosowania.

Poniżej przedstawione zostało zestawienie szczegółowych danych dotyczących wyborów samorządowych, w ujęciu regionalnym.

Tabela 6. Wybory samorządowe przeprowadzone 21 listopada 2010 r.

FREKWENCJA W	Wybory do Sejmiku Województwa
---------------------	-------------------------------

WOJEWÓDZTWACH				
Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart wydanych	Liczba obwodów głosowania	Frekwencja w województwie
zachodniopomorskie	1358787	625851	1048	45.95%
FREKWENCJA W POWIATACH				
Wybory do Rady Powiatu				
Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart wydanych	Liczba obwodów głosowania	Frekwencja w powiecie
kołobrzeski	62805	30591	50	48.6%
FREKWENCJA W GMINACH				
Wybory do Rady Gminy				
Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart wydanych	Liczba obwodów głosowania	Frekwencja w gminie
Ustronie Morskie	2920	1877	2	63,91%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z oficjalnej strony internetowej Państwowej Komisji Wyborczej, <http://wybory2010.pkw.gov.pl/geo/pl/320000/320807.html#tabs-2>; data dostępu: 21.08.2016 r.

Kolejne wybory podtrzymały opisany powyżej trend. Frekwencja w gminie Ustronie Morskie przewyższyła frekwencję zarówno na płaszczyźnie powiatu i województwa, utrzymując się na poziomie 60,74% (był to spadek o 3,17% względem wyborów sprzed czterech lat). Podobnie jak w 2010 roku, wójta Gminy Ustronie Morskie wybrano dopiero w II turze głosowania, gdy do urn przyszło 54,94% uprawnionych, a zatem o ponad 5% mniej niż w pierwszej turze wyborów.

Tabela 7. Wybory samorządowe przeprowadzone 16 listopada 2014 r. (I tura).

FREKWENCJA W WOJEWÓDZTWACH				
Wybory do Sejmiku Województwa				
Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart wydanych	Liczba obwodów głosowania	Frekwencja w województwie
zachodniopomorskie	1352418	595911	1048	44,06%

FREKWENCJA W POWIATACH		Wybory do Rady Powiatu		
Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart wydanych	Liczba obwodów głosowania	Frekwencja w powiecie
kołobrzesci	61582	28681	50	46.57%
FREKWENCJA W GMINACH		Wybory do Rady Gminy		
Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart wydanych	Liczba obwodów głosowania	Frekwencja w gminie
Ustronie Morskie	3041	1847	2	60.74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z oficjalnej strony internetowej Państwowej Komisji Wyborczej, http://samorzad2014.pkw.gov.pl/359_Rady_gmin/0/320807; data dostępu: 22.08.2016 r.

Służba zdrowia

Dużą rolę w codziennym życiu ludzi odgrywa dostęp do służby zdrowia oraz jej jakość. Można nawet twierdzić, że oba te czynniki są pewnym wyznacznikiem rozwoju danego regionu, gdyż zapewniają mieszkańcom znacznie lepszy komfort życia. W Gminie Ustronie Morskie obok Ośrodka Zdrowia funkcjonują także prywatne gabinety oferujące usługi medyczne. Na terenie gminy nie ma żadnego szpitala. Mieszkańcy gminy w zakresie opieki ambulatoryjnej lekarzy specjalistów i poradni specjalistycznych korzystają z usług medycznych w szpitalu w mieście powiatowym, Kołobrzegu.

Gminny Ośrodek Zdrowia mieści się przy ulicy Osiedlowej 2B w Ustroniu Morskim. Placówka ta zatrudnia dwóch lekarzy rodzinnych. Ośrodek czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8 – 18. Oprócz tego, na służbę zdrowia w gminie składają się:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ARS MEDICA w Ustroniu Morskim;
2. Niepubliczny zakład Opieki Zdrowotnej; Ośrodek Sanatoryjno – Rehabilitacyjny „Leśna Polana” w Ustroniu Morskim;
3. Ośrodek Leczniczo – Rehabilitacyjny Polskiego Związku Niewidomych „KLIMCZOK” Sp. z o.o. w Ustroniu Morskim;

Ponadto na terenie gminy indywidualną praktykę prowadzą stomatolodzy (dwóch), chirurg oraz lekarze rodzinni, a także pielęgniarka środowiskowa, higienistka szkolna oraz położna. Oprócz wymienionych powyżej, na terenie gminy znajdują się także inne obiekty o charakterze

uzdrowiskowo-sanatoryjnym. Również Klub Promocji Zdrowego Stylu Życia „Uśmiech” w Ustroniu Morskim (znajdujący się pod tym samym adresem co Ośrodek Zdrowia) oferuje pomoc w zakresie : terapii uzależnień, porad psychologicznych i psychiatrycznych.

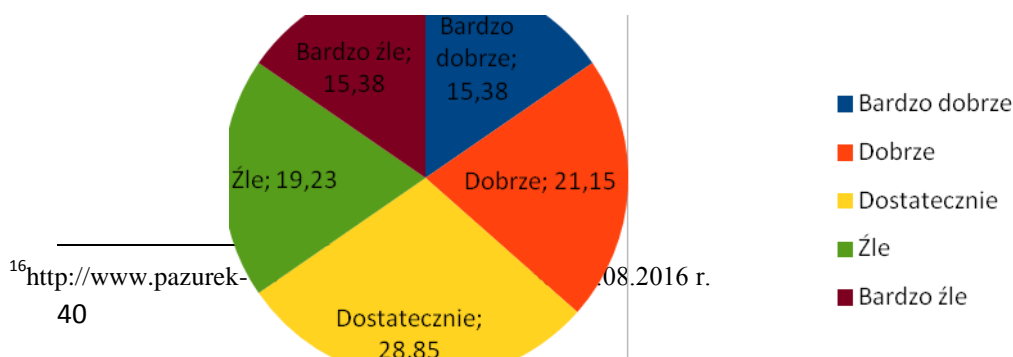
Na terenie omawianej gminy znajduje się jedna apteka, przy Ośrodku Zdrowia, czynna od poniedziałku do piątku od 8.00 do 18.00 oraz w soboty do 13.00. Co istotne, wychodząc naprzeciw potrzebom, w trakcie sezonu, z powodu wzmożonego ruchu turystycznego, apteka wydłuża godziny swojej pracy, od poniedziałku do soboty czynna jest po 12 godzin, od 8.00 do 20.00.

W Ustroniu Morskim jest także gabinet weterynaryjny, mieszczący się przy ulicy Kolejowej 61. Gabinet czynny jest od poniedziałku do soboty i oferuje kompleksowe usługi weterynaryjne¹⁶.

Można generalnie stwierdzić, że opieka zdrowotna w gminie nie odbiega od standardów krajowych, co nie może być przyczyną zadowolenia z istniejącej sytuacji. Porównując Ustronie Morskie do innych miejscowości o podobnej wielkości, ilość lekarzy i placówek utrzymuje się raczej w normie. Jednocześnie niestety trzeba podkreślić, iż brak programów dla osób starszych i działań związanych z profilaktyką zdrowia, chociaż dzisiaj jeszcze lekko odczuwalne, mogą przynieść dużo szkody w latach następnych. Pewne kroki w promowaniu zdrowia i aktywnego trybu życia podejmują funkcjonujące na terenie gminy Organizacje, opisane powyżej. Ogólne starzenie się społeczeństwa, brak ruchu i zajęć sportowych dla osób młodych, mogą przynieść katastrofalne efekty w bliskiej przyszłości. Niezbędne jest podniesienie efektywności ruchowej, zarówno młodych jak i starszych poprzez m.in. budowę siłowni na świeżym powietrzu lub miejsc do uprawiania sportu, oczywiście z uwzględnieniem miejscowych atutów, jakim jest morze.

Mieszkańcy Gminy Ustronie Morskie raczej pozytywnie bądź neutralnie oceniają dostęp do usług ochrony zdrowia w swojej okolicy, co pokazują wyniki ankiet. Prawie 35% respondentów oceniła dostęp do usług medycznych jako zły lub bardzo zły. Nieco ponad 35% jako dobry lub bardzo dobry, natomiast 28,85% jako dostateczny. Podobny obraz wyłania się w pytaniu, w którym poproszono respondentów o wskazanie trzech słabych punktów w ich gminie. Wówczas zaledwie co czwarty ankietowany wskazał na odpowiedź "słaby dostęp do opieki medycznej".

Wykres 1. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz dostępność do usług ochrony zdrowia w gminie (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog)?

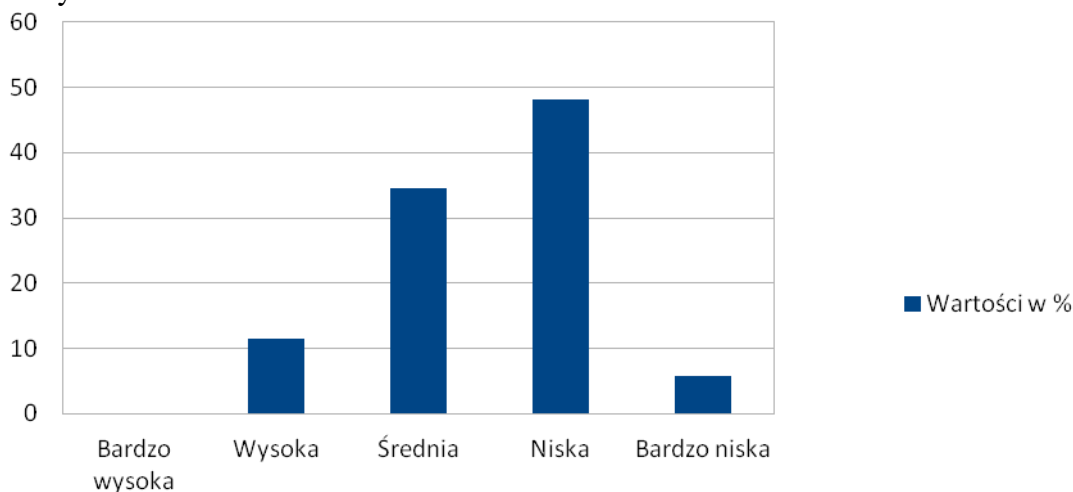
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Pomimo iż respondenci na ogół pozytywnie oceniali dostęp do służby zdrowia, w przeprowadzonym badaniu ankietowym, wśród elementów, które powinny być najpilniej realizowane, aż 40,38% wskazało na potrzebę poprawienia jakości usług medycznych oferowanych na terenie ich gminy.

Pomoc Społeczna

Generalnie mieszkańcy Gminy Ustronie Morskie nie uważają, ażeby bieda była poważnym problemem w ich gminie. Respondenci, poproszeni o ocenę skali występowania biedy w zdecydowanej większości ocenili że jest niska lub bardzo niska. Co trzeci respondent uznał, że jest średnia i prawie 12% że wysoka. Warto zwrócić uwagę na fakt, że żaden z pytanych nie wybrał odpowiedzi bardzo wysoka. Poniższy wykres obrazuje odpowiedzi respondentów.

Wykres 2. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jaka jest skala występowania w gminie biedy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Podstawowe zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są w Gminie Ustronie Morskie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim, który ma swoją siedzibę w budynku Ośrodka Zdrowia, przy ul. Osiedlowej 2B w Ustroniu Morskim. Gminny Ośrodek

Pomocy Społecznej jako jednostka organizacyjna podporządkowana jest Radzie Gminy w Ustroniu Morskim.

Gminna jednostka organizacyjna zajmuje się w szczególności:

- przyznawaniem i wypłacaniem przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracą socjalną,
- prowadzeniem i rozwojem niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizą i oceną zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacją zadań wynikających z rozpoznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniem nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W ramach swojej działalności Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie oraz zadania własne gminy, określone w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593). Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim jako wyodrębniona jednostka budżetową działa na podstawie:

1. Uchwały Nr X/51/90 Gminnej Rady Narodowej w Ustroniu Morskim z dnia 27 kwietnia 1990r. w sprawie powołania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
2. Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U.z2006. Nr 139, poz.992 z późn. zm.)
3. Ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U.2009. Nr 205, poz.1585 z późn. zm.)
4. Ustawy z dnia 7 września 2007 o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity Dz.U.2009. Nr 15, poz.7 z późn. zm.)
5. Ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz.U.nr.86,poz.732 z późn. Zm.)
6. Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.180 poz.1493)
7. Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.)
8. Uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020” (M.P. poz. 1024).

9. Ustawy z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009r. Nr 157, poz. 1240)
10. Ustawy z dnia 13 listopada o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2008 Nr 88 , poz. 539 z późn. zm.)
11. Ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2009 Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.)
12. Ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 Nr 223 , poz. 1655 z późn. zm.)
13. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz.887 późn. zm.)
14. Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Dz. U z 2012r. poz.1059 ze zm).
15. Kodeksu Postępowania Administracyjnego z dnia 14 czerwiec 1960(Dz. U. z 1960r Nr 30, poz 168z póź. zm.) .

Terenem działania Ośrodka jest obszar Gminy Ustronie Morskie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim w 2015 roku zatrudnił 9 osób, w tym kierownika, 3 pracowników socjalnych, pracownika wykonującego usługi opiekuńcze, inspektora ds. Świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, podinspektora ds. Świadczeń alimentacyjnych, księgową oraz pomoc biurową. W poniższej tabeli zestawiono liczbę osób i rodzin, jaka korzystała ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim w latach 2013-2015.

Tabela 8. Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2013-2015.

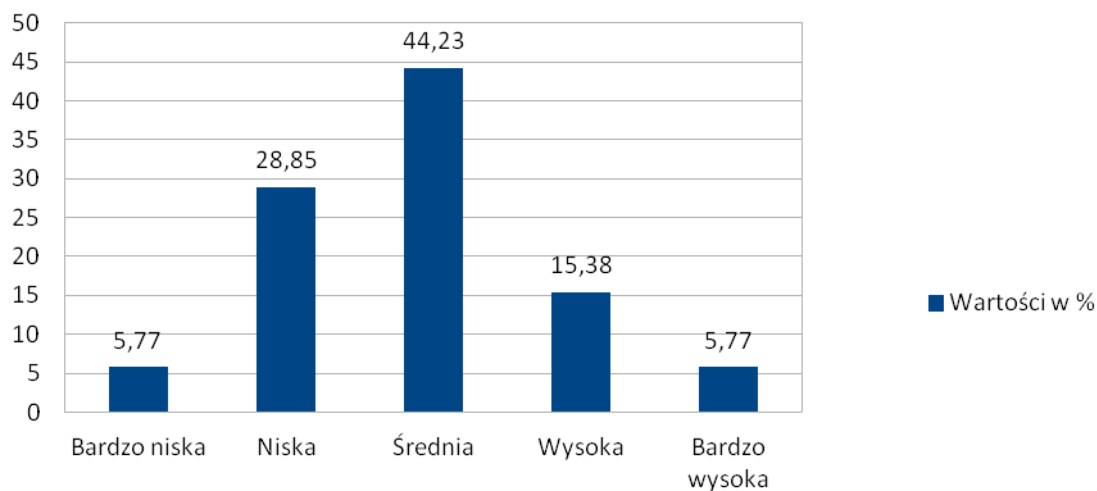
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich formę i liczbę	2013	2014	2015
Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	256	222	189
Liczba rodzin	182	155	146
Liczba osób w rodzinach	474	433	364

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

Na przestrzeni lat 2013-2015 zmniejszyła się zarówno liczba osób jak i liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej. W 2013 roku decyzją administracyjną, pomoc przyznano 256 osobom, rok później 222 osobom, natomiast w 2015 roku było to już 189 osób. Najczęstszą przyczyną udzielania pomocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim jest ubóstwo, w 2015 roku był to powód przyznania świadczeń w 90 rodzinach. Kolejnym argumentem jest bezrobocie, następnie długotrwała lub ciężka choroba. W dalszej kolejności powodów

przydzielania pomocy należy wymienić niepełnosprawność oraz wielodzietność. Istotnym problemem, który wpływa na decyzję o pomocy rodzinie jest też bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Stosunkowo niewielki jest odsetek rodzin, które korzystają z Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w rodzinie. W 2015 roku były to 4 rodziny, w roku wcześniejszym tyle samo, zaś w 2013 roku dwa razy więcej rodzin. Respondenci partycypujący w badaniu ankietowym nie uważają, ażeby w ich gminie alkoholizm był poważnym zagrożeniem. Tylko co piąty badany stwierdził, że skala alkoholizmu w Gminie Ustronie Morskie jest wysoka i bardzo wysoka. Najwięcej osób uznało, że choroba ta utrzymuje się na poziomie średnim (44,23%). Z kolei co trzeci ankietowany uznał, że poziom alkoholizmu utrzymuje się na wysokim lub bardzo wysokim poziomie. Poniższy wykres obrazuje rozkład odpowiedzi udzielonych przez badanych.

Wykres 3. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jaka jest skala występowania w gminie alkoholizmu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

W 2015 roku przemoc w rodzinie była powodem pomocy w 4 rodzinach, w 2014 roku w dwóch rodzinach, z kolei w 2013 roku nie notowano takiej dysfunkcji. Od 2014 roku nie udzielano pomocy z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, w 2013 roku udzielono takiej pomocy jednej osobie. Poniższe zestawienie obrazuje powody przyznawania pomocy społecznej w Ustroniu Morskim na przestrzeni lat 2013-2015.

Tabela 9. Powody przyznawania pomocy społecznej w Ustroniu Morskim na przestrzeni lat 2013-2015.

Rok	2013		2014		2015	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	91	231	95	254	90	243
Potrzeba ochrony macierzyństwa	26	102	111	78	12	83
w tym: wielodzietność	11	63	7	69	8	74
Bezrobocie	86	211	86	221	82	205
Niepelnosprawność	38	88	37	83	37	83
Długotrwała lub ciężka choroba	76	159	71	153	68	146
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	17	64	12	49	13	49
w tym: rodziny niepełne	15	46	11	34	11	34
rodziny wielodzietne	2	18	1	7	2	15
Alkoholizm	8	26	4	13	4	13
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	0	0	2	11	4	18

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

Pomoc najczęściej przyznawana jest w jednoosobowych gospodarstwach domowych (73 osoby). Na drugim miejscu utrzymują się rodziny z dziećmi (56 rodzin, łącznie 213 osób), w tym 7 rodzin ma 4 lub więcej dzieci. Kolejną grupą adresatów pomocy społecznej w Gminie Ustronie Morskie są emeryci i renciści oraz rodziny niepełne.

Tabela 10. Rodzaje świadczeń udzielanych przez Pomoc społeczną w Gminie Ustronie Morskie.

Rodzaj udzielonego świadczenia						
	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób
Zasilki stałe - ogółem	15	15	18	18	21	21
w tym dla osoby samotnie gospodarującej	14	14	17	17	20	20

w tym dla osoby pozostającej w rodzinie	1	1	1	1	1	1
zasiłki okresowe	31	31	32	32	34	34
w tym przyznane z powodu bezrobocia	31	31	32	32	34	34
zasiłki celowe i w naturze ogółem	170	55	151	133	125	124
w tym zasiłki specjalne celowe	56	55	59	44	35	34
usługi opiekuńcze	2	2	3	3	3	3
posiłek dla dzieci „Program państwa w zakresie dożywiania”	71	38	70	35	51	27
pomoc w formie posiłku nie wymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego	0	-	11	-	9	-
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	9	9	8	8	11	11
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	13	13	16	16	20	20

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

W Gminie Ustronie Morskie najczęściej przyznawanym świadczeniem są zasiłki celowe i pomoc udzielana w naturze, w tym są to głównie posiłki dla dzieci w ramach "Programu Państwa w zakresie dożywiania, z którego w 2013 roku skorzystało 71 dzieci z 38 rodzin, w roku kolejnym o jedno dziecko mniej z 35 rodzin, zaś w roku 2015 było to 51 dzieci z 27 rodzin. Tendencję spadkową widać też na przykładzie specjalnych zasiłków celowych, których w 2013 roku udzielono 56 osobom z 55 rodzin, w roku kolejnym zanotowano co prawda wzrost do 59 (44 rodziny), ale już w 2015 roku zasiłki celowe przyznano tylko 35 osobom z 34 rodzin. Przeciwny trend można obserwować w odniesieniu do składek na ubezpieczenie zdrowotne, jakie opłaca Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim. Od 2013 roku, gdy to Ośrodek opłacał taką składkę 13 osobom przez dwa lata wzrosło do 20 osób. W Gminie Ustronie Morskie rośnie też liczba zasiłków stałych, z 15 w 2013 roku, poprzez 18 w roku kolejnym do 21 w 2015 roku. Gros takich świadczeń trafił do osób samotnie gospodarujących. Tendencję rosnącą obserwujemy też w przypadku opłacania pobytu w domu pomocy społecznej. W 2013 roku gmina brała na siebie koszt pobytu 9 osób, rok później liczba ta spadła do 8, zaś w 2015 roku znów wzrosła do 11.

Analizując z kolei świadczenia rodzinne przyznawane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim możemy mówić o zdecydowanym spadku na przestrzeni lat 2013-2015. O ile w 2013 roku udzielono łącznie 2996 świadczeń 143 rodzinom, o tyle w roku kolejnym liczba ta spadła do 2423 świadczeń oraz do 2376 w roku 2015. Najwięcej przyznaje się zasiłków pielęgnacyjnych –

709 w 2015 roku oraz dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 524 świadczeń. 329 świadczeń wypłacanych jest z tytułu dojazdów, 137 wypłacono z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, a zatem była to doraźna pomoc rodzicom przy kompletowaniu wyprawki szkolnej. Omawiając świadczenia rodzinne warto zauważyć, że od 2013 roku systematycznie spadają dodatki z tytułu urodzenia dziecka, od 18, do 13 w 2015 r. Rosną za to dodatki z tytułu urlopu wychowawczego (od 91 w 2013 roku do 94 dwa lata później). Podobny trend obserwować można w przypadku samotnego wychowywania dziecka. W 2013 roku wypłacono 69 takich świadczeń, w 2014 r – 65, zaś w 2015 roku – 86 świadczeń. W 2014 i 2015 roku w Gminie Ustronie Morskie nie wypłacano dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego (jeszcze w 2013 roku było 68 takich dodatków).

Inną formą wsparcia rodzin w Gminie Ustronie Morskie jest opieka asystenta rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał jednego asystenta, który wspierał pięć rodzin w gminie. Realną formę wsparcia oferuje także Zespół Interdyscyplinarny powołany na mocy Uchwały nr XII/87/2011 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 27 września 2011 r. Zespół jest powołany do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizując Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu weszli specjaliści oraz przedstawiciele różnych instytucji, były to następujące osoby:

- 1.Kierownik GOPS w Ustroniu Morskim – Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2.Inspektor UG Ustronie Morskie,
- 3.Pedagog szkolny,
- 4.Członek Caritas,
- 5.Kurator sądowy,
- 6.Lekarz rodzinny,
- 7.Kierownik Posterunku Policji w Ustroniu Morskim,
- 8.Policjant.

Zadaniem Zespołu jest m.in. udzielanie pomocy, a w zależności od potrzeb: poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowisku, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów. Impulsem do spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego są zgłoszenia osób doświadczających przemocy, prośby rodziców, dorosłych członków danej rodziny lub dziecka, zgłoszenia anonimowe, informacje uzyskane od mieszkańców, informacje ze szkoły, policji, kościoła oraz innych

organizacji¹⁷. Wyrazem realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty". W 2015 roku 6 rodzin z terenu Gminy Ustronie Morskie objętych było procedurą "Niebieskiej Karty".

W ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 18 marca 2016 roku przyjęto „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2019”¹⁸. Konieczność opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika wprost z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390).

Program ma stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które będą podejmowane w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy w rodzinie w gminie oraz zminimalizować jego skutki.

Generalnie rodziny objęte przemocą w Gminie Ustronie Morskie mogą liczyć na wsparcie wielu instytucji, które zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 11. Instytucje wspierające rodziny zmagające się z problemem przemocy.

Lp	Nazwa Instytucji	Adres
1	Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ustroniu Morskim	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
2	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim	ul. Osiedlowa 2B
3	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ustroniu Morskim	ul. Rolna 2
4	Punkt Konsultacyjny i Punkt Pomocy Terapeutycznej i Psychologicznej w Ustroniu Morskim	ul. Osiedlowa 2B
5	Grupa Samopomocowa AA „Bursztyn”	ul. Osiedlowa 2B
6	Klub abstynenta i promocji zdrowego stylu życia „Uśmiech”	ul. Osiedlowa 2B
7	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „Wodny Świat”	ul. Osiedlowa 2B
8	Posterunek Policji w Ustroniu Morskim	ul. Rolna 2

¹⁷Uchwała nr XII/87/2011 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 27 września 2011 r. W sprawie powołania Zespół Interdyscyplinary ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

¹⁸Uchwała nr XX/145/2016 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 18 marca 2016 r.

Źródło: „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2019, s. 18.

Oprócz gminnych instytucji wsparcie zapewniają też instytucje powiatowe i wojewódzkie. Jest to istotne, ponieważ często rodziny dotknięte takim problemem wstydzą się prosić o pomoc w swojej gminie, wśród znajomych im osób. Istnieje zatem możliwość uzyskania wsparcia poza własnym środowiskiem.

Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy, z oferty których mogą korzystać mieszkańcy gminy Ustronie Morskie.

Lp	Nazwa Instytucji	Adres
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Kamienna 3 78-100 Kołobrzeg
2	Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemami Alkoholowymi	ul. Kniewskiego 11 78-100 Kołobrzeg
3	Punkt Konsultacyjny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Spraw Społecznych w Kołobrzegu	ul. Kniewskiego 11 78-100 Kołobrzeg
4	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kołobrzegu	ul. Kniewskiego 11, 78-100 Kołobrzeg
5	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Kołobrzegu	ul. Katedralna 13, 78-100 Kołobrzeg

Źródło: „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Ustronie Morskie na lata 2016 – 2019, s. 20

Mieszkańcy Gminy Ustronie Morskie, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym ocenili, że w ich gminie poziom przestępczości i przemocy w rodzinie jest raczej niski. Niespełna 6% stwierdziła, że jest to wysokie zagrożenie. Prawie 45% twierdzi, że poziom przestępczości i przemocy w rodzinie jest średni. Co drugi respondent uznaje, że jest niski lub bardzo niski. Pozwala to wnioskować, że mieszkańcy czują się w swojej okolicy bezpieczni

Tabela 13. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jaka jest skala występowania w gminie przestępczości i przemocy w rodzinie?

Jaka jest skala występowania w gminie przestępczości i przemocy w rodzinie?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo niska	14	13,46
Niska	38	36,54
Średnia	46	44,23
Wysoka	6	5,77
bardzo wysoka	0	0

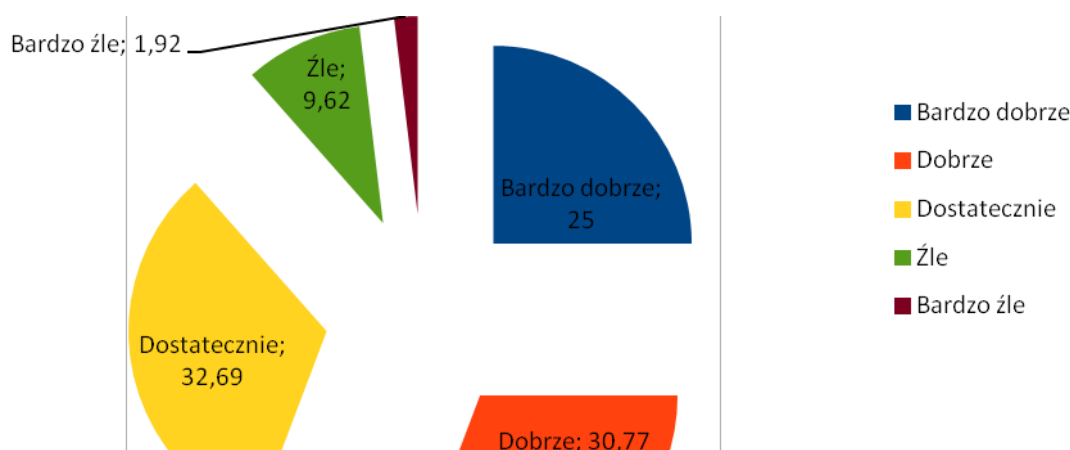
SUMA	104	100
------	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Jak zostało już wspomniane powyżej, jednym z powodów najczęstszego przyznawania pomocy w Gminie Ustronie Morskie jest bezrobocie. Zgodne z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w powiecie kołobrzeskim bezrobocie wynosiło 11,5% i było identyczne jak bezrobocie notowane w skali całego kraju i niższe aniżeli w całym województwie zachodniopomorskim, gdzie szacowano je na 15,6%. W omawianej Gminie Ustronie Morskie bezrobocie pozostaje jednak aktualnym zagadnieniem. Co więcej, generuje nowe problemy społeczne, jakie odczuwa całe otoczenie, wśród których należy wymienić ubożenie mieszkańców oraz zwiększone ryzyko uzależnień, których skutkiem może być występowanie przemocy. W 2014 roku odnotowano tu wyższy wskaźnik bezrobocia rejestrowanego (procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) – 7,1% niż w powiecie kołobrzeskim – 6,3%. Niestety ale brak miejsc pracy i stabilizacji zawodowej zmusza często młodych do podejmowania decyzji o wyjeździe z rodzinnych miejscowości i szukania zatrudnienia gdzie indziej, gdzie jest to łatwiejsze. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast było wskazywane przez respondentów najczęściej jako największe zagrożenie dla rozwoju Gminy Ustronie Morskie. Uznało tak aż 70 ze 104 ankietowanych (67,31%).

Co istotne, ankietowani na ogół pozytywnie oceniają wsparcie, na jakie mogą liczyć w ich gminie osoby bezrobotne. Zdecydowana większość uznała, że wsparcie takie, jest albo dobre (30,77%) albo nawet bardzo dobre (co czwarty ankietowany). Co trzecia osoba stwierdziła, że wsparcie dla bezrobotnych w ich gminie jest dostateczne. Niespełna 10% ocenia je jako złe i tylko 2 osoby powiedziały, że jest bardzo złe.

Wykres 4. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz wsparcie osób bezrobotnych w gminie/ ewentualne kursy i zajęcia dla bezrobotnych, kluby pracy, wsparcie emocjonalne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Z Funduszu Alimentacyjnego wypłacono w 2015 roku w omawianej gminie 620 świadczeń. Warto wspomnieć, że w tej kwestii notuje się systematyczny wzrost, gdyż jeszcze w 2013 roku było to 462 świadczenia, zaś w 2014 – 534. W 2015 roku Ośrodek Pomocy udzielił także 101 dodatków mieszkaniowych oraz 49 dodatków energetycznych.

Istotną formą pomocy realizowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim jest także wypłata stypendiów socjalnych. Liczba osób objętych tym świadczeniem nieznacznie rośnie na przestrzeni ostatnich lat. W 2013 roku stypendium wypłacono w obu semestrach łącznie 87 osobom, rok później – 98. W 2015 roku stypendium pobrało 101 uczniów.

O aktywnej formie działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim świadczy też liczba projektów, jakie realizuje ta instytucja. Flagowy projekt "Jesteśmy aktywni" realizowany jest od 2008 roku w ramach wsparcia przez Unię Europejską, Europejski Fundusz Społeczny. Beneficjentami powtarzanego cyklicznie do 2013 roku projektu byli nieaktywni zawodowo mieszkańcy gminy Ustronie Morskie, którzy poprzez udział w projekcie zdobywali nowe umiejętności, cenione na rynku pracy. Doraźną formą wsparcia potrzebujących jest także "Bank rzeczy używanych" prowadzony przez Ośrodek Pomocy w Ustroniu. W ramach akcji, każdy kto dysponuje niepotrzebnymi rzeczami, może przekazać je pracownikom ośrodka, którzy następnie oddają je w ręce potrzebujących z gminy Ustronie Morskie.

Oświata

W gminie Ustronie Morskie edukacja odbywa się w dwóch placówkach: Zespole Szkół oraz w przedszkolu. Na Zespół Szkół w Ustroniu Morskim składa się Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej oraz Gimnazjum im. Orła Białego. Na czele placówki szkolnej stoi Dyrektor Zespołu Szkół oraz dwóch zastępców, jeden do spraw szkoły podstawowej, drugi od gimnazjum. W gminie nie ma szkół ponadgimnazjalnych. Najbliższe tego typu placówki znajdują się w Kołobrzegu, Koszalinie i Gościnie. Warto przy tym zauważyć, że liczba placówek oświatowych jest zdaniem mieszkańców wystarczająca – stwierdziła tak ponad połowa respondentów.

Tabela 14. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz liczbę obiektów oświatowych w gminie?

Jak oceniasz liczbę obiektów oświatowych w gminie?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	46	44,23
dobrze	14	13,46
dostatecznie	12	11,54
źle	12	11,54
bardzo źle	20	19,23
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Warto dodać, że ankietowani podczas badania poproszeni o wskazanie trzech słabych stron swojej gminy mieli do wyboru m.in. odpowiedzi: "mała ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci" oraz "niewystarczająca oferta edukacyjna proponowana przez szkoły". Tę pierwszą wskazało 9,62% ankietowanych, zaś drugą – 5,77%.

Na kadre Zespołu Szkół w Ustroniu Morskim składa się 34 nauczycieli, 4 pracowników administracji, 10 pracowników obsługi oraz higienistka szkolna. W roku szkolnym 2015/2016 w zespole szkół uczyło się łącznie 314 osób, z czego 106 uczęszczało do gimnazjum i 208 do szkoły podstawowej. Do klas I-III uczęszczało 119 uczniów, zaś do klas starszych, IV-VI – 95 uczniów. Dla zobrazowania niskowej tendencji demograficznej można dodać, że 10 lat wcześniej do gimnazjum w Gminie Ustronie Morskie uczęszczało 152 uczniów oraz 293 do szkoły podstawowej. Dane z 2002 roku pokazują jeszcze większy spadek, wówczas to w gimnazjum uczyło się 173 uczniów 334 w szkole podstawowej¹⁹.

¹⁹Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2008-2013, s.14.

W szkole podstawowej prowadzono przeważnie po dwa oddziały każdego rocznika. Wyjątek stanowiły klasy drugie, podzielone na trzy oddziały i zaledwie jedna klasa szósta. W gimnazjum, wszystkie roczniki rozbito na dwa oddziały klasowe. Z kolei w Przedszkolu Publicznym w Ustroniu Morskim prowadzono 5 grup przedszkolnych.

Tabela 15. Rozkład uczniów w Zespole Szkół w Ustroniu Morskim w roku szkolnym 2015/2016.

Typ szkoły	Liczba		Liczba uczniów
Szkoła Podstawowa	208	kl. I-III	119
		kl. IV-VI	95
Gimnazjum	106		
Razem: Zespół Szkół	314		

Źródło: Dane Zespołu Szkół w Ustroniu Morskim.

Respondenci, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, raczej neutralnie oceniają ofertę edukacyjną prowadzoną przez Zespół Szkół. Prawie 40% oceniło ją jako dobrą, co trzeci jako neutralną, za czwarty jako złą.

Tabela 16. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz ofertę edukacyjną szkół prowadzonych przez gminę? Czy jest wystarczająca?

Jak oceniasz ofertę edukacyjną szkół prowadzonych przez gminę? Czy jest wystarczająca?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	3	3,85
dobrze	40	38,46
dostatecznie	32	30,77
źle	24	23,08
bardzo źle	4	3,85
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Wysoki poziom nauczania, zarówno w szkole podstawowej jak i w gimnazjum odzwierciedlają liczne osiągnięcia uczniów wszystkich klas. Poniżej zebrano osiągnięcia z roku szkolnego 2015/2016.

SZKOŁA PODSTAWOWA - KLASY I-III

Wśród uczniów edukacji wczesnoszkolnej jest 57 uczniów, którzy opanowali materiał programowy na poziomie najwyższym i bardzo wysokim.

Do największych sukcesów uczniów należą:

- Tytuł finalisty dla uczennicy kl. II w konkursie „Z poprawną polszczyzną na co dzień”,
- Tytuł finalisty dla uczennicy kl. III w konkursie „Z ortografia na co dzień”,
- Nagroda dla ucznia kl. I w Konkursie Nauk Przyrodniczych „Świetlik”, wyróżnienia w tym samym konkursie dla czterech uczniów kl. I oraz dla uczennicy kl. II,
  - Tytuł Mistrza Matematyki dla ucznia kl. III,
  - II miejsce dla uczennicy kl. III w wojewódzkim konkursie „Moja mała Ojczyzna, jestem jej częścią”, III miejsce dla uczennicy kl. II, wyróżnienie dla dwóch uczniów kl. II w tym samym konkursie,
    - Konkurs plastyczny „Mój Dom – Moja Ojczyzna – Moja Europa” - nagroda dla dwóch uczennic kl. II, wyróżnienie dla czterech uczniów kl. II,
    - IV miejsce dla uczennicy kl. II w Konkursie fotograficznym „Bioróżnorodność wokół nas”,
    - I miejsce dla uczennicy kl. III w Powiatowym konkursie piosenki angielskiej „I can sing”,
    - III miejsce dla uczennicy kl. III w Olimpiadzie z Języka Angielskiego „Olimpusek”,
    - I miejsce dla uczennicy kl. III i II miejsce dla ucznia kl. III w Ogólnopolskim konkursie z języka angielskiego FOX,
    - Wyróżnienie dla uczennicy kl. II w Powiatowym Turnieju Recytatorskim „Ptaki, ptaszki i ptaszęta polne”,
    - Tytuł laureata I stopnia dla dwojga uczniów kl. III w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Wiedzy Archimedes Plus – Lingua język angielski.

Sukcesy sportowe w :

- Jesiennych Biegach Przełajowych,
- Mikołajkowych Zawodach Pływackich „Helios 2015”,
- Mikołajkowym Turnieju Mini Piłki Siatkowej,
- Biegach Przełajowych z okazji Święta Konstytucji 3 Maja,
- Zawodach Pływackich z okazji „Dnia Dziecka”,
- imprezach sportowych w ramach Europejskiego Tygodnia Sportu,
- Amatorskich Międzyszkolnych Zawodach Pływackich “Umiem Pływać!”,
- Biegach Integracyjnych w Karlinie

- Pierwszych Wiosennych Zawodach Pływackich „Helios 2016”.

SZKOŁA PODSTAWOWA - KLASY IV-VI

Świadectwo z wyróżnieniem otrzymały 44 os.

Do największych sukcesów uczniów należą:

- I nagroda dla uczennicy kl. V w Wojewódzkim Konkursie Literackim “ Moja mała ojczyzna. Jestem jej częścią”;
- Tytuł finalisty dla uczennicy kl. V w etapie wojewódzkim ogólnopolskiego konkursu “Z poprawną polszczyzną na co dzień” –
  - w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym Kangur dwóch uczniów uzyskało tytuł laureata – są to uczniowie kl. IV i VI;
  - Tytuł laureata II stopnia w X X IV edycji konkursu Olimpiada Wiedzy Archimedes-Matematyka. Plus uzyskało pięciu uczniów kl. IV - VI;
  - w powiatowym Konkursie Plastycznym “Mój Dom, Moja Ojczyzna, Moja Europa” zostało nagrodzonych dwóch uczniów kl. IV i V
  - I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Języka Angielskiego “ Fox” – uczeń kl. IV;
  - II miejsce w Powiatowym Konkursie Języka Angielskiego dla uczniów klas IV-VI “ English is easy” zajęła uczennica kl.VI;
  - tytuł laureata I stopnia w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Wiedzy Archimedes plus - Lingua Plus Język Angielski – uczeń kl. IV
  - I miejsce drużynowo w Ogólnopolskim Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym oraz I miejsce indywidualnie zajęła uczennica kl. V.

sukcesy sportowe:

- w Igrzyskach Młodzieży Szkolnej wywalczyliśmy:
  - drugie miejsce drużyny chłopców w Mini Piłce Nożnej,
  - trzecie miejsce drużyny dziewcząt w Mini Piłce Siatkowej,
  - trzecie miejsce drużynowo w Strzelaniu z Karabinka Pneumatycznego,
  - trzecie miejsce w Indywidualnych Biegach Przełajowych,
  - awans ucznia kl. V do finału wojewódzkiego.
- pierwsze miejsce w klasyfikacji drużynowej w XI Amatorskich Międzyszkolnych Zawodach Pływackich „Umiem Pływać” w Koszalinie,
  - w XI Amatorskich Międzyszkolnych Zawodach Pływackich „Umiem Pływać” w Koszalinie troje naszych uczniów otrzymało statuetki „Najlepszych Pływaków” w swoich kategoriach;

- w Memoriale im. Michała Barty w biegu na 1000 m na drugiej pozycji uplasował się uczeń kl. VI, a na trzeciej ex aequo uczniowie kl. V i VI. Na tej samej imprezie druga w konkursie rzutu oszczepem była uczennica kl. VI,
- w Powiatowych Biegach Przelajowych z okazji Święta Konstytucji 3 Maja uczeń kl. VI zajął III miejsce,
- w Turnieju Singli Siatkarskich na drugiej pozycji sklasyfikowany został uczeń kl. V.

GIMNAZJUM

36 uczniów, czyli co trzeci gimnazjalista, otrzymał świadectwo z paskiem

Do największych sukcesów uczniów należą:

- wyróżnienia dla dwóch uczniów w międzynarodowym konkursie matematycznym Kangur,
- tytuł laureatki powiatowego konkursu recytatorskiego „Ptaki i ptaszki polne” oraz II miejsce w konkursie „Mała Herbertiada” dla uczennicy kl. II,
- I miejsce uczennicy kl. II w kategorii fotografia i II miejsce uczennicy kl. III za esej w regionalnym konkursie Związku Miast i Gmin Morskich „Morze a moja mała i duża Ojczyzna”,
- I i II miejsce dla uczennicy kl. I w ogólnopolskich konkursach języka angielskiego Pingwin i Albus,
- tytuł laureatki dla uczennicy kl. III i wyróżnienie dla uczennicy kl. III w ogólnopolskim konkursie wiedzy o społeczeństwie i kulturze “Kalejdoskop”,
- tytuł laureatki w ogólnopolskim konkursie historycznym Albus dla uczennicy kl. I, wyróżnienia dla trzech uczniów z kl. II i III,
- tytuł laureata dla ucznia kl. I oraz wyróżnienie dla ucznia kl. II w ogólnopolskim konkursie wiedzy „Początki państwa polskiego”,
- tytuły laureatów w ogólnopolskim konkursie Archimedes matematyczny dla ucznia kl. I i ucznia kl. II,
- I miejsce dla ucznia kl. III w kategorii esej, I miejsce dla uczennicy kl. II w kategorii poezja oraz II miejsce dla uczennicy kl. III i III miejsce dla uczennicy kl. I za opowiadanie w wojewódzkim konkursie “Moja mała ojczyzna, jestem jej częścią,
- I miejsce dla ucznia kl. II w powiatowym konkursie wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”,
- zajęcie przez drużynę pierwszego miejsca w powiatowym turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym,
- tytuły laureatek dla uczennicy kl. I i kl. III w diecezjalnym konkursie „Mój kościół na Pomorzu”

- III miejsce ucznia kl. II i wyróżnienia dla dwóch uczennic kl. I w powiatowym konkursie literackim „Tyle się wokół dzieje”,

- **Nagrody** dla trzech uczniów gimnazjum oraz **wyróżnienia dla** pięciorga uczniów w konkursie plastycznym "Mój Dom, Moja Ojczyzna, Moja Europa",

sukcesy sportowe:

- IV miejsce-dziewcząt w Mistrzostwach Powiatu w Piłce nożnej,
- III miejsce-dziewcząt w Mistrzostwach Powiatu w Sztafetowych Biegach Przełajowych,
- IV miejsce-dziewcząt w Mistrzostwach Powiatu w Unihokeja,
- I miejsce w Drużynowych Zawodach Strzeleckich z okazji Odzyskania Niepodległości w Kołobrzegu,

- III miejsce szkolnej drużyny w Mistrzostwach Powiatu w Strzelaniu z karabinka pneumatycznego,

- V miejsce szkolnej drużyny w Koszalińskiej Szkolnej Lidze Strzeleckiej z broni pneumatycznej o Puchar Wicekuratora Oświaty w Koszalinie,

- II miejsce dla uczennicy kl. III, III miejsce dla ucznia kl. I oraz IV miejsce dla ucznia kl. III na Mistrzostwach Powiatu w biegach przełajowych,

- I miejsce dla uczennicy kl. III w biegach przez płotki, II miejsce uczennicy kl. II w biegu na 1000m, II miejsce uczennicy kl. I w rzucie oszczepem, III miejsce uczennicy.

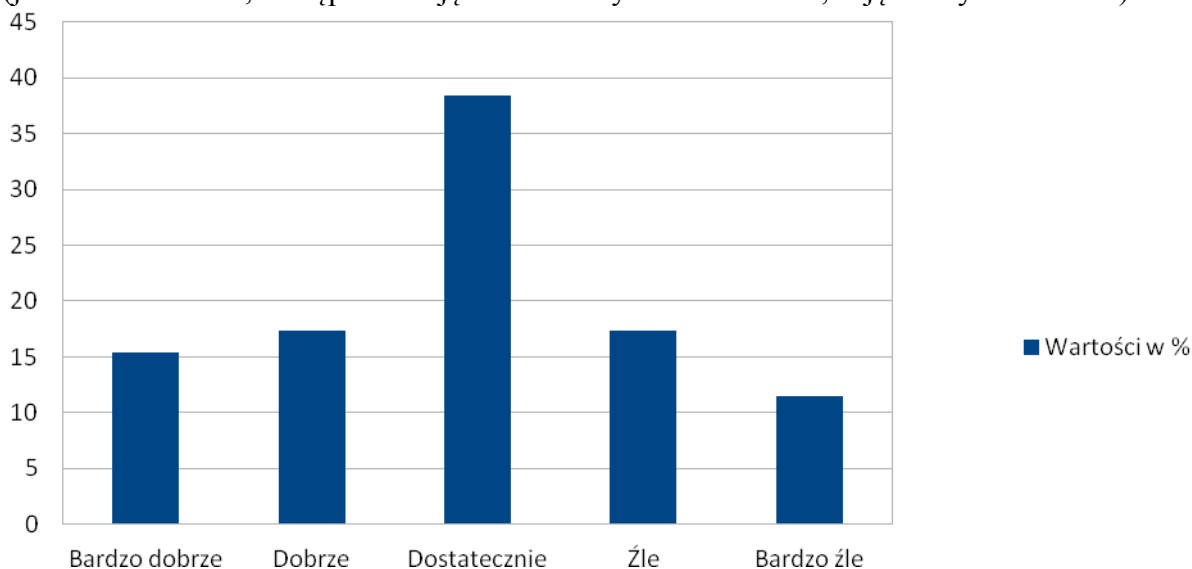
Niewątpliwy wpływ na sukcesy uczniów Zespołu Szkół w Ustroniu Morskim mają także prowadzone zajęcia pozalekcyjne, które z jednej strony są szansą na nadrobienie zaległości przez słabszych uczniów, ale dają też pole do rozwoju zainteresowań wszystkich uczniów. Np w roku szkolnym 2015/2016 proponowano następujące zajęcia pozalekcyjne w Szkole Podstawowej:

1. „Lepiej piszę i liczę” - zajęcia wyrównawcze (dla klas II);
2. „Kubuś Puchatek” - zajęcia czyt.-plastyczne z elementami teatralnymi (dla klas II);
3. „Klub Małych Odkrywców (dla klas I)”
4. Bajka” – zajęcia czytelnicze (dla klas II);
5. „Umiem więcej” - zajęcia rozwojowe (dla klas III);
6. "Bratek" - zajęcia wyrównawcze (dla klas III);
7. „Spaś” – gry i zabawy w j. Niemieckim (dla klas I-III);
8. „Mały redaktor” - zajęcia Literackie (dla klas III);
9. „Bawię się i uczę” – zajęcia wyrównawcze (dla klas I);
10. „Przyrodniczek” – warsztaty przyrodnicze (dla klas II-III);
11. "Magic English” (dla klas II-III);

12. Zajęcia korekcyjno – kompensacyjne (dla klas I-III);
13. „Potrafię więcej” – zajęcia wyrównawcze (dla klas II);
14. „Plastuś” – zajęcia czytelniczo - plastyczne (dla klas I-III);
15. Językowe puzzle (dla klas IV-V);
16. Do you speak English (dla klas IV-VI);
17. Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne (dla klas IV);
18. Przygoda z czytaniem i pisaniem - zajęcia korekcyjno - kompensacyjne (dla klas V);
19. „Młody przedsiębiorca” – zajęcia z zakresu przedsiębiorczości z elementami j. niemieckiego (dla klas IV-VI);
20. „Myślę i liczę” – zajęcia wyrównawcze (dla klas IV-VI);
21. „Wycinankowia” – zajęcia plastyczne (dla klas IV-VI);
22. „Świat wokół nas” – koło przyrodnicze (dla klas V-VI);
23. „Rusz głową” – koło matematyczne (dla klas IV-VI);
24. Podróże po literaturze” - koło j.polskiego (dla klas VI);
25. Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne (dla klas VI);
26. „Radośnie śpiewajmy Panu” – zespół muzyczno - wokalny (dla klas IV-VI);

Pomimo wielu sukcesów uczniów, ankietowani byli raczej oszczędni w pochwałach poziomu edukacji w gminie. Zaledwie 15% badanych stwierdziło, że jest bardzo dobry, dwa procent więcej – że dobry. Ocenę dostateczną wystawiło prawie 40% respondentów. Co trzeci badany wystawił złą i bardzo złą ocenę dla poziomu edukacji w Gminie Ustronie Morskie. Odpowiedzi respondentów ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz poziom edukacji w gminie (jakość kształcenia, dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze)?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Zadowolenie z poziomu edukacji w swojej gminie widoczne jest też przy pytaniu, w którym respondenci mieli wskazać trzy mocne strony Gminy Ustronie Morskie. Co trzeci ankietowany (dokładnie 34 osoby) wskazały wówczas na wysoki poziom edukacji.

Oprócz kadry pedagogicznej w Zespole Szkół w Ustroniu Morskim zatrudniony jest także pedagog szkolny, dyżurujący codziennie w godzinach 10-14. Do jego zadań w placówce należy:

- 1) diagnozowanie sytuacji wychowawczych w celu wspierania rozwoju dziecka, określenia form pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym działań profilaktycznych, mediacyjnych i interwencyjnych wobec ucznia, rodziców i nauczycieli;
- 2) rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów oraz analizowanie przyczyn niepowodzeń edukacyjnych;
- 3) określanie form i sposobów udzielania uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- 4) organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb;
- 5) podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego i profilaktyki w stosunku do uczniów z udziałem rodziców i wychowawców;
- 6) działanie na rzecz zorganizowania opieki i pomocy materialnej uczniom znajdującym się

w trudnej sytuacji życiowej;

7) prowadzenie zajęć terapeutycznych z uczniami, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami;

8) prowadzenie warsztatów dla rodziców oraz udzielanie im indywidualnych porad w zakresie wychowania;

9) wspomaganie i pomoc nauczycielom w realizacji programu wychowawczego i profilaktyki;

10) udział w opracowywaniu programów profilaktycznych i wychowawczych;

11) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

12) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;

13) wskazywanie rodzicom, uczniom i nauczycielom dodatkowych źródeł informacji na poziomie regionalnym i ogólnopolskim;

14) udzielanie indywidualnych porad uczniom i rodzicom;

15) prowadzenie odpowiedniej dokumentacji pracy, zgodnie z odrębnymi przepisami²⁰.

Dzieci zamieszkujące poza Ustroniem Morskim dowożone są autobusami szkolnymi.

Jak już wspomniano, wychowanie przedszkolne na terenie gminy Ustronie Morskie prowadzone jest w jednym przedszkolu.

Tabela 17. Przedszkole w Ustroniu Morskim – stan na 31 grudnia 2011-2015.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba przedszkoli	1	1	1	1	1
Liczba dzieci w przedszkolu	112	107	113	81	118
Liczba oddziałów	4	5	5	4	5
Liczba nauczycieli pracujących w Przedszkolu	6	7	8	6	7

Źródło: dane własne z informacji do Systemu Informacji Oświatowej

Warto też nadmienić, że w roku szkolnym 2014-2015 (1.09.2014-30.06.2015) w ramach programu „Dobry start dla najmłodszych” funkcjonował w Ustroniu Morskim Niepubliczny Punkt Przedszkolny, do którego uczęszczało 25 dzieci. Nauka i opieka odbywała się w jednym oddziale prowadzonym przez dwóch nauczycieli. Zajęcia odbywały się w użyczonej Sali lekcyjnej w Przedszkolu Publicznym. W roku szkolnym 2015-2016 oddział wraz z dziećmi został przejęty

²⁰<http://szkola.ustronie-morskie.pl/pedagog-szkolny,85,11.html>; data dostępu: 22.08.2016 r.

organizacyjnie przez Przedszkole Publicznego w Ustroniu Morskim, jako kontynuacja w ramach zobowiązania wynikającego z w/w programu.

W latach 2012-2016 liczba dostępnych miejsc przedszkolnych wzrosła do 125 w ramach 5 oddziałów każdy po 25 wychowanków, ze 100 miejsc w 2011 roku. Spowodowane to zostało wprowadzeniem obowiązku przygotowania przedszkolnego dla dzieci 6-letnich i 5-letnich oraz wzrostem urodzeń obserwowanym w gminie.

Niestety mieszkańcy są zdania, że w ich gminie wciąż za mało jest miejsc dla przedszkolaków. 42,31% respondentów poproszonych o wskazanie trzech słabych stron swojej gminy wybrała odpowiedź "Zbyt mała ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych". W trakcie badania ankietowanych poproszono też o podanie najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w gminie. Oprócz wskazywania na miejsca w przedszkolu, bardzo często powtarzały się odpowiedzi, że brak również żłobka.

Bezpieczeństwo

Każdy mieszkaniec gminy musi mieć zapewnione bezpieczeństwo mienia i życia. Z uwagi na podział administracyjny Polski, nad bezpieczeństwem mieszkańców poszczególnych gmin czuwa Policja, Straż Pożarna oraz Pogotowie Ratunkowe.

Bezpieczeństwo jest naczelną potrzebą człowieka i grup społecznych, a jego brak wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Na terenie każdej gminy są miejsca, które wymagają wzmożonej obecności służb policyjnych. W Ustroniu Morskim warto też podkreślić fakt, że atrakcyjność turystyczna tego miejsca wpływa na wzmożony ruch w sezonie urlopowym, wtedy też zwiększa się zagrożenie wystąpienia niechcianych zdarzeń.

Posterunek Policji w Ustroniu Morskim mieści się przy ulicy Rolnej 2. Obecnie pracuje tam pięciu policjantów: kierownik posterunku oraz czterech policjantów dzielnicowych. Policjanci ci strzegą porządku publicznego na terenie Gminy Ustronie Morskie oraz miejscowości należących do gmin sąsiednich. Dwóch z policjantów zajmuje się opisywaną gminą: jeden przydzielony jest dla Ustronia Morskiego, drugi dla miejscowości: Sianożęty, Wieniotowo, Gwizd, Malechowo, Bagicz, Kukinka, Kukinia, Rusowo. A zatem trzeba mieć na uwadze, że prezentowane w tym dziale dane odnosić się będą do rejonu posterunku, nie zaś tylko gminy Ustronie Morskie.

Poniższe zestawienie prezentuje ogólną działalność Posterunku Policji w Ustroniu Morskim w 2015 i 2016 roku.

Tabela 18. Zestawienie Liczbowe Działalności Prewencyjnej.

	za okres
--	-----------------

Kategoria	2015r.	01.01-10.07 2016r.
Przeprowadzono interwencji ogółem	1401	589
W tym w miejscach publicznych	1049	360
Domowych	139	71
Innych miejscach	213	158
Wylegitymowano	4199	2030
Zatrzymano osób poszukiwanych	11	16
Zatrzymano osób do wytrzeźwienia	10	6
Zatrzymano sprawców przestępstw	56	20

Źródło: Dane zestawione przez Posterunek Policji w Ustroniu Morskim.

W 2015 roku Posterunek Policji w Ustroniu Morskim przeprowadził ogółem 1401 interwencji z czego najwięcej – bo aż 1049 odbyło się w miejscach publicznych. 139 interwencji przeprowadzono w domach, zaś 213 w innych miejscach. Od 1 stycznia do 10 lipca 2016 r. przeprowadzono łącznie 589 interwencji, z czego 360 w miejscach publicznych. W tym czasie w domach interweniowano 71 razy. W 2015 roku wylegitymowano 4199 osób, zaś do 10 lipca 2016 roku 2030 osób. W 2015 roku zatrzymano łącznie 11 osób poszukiwanych, zaś w 2016 roku do 10 lipca udało się zatrzymać 16 takich osób.

Posterunek Policji w Ustroniu Morskim w 2015 roku zanotował w sumie 663 wykroczeń różnych kategorii. W tym roku, do 12 lipca – 210 wykroczeń. Wśród najczęściej popełnianych wykroczeń wymienić należy wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (312 z 663 zanotowanych). Dla porównania: od 1 stycznia do 12 lipca 2016 roku zanotowano 111 takich wykroczeń. Spory odsetek stanowiły też wykroczenia przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości – 88 spośród 663 oraz przeciwko mieniu – 80 wykroczeń. 65 wykroczeń

dotyczyło zakłóceń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, zaś 52 przeciwko urządzeniom użytku publicznego. Można dodać, że w 2015 roku nie notowano wykroczeń przeciwko przepisom o ochronie przyrody, ochronie zwierząt oraz o rybactwie śródlądowym. Poniższa tabela obrazuje zestawienie wykroczeń w 2015 i 2016 roku (do 12 lipca).

Tabela 19. Zestawienie wykroczeń w 2015 i 2016 roku (do 12 lipca).

ZAGADNIENIE	Liczba stwierdzonych wykroczeń		
	2015r.	01.01.- 12.07.2016r.	RAZEM od 1 stycznia 2015 do 12 lipca 2016
Wykroczenia p-ko porządkowi i spokojowi publicznemu	65	19	84
Bezpieczeństwu osób i mienia	24	5	29
Bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	312	111	423
p-ko osobie	1		1
p-ko mieniu	80	20	100
p-ko obyczajności publicznej	24	14	38
p-ko urządzeniom użytku publicznego	52	8	60
Przepisom o ochronie przyrody			
Przepisom o ochronie zwierząt		1	1
Przepisom o			

rybactwie śródlądowym			
Przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości	88	18	106
Innym przepisom	16	14	30
RAZEM	663	210	873

Źródło: Dane zestawione przez Posterunek Policji w Ustroniu Morskim.

Jako uzupełnienie można dodać, że w 2015 roku na terenie działania Posterunku w Ustroniu Morskim skradziono 8 pojazdów, dokonano 24 kradzieży mienia oraz 3 kradzieże kieszonkowe. Co więcej, zatrzymano 9 nietrzeźwych kierujących.

Jednym z głównych zadań Posterunku Policji, jak i całej Policji, jest poprawa stanu bezpieczeństwa ogółu społeczeństwa, zamieszkującego naszą gminę jak i przebywającego tu tylko chwilowo. W związku z tym podejmowane są różnorodne działania. Od reakcji na dane zdarzenie do działań mających na celu zapobieganie negatywnym zjawiskom. Dodatkowo, co zostało już wyżej wspomniane, policjant bierze też udział w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w Ustroniu Morskim, zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinach oraz w zespole ds. opracowania i monitoringu strategii rozwiązywania problemów społecznych. Dzięki temu ma wpływ na to, w jakim kierunku ma rozwijać się gmina.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Ustronie Morskie czuwa również ochotnicza straż pożarna, która przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Jeszcze do niedawna straż pożarna realizowała przede wszystkim zadania związane z pożarami, w szczególności takie jak ewakuacja, gaszenie i likwidacja skutków. Obecnie podejmuje akcje ratownicze o charakterze chemiczno-ekologicznym i technicznym. Rozszerzony zakres działań wymaga przede wszystkim budowy nowego modelu strażaka ochotnika - profesjonalnego ratownika.

Najczęściej jednak strażacy biorą udział w akcjach pożarowych i akcjach ratunkowych w trakcie wypadków komunikacyjnych. Jednostka Straży Pożarnej w Ustroniu Morskim wyposażona jest w trzy auta. Są to: Mercedes Atego 1329 , Jelcz 422/JZS oraz Ford Transit.

W celu utrzymania i poprawy warunków bezpieczeństwa w gminie niezbędne jest poprawienie lub usprawnienie niektórych działań. Dotyczy to głównie:

- Poprawa bezpieczeństwa w trakcie sezonu letniego, zapewnienie maksymalnego komfortu wypoczynku letnikom oraz miejscowym wypoczywającym nad morzem.

- Poprawy skuteczności ścigania sprawców przestępstw.
- Poprawy wymaga stan bezpieczeństwa na drogach.
- Należy utrzymać sprawność funkcjonowania ochotniczej straży pożarnej - doskonalenie funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i usprawnienie organizacji działań ratowniczych poprzez organizację ćwiczeń, monitoring gotowości sił i środków.
  - Dalsze doposażanie bazy logistycznej i zasobów sprzętowych niezbędnych do realizacji zadań, w tym system selektywnego alarmowania.
  - Dążenie do osiągnięcia stanu, aby we wszystkich jednostkach OSP był spełniony warunek wymaganej liczby ratowników spełniających kryteria udziału w bezpośrednich działaniach ratowniczych.
  - Należy utrzymać i rozszerzyć formy wsparcia rodzinie, w tym ośrodki/punkty specjalistyczne, a także dobre funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego.

Zakłada się, że realizacja powyższych zamierzeń winna przynieść wymierne skutki w postaci dalszego podniesienia stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Ustronie Morskie.

2.4. OBSZAR KULTURY I REKREACJI

Kultura

Istotnym aspektem strefy społecznej jest szeroko pojęte środowisko kulturowe. Ośrodkiem spełniającym tą rolę w Gminie Ustronie Morskie jest Gminny Ośrodek Kultury, który mieści się przy ulicy ul. Nadbrzeżnej 20.

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi działalność w Domu Kultury w Ustroniu Morskim oraz w świetlicach wiejskich. Jest samorządową instytucją kultury. Terenem działania jest gmina Ustronie Morskie. Jego głównym zadaniem jest tworzenie, upowszechnianie i ochrona dobra kultury, w szczególności poprzez pozyskiwanie i przygotowanie mieszkańców gminy Ustronie Morskie do aktywnego uczestnictwa w różnych formach działalności kulturalnej. Ponadto GOK organizuje działania z dziedziny amatorskiego ruchu artystycznego oraz prowadzi edukację kulturalno-oświatową. Oferuje naukę gry na instrumentach, warsztaty plastyczne, zajęcia fotograficzne. Ponadto organizuje koncerty, recitale, spektakle teatralne, spotkania autorskie, wystawy oraz konkursy i przeglądy różnych form artystycznych²¹. Ośrodek Kultury w Ustroniu Morskim

²¹<http://www.gok.ustronie-morskie.pl/o—nas,7,11.html>; data dostępu: 27.08.2016 r.

zatrudnia dziewięć osób. Oprócz Dyrektora są to Główna księgowa, Młodszy instruktor działalności podstawowej, Starszy instruktor ds. teatru, Starszy instruktor ds. Muzyki, Młodszy instruktor animacji kultury lokalnej, Instruktor ds. plastyki i wystaw oraz dwóch pracowników gospodarczych.

Pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Ustroniu Morskim działa Strażacka Orkiestra Dęta "Morka", która działa od 2003 roku. Orkiestra uczestniczy w ważnych uroczystościach i imprezach na terenie gminy. Ponadto jest reprezentacją Ustronia Morskiego w wojewódzkich i ogólnopolskich przeglądach orkiestr dętych. Zespół ma w swoim repertuarze zarówno przeboje polskiej i światowej muzyki rozrywkowej oraz utwory o tematyce patriotycznej i religijnej.

W ramach działalności GOKu funkcjonują też cztery grupy teatralne: Teatr GOKu, Grupa wokalnie-teatralna "Złota Rybka", Teatryk dziecięcy i Grupa Młodzieżowa. Grupy taneczne: Jantar - dziecięca, Flou – młodzieżowa.

Gminny Ośrodek Kultury w Ustroniu Morskim pełni rolę jedynej w okolicy centrum kulturowego, większość imprez i wydarzeń o charakterze kulturowym odbywa się właśnie w GOKu. Ponadto znajdują się tam sale widowiskowe, pracownie tematyczne oraz sala kinowa i galeria. GOK oferuje różnorodne zajęcia artystyczne. Warto dodać, że w miejscowościach Kukinia, Kukinka oraz Rusowo i Gwizd działają świetlice wiejskie, które pełniąc funkcję dodatkowych placówek kultury pomagają zaspokajać potrzeby artystyczne mieszkańców gminy.

Kolejną instytucją kultury w opisywanej gminie jest Biblioteka Publiczna Gminy Ustronie Morskie funkcjonująca od 1946 roku. Obecnie zatrudnia się tam dwie osoby – Dyrektora oraz młodszego bibliotekarza. Instytucja posiada w chwili obecnej bogaty księgozbiór- 25.195 woluminów. Użytkownicy biblioteki gminnej mają możliwość bezpłatnego korzystania z Internetu na 2 stanowiskach. Biblioteka posiada również kserokopiarkę, skaner oraz drukarkę, które są do dyspozycji jej użytkowników - za odpłatnością.

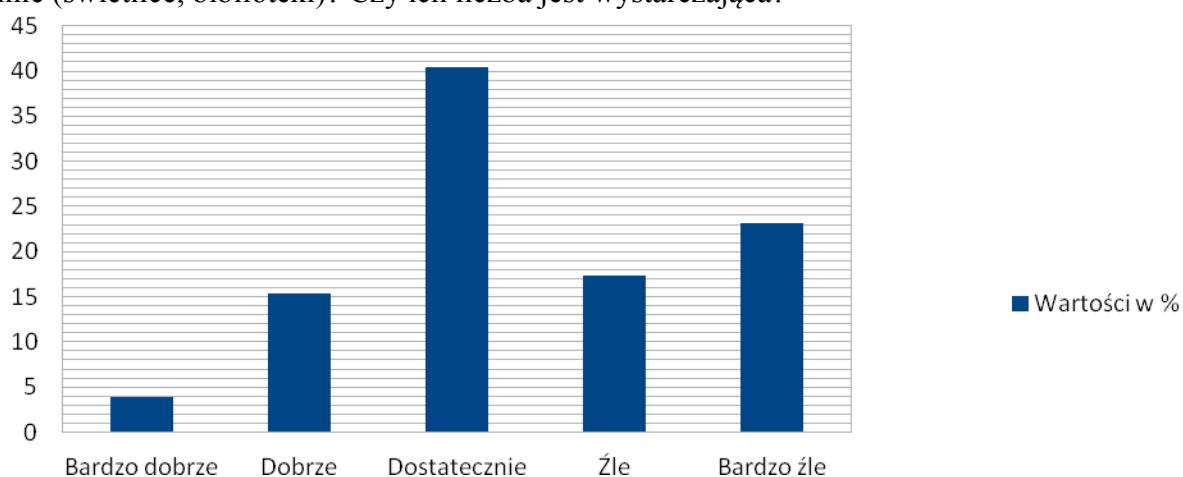
Biblioteka od listopada 1984 roku posiada także swoją filię w Rusowie. Podstawę prawną jej funkcjonowania stanowi statut biblioteki macierzystej. Biblioteka obsługuje mieszkańców trzech blisko siebie położonych wsi: Rusowa, Kukini i Kukinki. Filia w Rusowie posiada własny księgozbiór. Oprócz księgozbioru, który liczy ok. 4500 sztuk biblioteka posiada stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. W filii pracuje jedna osoba²².

---

²²http://www.biblioteka.ustronie-morskie.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=8&Itemid=118; data dostępu: 28.08.2016 r.

Zdania mieszkańców Gminy Ustronie Morskie co do ilości obiektów kulturalnych są dość zróżnicowane. Najwięcej respondentów – 40% - uważa, że liczba świetlic i domów kultury jest w ich gminie wystarczająca. Nieco ponad 40% uznało jednak, że jest ich za mało. Tylko czterech respondentów pytanych o ocenę liczby obiektów kulturalnych oceniło tę liczbę jako bardzo dobra i 16 jako dobra. Poniżej rozkład odpowiedzi badanych.

Wykres 6. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz liczbę obiektów kulturalnych w gminie (świetlice, biblioteki)? Czy ich liczba jest wystarczająca?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Zróżnicowanie opinii respondentów widoczne jest także przy pytaniu o jakość usług świadczonych przez te obiekty. Tutaj także najczęściej osób wystawiła ocenę dostateczną – około 35%. Prawie co czwarty respondent jakość usług świadczonych przez GOK oraz Biblioteki Publiczne w Ustroniu Morskim ocenił na bardzo dobrym poziomie, zaś 15,38% na dobrym. 14 osób twierdzi, że jakość usług jest słaba, tyle samo osób, że bardzo słaba.

Tabela 20. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy (świetlice, biblioteki, domy kultury)?

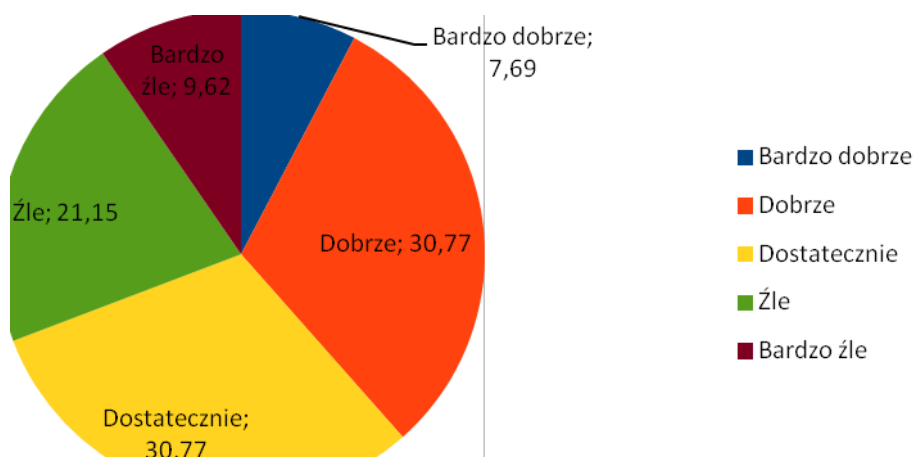
Jak oceniasz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy (świetlice, biblioteki, domy kultury)?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	24	23,08
dobrze	16	15,38
dostatecznie	36	34,62
źle	14	13,46
bardzo źle	14	13,46

SUMA	104	100
------	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Gros badanych raczej pozytywnie ocenia też jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się w Gminie Ustronie Morskie. Poniżej wykres z rozkładem odpowiedzi ankietowanych.

Wykres 7. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Pomimo iż respondenci na ogół stwierdzili, że w ich gminie jest wystarczająca ilość obiektów zajmujących się kulturą, warto nadmienić, iż poproszeni o wskazanie najpilniejszych potrzeb w swojej okolicy w najbliższym czasie, aż 46,15% uznało, że jest to budowa i modernizacja świetlic wiejskich. Jako pilniejsze wybrali tylko poprawę infrastruktury drogowej (chodników, dróg).

Obiekty dziedzictwa kulturowego

Cechy przestrzeni kulturowej wyznaczają również kultywowane tradycje kulturalne, pomniki dziedzictwa kulturowego oraz obiekty o szczególnych wartościach dla społeczności lokalnych, historia niektórych sięga nawet XII w. Większość zabytków zlokalizowana jest w miejscowości Rusowo, oddalonej od Ustronia o ok. 10 km. Na terenie gminy Ustronie Morskie wśród najważniejszych zabytków wyróżnić możemy:

1. **Najstarsze dęby w Polsce - dąb "Bolesław" - 800 lat i dąb "Warcisław" - 640 lat.** W roku 2000 wiek dębu na podstawie przeprowadzonych badań dendrologicznych został ustalony na 800 lat. Jego obwód mierzony na wysokości 1,3 m od ziemi wynosi 691 cm, wysoki jest na 30 m a średnica jego korony ma 18 m. 19 sierpnia 2000 roku miała miejsce doniosła uroczystość po 800 latach dąb doczekał się chrzcina, na których otrzymał imię "Bolesław", upamiętniono w ten sposób króla Bolesława Chrobrego, za którego przyczyną powstało w 1000 roku biskupstwo w Kołobrzegu. Przed dębem postawiono tablicę informacyjną z jego charakterystyką. Niestety, silny wiatr i ulewy, które przeszły nad Lasem Kołobrzeskim w nocy z 31 maja/01 czerwca 2016 r. przewróciły wiekowe drzewo. Leżący dąb został oznakowany oraz ogrodzony, i do czasu samoistnego rozkładu pozostanie nadal pomnikiem przyrody. Drugi z dębów to "Warcisław" nosi imię księcia Gryfity Warcisława III, za którego sprawą Kołobrzeg w 1255 roku otrzymał prawa miejskie. Mierzy w obwodzie 720 cm, wysoki jest na 37 m a jego wiek oceniono na 640 lat, co plasuje go na piątej pozycji w rankingu najstarszych drzew tego gatunku w Polsce. Ciekawostką jest to, że "Bolesławowi" i "Warcisławowi" towarzyszą rosnące w ich pobliżu okazałe pojedyncze buki. Stwarzają one być może swoisty mikroklimat dla tych drzew a ponadto dostarczają żyznej próchnicy tzw. ziemi bukowej²³.

2. **Kościół filialny z XIV w. pw. Matki Boskiej Różańcowej w Rusowie** - jest jedną z najstarszych świątyń chrześcijańskich na Pomorzu, dziś liczy sobie ponad 600 lat. Pełni funkcję kościoła filialnego rzymskokatolickiej parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Ustroniu Morskim. Jest niewątpliwie cennym zabytkiem a nawet pomnikiem średniowiecznej architektury sakralnej. Kościół usytuowano dokładnie na osi wschód-zachód, czyli jest on zwrócony miejscem przeznaczonym na główny ołtarz, na Jerozolimę - Grób Pański. Nr z rejestru zabytków: 371 z dn. 09.04.1964 r.

3. **Trzy obrazy olejne** „Chrystus na krzyżu wśród łotrów”, „Grosz czynszowy” i „Pięta” z kościoła filialnego w Rusowie. Nr z rejestru zabytków: Nr R-14 z dn. 26.03.1964 r.

4. **Park Podworski w Rusowie z 8 pomnikami przyrody** - Park położony jest w północno-wschodniej części wsi, jego powierzchnia wynosi 37,62 ha. Właścicielem parku jest gmina Ustronie Morskie. Decyzją Wydziału Kultury i Sztuki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie w 1976 roku park został wpisany do rejestru zabytków. Historia tego parku sięga początku wieku XIX w. Na przestrzeni prawie 36 ha powstał tu park o charakterze romantyczno-naturalistycznym. W skład parku wchodziły m.in. dwa stawy rybne ze sztucznymi wysepkami pośrodku na których stał posąg Neptuna oraz czapla. Rosło tu wiele drzew i krzewów egzotycznych, specjalnie sprowadzanych w tym celu. Ogromne powierzchnie trawników upiększały

---

²³<http://www.ustronie-morskie.pl/zabytki-i-pomniki,76,11.html>; data dostępu: 29.08.2016 r.

cały obraz. Przepiękne założenie parkowo - pałacowe zachwycał wielkością i luksusem. Bezpośrednio po wkroczeniu do wsi Rosjan pałac został rozszabrowany. Po wojnie kiedy zabrakło właściciela pałacu, który dbałby o niego, troszczył się o walory przyrodniczo - widokowe parku, pałac zdewastowano i rozebrano. Do dziś pozostały tylko resztki, zarysy fundamentów. Zachowała się częściowa budowla przypominająca wyglądem wieżę zamku krzyżackiego jak i też opasująca ją fosa²⁴. Nr z rejestru zabytków: 918 z dn. 30.11.1976 r.

5. **Cmentarz polowy w Bagiczu** - był czynny na przełomie w XIX i XX wieku. Po II wojnie światowej przez kilkadziesiąt lat był niedostępny, ponieważ znajdował się na terenie radzieckiej bazy wojskowej. W 1992 roku teren z rąk Rosjan ten przejął samorząd gminy Ustronie Morskie, który jednak nie podjął żadnych działań w celu rewitalizacji albo przynajmniej ochrony tego miejsca. Wciąż znajduje się tam jeszcze wiele pozostałości po nagrobkach oraz grobowcach, pośrodku których wyrastają sporych rozmiarów drzewa. Zachowało się tam kilkanaście nagrobków dzieci z widocznymi nazwiskami, datami urodzin i śmierci, ale większość grobów jest rozkopana, pozniwały z nich kute, żelazne krzyże, ozdobne ogrodzenia i co cenniejsze tablice. Zachowały się również słupy jednej z bram wejściowych²⁵. Nr z rejestru zabytków: 1209 z dn. 27.12.1987 r.

W gminie zlokalizowanych jest 157 stanowisk archeologicznych wskazanych do objęcia ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Turystyka i rekreacja

Ze względu na szczególne walory przyrodnicze w Gminie Ustronie Morskie obszar turystyki i rekreacji zasługuje na szczegółowe omówienie. Bliskość Morza Bałtyckiego stwarza wiele możliwości i sprzyja rozwojowi wielu czynników w gminie, ale wymaga też wielu inwestycji i przedsięwzięć. Atrakcyjność turystyczną gminy potęguje klifowy brzeg morski z charakterystyczną linią brzegową, piaszczyste i czyste plaże a także pasma nadmorskich wydm. Z kolei duże kompleksy leśne urozmaicone zabytkowym starodrzewem są uzupełnieniem dla plażowiczów. Niezaprzeczalne walory przyrodnicze umożliwiają turystom różne formy wypoczynku, od stacjonarnego, po sporty ekstremalne.

Mając na uwadze niezaprzeczalne walory środowiska naturalnego w Gminie Ustronie Morskie pewnym zaskoczeniem są opinie mieszkańców dotyczące atrakcyjności turystycznej gminy. Zaledwie co czwarty ankietowany wysoko ocenia atrakcyjność turystyczną swojej okolicy. Tylko 4 osoby wybrały ocenę bardzo dobrą. 28,85% wystawiło ocenę dostateczną, zaś najwięcej,

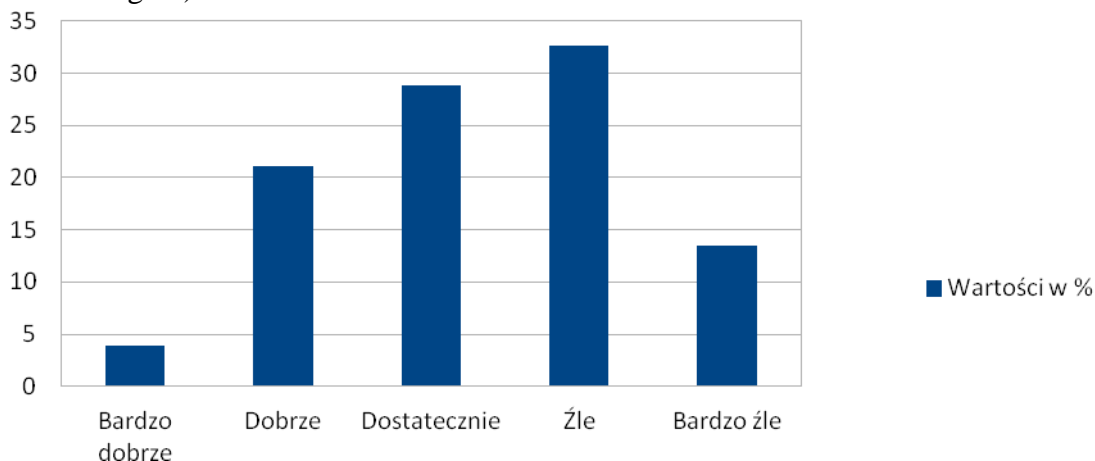
²⁴<http://www.parki.org.pl/parki-dworskie-i-przypalacowe/park-podworski-w-rusowie>; data dostępu: 29.08.2016 r.

²⁵<http://opencaching.pl/viewcache.php?cacheid=18692>; data dostępu: 29.08.2016 r.

bo co trzeci badany ocenę złą. Bardzo źle atrakcyjność turystyczną gminy oceniło 13,46% ankietowanych. Poniższy wykres ilustruje oceny ankietowanych.

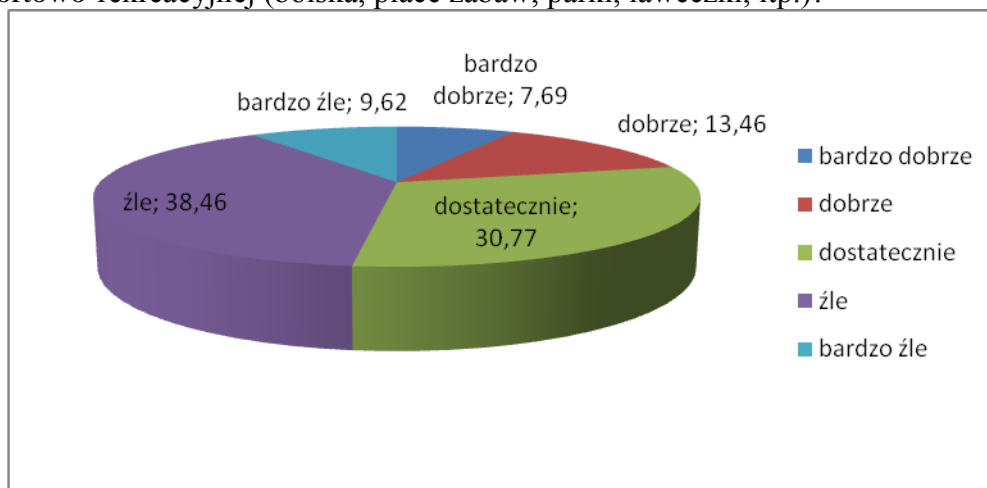
Wykres 8. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz atrakcyjność turystyczną gminy (ilość i jakość zabytków, miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, stan środowiska naturalnego...)?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Negatywne odpowiedzi przeważają też w ocenach respondentów w odniesieniu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w ich gminie. Prawie połowa źle oceniła ilość oraz jakość boisk, placów zabaw, parków czy ławek. 30,77% oceniło je dostatecznie i co piąty badany jako dobre i bardzo dobre. Poniżej znajdują się zobrazowane wyniki ankiety.

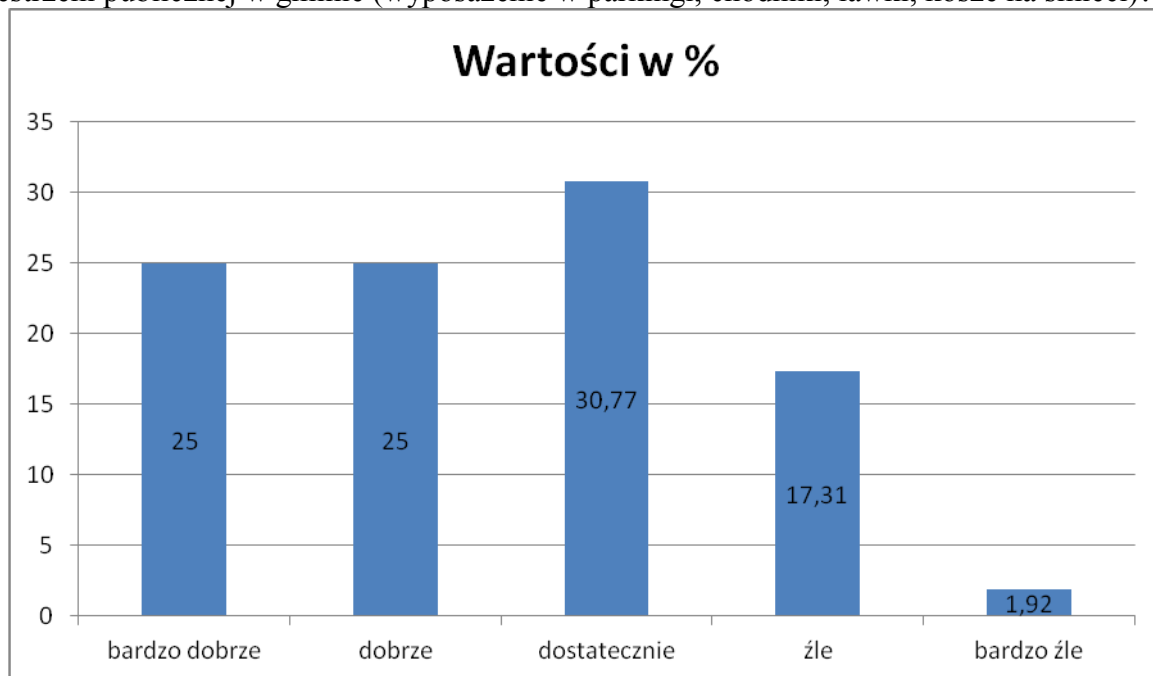
Wykres 9. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, place zabaw, parki, ławeczki, itp.)?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Zdecydowanie lepiej mieszkańcy oceniają zagospodarowanie przestrzeni publicznej w swojej okolicy. Aż połowa respondentów ocenia je jako dobre i bardzo dobre. Prawie co trzeci ankietowany jako dostateczne. Niespełna 20% osób biorących udział w badaniu oceniając wyposażenie swojej gminy w parkingi, chodniki, ławki czy kosze na śmieci miało negatywną opinię.

Wykres 10. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie (wyposażenie w parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci)?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Gmina Ustronie Morskie, ze względu na swoje nadmorskie położenie rozwija się głównie w oparciu o turystykę. Rosnącą liczbę obiektów noclegowych, miejsc noclegowych, liczbę osób korzystających z noclegów oraz liczbę udzielonych noclegów w latach 2007-2014 zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 21. Wybrane turystyczne obiekty noclegowe w gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2014.

Wybrane turystyczne obiekty noclegowe	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem								
Obiekty	39	36	40	31	39	70	75	76
miejsca noclegowe	5167	4696	5250	4345	4622	5876	5805	6347
korzystający z noclegów	45817	49273	47819	40100	50263	54016	55985	65605
udzielone noclegi	392657	413617	394540	327708	377386	381416	406504	475547

Hotele								
Obiekty	2	2	3	3	3	3	3	4
miejsca noclegowe	118	118	208	213	213	172	208	429
korzystający z noclegów	4550	4916	5590	7750	6933	7944	5832	12424
udzielone noclegi	16044	13746	27430	30019	27392	24579	25108	54687
Pensjonaty								
Obiekty	0	0	0	1	1	1	1	1
miejsca noclegowe	0	0	0	60	32	32	32	32
korzystający z noclegów	0	0	0	140	294	282	282	324
udzielone noclegi	0	0	0	2640	1920	1574	1688	1819

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

W latach 2007-2014 liczba dostępnych obiektów ogółem wzrosła z 39 do 76, co oznacza niemalże dwukrotny wzrost liczby turystycznych obiektów noclegowych na przestrzeni siedmiu lat. Są to głównie kwatery prywatne, poza tym wg stanu na koniec 2014 r. w gminie Ustronie Morskie funkcjonowały 4 hotele i jeden pensjonat. Na przestrzeni badanego okresu znacząco wzrosła również liczba osób korzystających z noclegów oraz liczba udzielonych noclegów. W 2007 r. liczba osób korzystających z noclegów wyniosła 45817, natomiast w 2014 r. było to 65605 osób. W tym samym czasie liczba udzielonych noclegów wzrosła z 392657 do 475547. W ujęciu względnym oznacza to odpowiednio wzrost o 43,19% jeśli chodzi o liczbę osób korzystających z noclegów oraz o 21,11% w przypadku liczby udzielonych noclegów. Znacząco mniejszy przyrost liczby udzielonych noclegów w stosunku do przyrostu liczby osób korzystających z noclegów może świadczyć o tym, że przeciętny czas pobytu w analizowanym okresie uległ skróceniu.

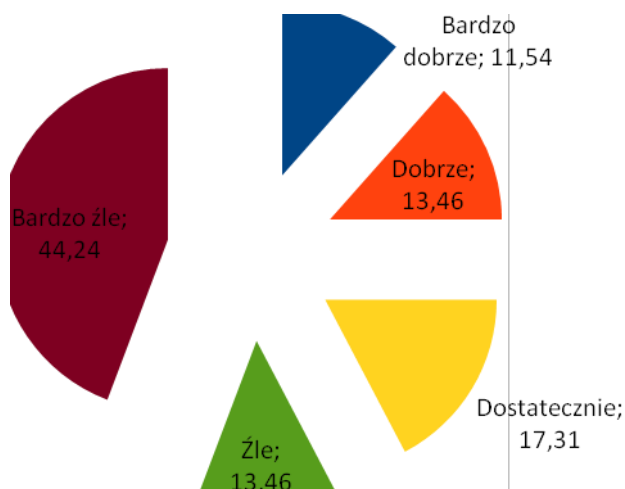
Tabela 22. Turystyczne obiekty noclegowe w gminie Ustronie Morskie wg stanu na 18.03.2016 r.

LP	NAZWA OBIEKTÓW	LICZBA OBIEKTÓW		RAZEM liczba obiektów	LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH		RAZEM (liczba miejsc noclegowych)
		całoroczne	sezonowe		całoroczne	sezonowe	
1	OŚRODKI WCZASOWE I KOLONIJNE	35	82	117	3551	6378	9929
2	KWATERY PRYWATNE	15	197	212	489	3851	4340
3	POLA NAMIOTOWE	2	10	12	444	799	1243
4	GOSP. AGROTURYSTYC ZNE	10	9	19	124	150	274
5	HOTELE	3	0	3	192	0	192
6	CAMPING	0	1	1	0	100	100
7	RAZEM	65	299	364	4.800	11.278	16.078

Źródło: dane udostępnione przez Gminę Ustronie Morskie.

Pomimo bardzo znacznego wzrostu ilości dostępnych miejsc noclegowych w Gminie Ustronie Morskie, mieszkańcy mają bardzo złą opinię na temat bazy noclegowej w swojej okolicy. Respondenci poproszeni podczas badania ankietowego o ocenę poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej wyraźnie skłaniali się ku negatywnym ocenom. Najwięcej, bo aż 44,33% oceniło ten poziom jako bardzo zły i 13,56% jako zły. Można więc stwierdzić, że większa część respondentów wystawiła w tej kwestii negatywną ocenę. 17,31% badanych wykazała się neutralnym stosunkiem, wybierając ocenę dostateczną. Zaledwie co czwarty ankietowany jest zadowolony z poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej w swojej gminie, przy tym tylko 12 osób wybrało odpowiedź "bardzo dobrze". Poniżej zebrano odpowiedzi badanych.

Wykres 11. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej w gminie (baza noclegowa, gastronomiczna)?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Podsumowując, warto też wspomnieć, że nie wszyscy mieszkańcy są zadowoleni z promocji ich gminy, która mogłaby przyciągnąć potencjalnych turystów. Nieco ponad 40% stwierdziło, że promocja jest zła lub bardzo zła. 26,92% oceniło ją jako dostateczną. Niespełna co trzeci respondent wyraził w tej kwestii swoje zadowolenie. Wyniki ankiety zebrano w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 23. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz promocję gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?

Jak oceniasz promocję gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek

		(%)
bardzo dobrze	4	3,85
dobrze	30	28,55
dostatecznie	28	26,92
źle	14	13,46
bardzo źle	28	26,92
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Co więcej, prawie co trzeci ankietowany (30,77%) wśród najpilniejszych potrzeb do realizacji w swojej gminie wymieniał potrzebę promowania Gminy Ustronie Morskie. Jeszcze więcej (34,62) wskazało na rozwój turystyki. Takie wyniki pokazują, że mieszkańcy mają świadomość iż głównym kierunkiem rozwoju i jednocześnie szansą dla ich najbliższego otoczenia jest właśnie udoskonalanie infrastruktury turystycznej.

Baza sportowo rekreacyjna

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim

Istotną rolę w rozwoju kultury fizycznej na terenie Gminy Ustronie Morskie pełni Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim. GOSiR został powołany na drodze Uchwały nr XLI/292/2010 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 9 września 2010 r. „w sprawie powołania jednostki budżetowej pod nazwą Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim”. Powstanie jednostki było spowodowane ciągłą rozbudową infrastruktury sportowej Gminy Ustronie Morskie, ale również, co niemniej ważne - potrzebą uporządkowania zaplecza komunalnego, w tym z realizacją zadań związanych utrzymaniem porządku i czystości na jej terenie. GOSiR realizuje zadania z zakresu sportowego oraz komunalnego.

Do zadań segmentu sportowego zaliczamy:

- Organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych;
- Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie aktywnego wypoczynku i rekreacji;
- Administrowanie obiektami sportowo-rekreacyjnymi oraz kąpieliskami;
- Inicjowanie, popieranie i upowszechnienie kultury fizycznej we wszystkich środowiskach społecznych, a zwłaszcza współdziałanie w rozwoju kultury fizycznej ze stowarzyszeniami kultury fizycznej, szkołami i innymi organizacjami pożytku publicznego oraz udzielania pomocy w realizacji zadań;

- Prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa na kąpieliskach, w tym ich organizowanie zatrudnianie ratowników;
- Tworzenie wzorów i kształtowanie nawyków zdrowego sposobu spędzania czasu wolnego;
- Rozwijanie zainteresowań oraz uzdolnień sportowych uczestników zajęć;
- Stałe podnoszenie wyszkolenia sportowego uczestników zajęć;
- Integracja dzieci, młodzieży i osób dorosłych z różnych środowisk w tym również niepełnosprawnych;
- Propagowanie kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności w zakresie wychowania fizycznego, rekreacji i sportu w podległych obiektach;
- Organizowanie z własnych środków imprez sportowo-rekreacyjnych;
- Wynajmowanie i wydzierżawianie składników majątku trwałego, a także pobieranie innych pożytków z majątku;
- Pozyskiwanie środków finansowych na upowszechnianie kultury fizycznej;
- Zapewnienie bezpieczeństwa osobą korzystającym z usług GOSiR;
- Promocja gminy poprzez sport;
- Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie budowy nowych obiektów i urządzeń sportowych oraz rozbudowa i modernizacja już istniejących.

Nieco inne zadania realizuje GOSiR w segmencie komunalnym. Zaliczamy do nich w szczególności:

- Prowadzenie spraw związanych z utrzymaniem porządku i czystości na terenie gminy, a zwłaszcza na drogach, chodnikach, w parkach i na terenach zielonych, plaży i terenach przyplażowych, placach zabaw i rekreacyjnych;
- Prowadzenie cmentarzy komunalnych;
- Utrzymanie sanitariatów publicznych i przystanków autobusowych;
- Administrowanie gminnym zasobem mieszkaniowym oraz dbałość o stan techniczny obiektów i infrastruktury komunalnej oraz lokali użytkowych;
- Zarządzanie komunalnymi środkami transportowymi;
- Organizowanie dowozu dzieci do szkół i przedszkola;
- Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie organizowania robót publicznych i prac inwestycyjnych;

- Świadczenie usług komunalnych.

Zakres działalności sportowej Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim obejmuje swoim obszarem obiekty:

w miejscowość Ustronie Morskie:

1) Centrum Sportowo-Rekreacyjne Helios (gdzie funkcjonuje **Szkoła Pływania Helios** – mająca za zadanie naukę i doskonalenie pływania dla wszystkich dzieci, młodzieży i dorosłych z terenów Gminy Ustronie Morskie oraz gmin sąsiednich. Szkołka w zależności od zapotrzebowania prowadzi zajęcia grupowe i indywidualne 2 lub 3 razy w tygodniu. W zakresie prowadzonych zajęć znajduje się nauka wszystkich sportowych technik pływania. Z kolei **UKS Sokół „Helios” Ustronie Morskie** to sekcja pływacka uczniowskiego klubu sportowego zrzeszająca w swoich szeregach najzdolniejszych młodych pływaków z Gminy Ustronie Morskie. W Centrum Sportowo-Rekreacyjnym Helios organizowanych jest szereg wydarzeń, takich jak zawody sportowe, Majówki, Dzień Kobiet czy Walentynki.

2) Stadion Sportowy z zapleczem hotelowym (obiekt dysponuje 48 miejscami noclegowymi w pokojach 2,3,4,5 osobowych z pełnym węzłem sanitarnym. Przy obiekcie znajdują się: w pełni wymiarowe boisko do piłki nożnej.

3) Zespół Sportowy „ORLIK 2012” (zajmuje się promocją sportu i aktywnego wypoczynku poprzez organizację szeregu imprez o charakterze sportowym);

4) Siłownię Gminną

5) Euroboisko 102 metry długości i 64 metry szerokości, nawierzchnia z trawy syntetycznej, oświetlenie, trybuny , drogi dojazdowe i chodniki. (obiekt sportowy, spełniający wymogi licencyjne Polskiego Związku Piłki Nożnej do organizacji meczów ligowych i spotkań międzynarodowych, w różnych kategoriach wiekowych.)

w miejscowość Rusowo:

a) Sale Gimnastyczną

Dział Komunalny Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim obsługuje przede wszystkim następujące zadania: sprzątanie plaży, sprzątanie promenady, sprzątanie miejscowości (podział na trzy rejony), wywóz nieczystości z koszy ulicznych i plażowych (trzy brygady), koszenie terenów zielonych wraz z zamiętaniem, pielęgnacja krzewów i drzewek, koszenie traw i zamiętanie ulic przy użyciu ciągnika oraz naprawa sprzętu mechanicznego, prace remontowo – naprawcze, obsługa cmentarzy komunalnych, obsługa terenów przy stadionie sportowym w Ustroniu Morskim. Ponadto dział komunalny zajmuje się wywozem nieczystości z koszy ulicznych

i plażowych, likwidacją na terenie gminy barszczu Sosnowskiego, wykonywaniem prac remontowych w miejscach publicznych (ulice, plaże), wykaszaniem terenów zielonych i innymi pracami porządkowymi. Ponadto pracownicy tego działu uczestniczą w wyłapywaniu bezdomnych psów na terenie gminy, obsługą imprez organizowanych przez Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, sołectwa gminne. Do kompetencji działu komunalnego GOSiR należy też wynajem kontenerów sanitarnych i rozbudowa oraz porządkowanie cmentarza komunalnego²⁶.

2.5. OBSZAR ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

Warunki klimatyczne

Gmina Ustronie Morskie, według R. Gumińskiego leży w „II. Zachodniobałtyckiej” dzielnicy klimatycznej (rys. 3).

Rysunek 3. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego.

Dzielnica rolniczo-klimatyczna

I. Szczecińska	XIII. Lubelska
II. Zachodniobałtycka	XIV. Chełmska
III. Wschodniobałtycka	XV. Wrocławska
IV. Pomorska	XVI. Częstochowsko-Kielecka
V. Mazurska	XVII. Rzeszowska
VI. Nadnotecka	XVIII. Śląska
	XIX. Śląska
	XX. Śląska
	XXI. Śląska

²⁶ Dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim.

VII.	Śródkowa	VIII.	Sandomiersko	–
VIII.	Zachodnia		Rzeszowska	
IX.	Wschodnia	XIX.	Podsudecka	
X.	Łódzka	XX.	Podkarpacka	
XI.		XXI.	Sudecka	
XII.	Radomska	XXII.	Karpacka	

Klimat tego obszaru kształtowany jest głównie przez morze. Na klimat mają również znaczny wpływ lokalne uwarunkowania terenowe i odległość od morza, w tym obniżenia nizin nadmorskich oraz tereny podmokłe i bagienne. Dlatego też obszar gminy cechuje się m.in. niską temperaturą w okresie maj-lipiec, najmniejszą w byłym województwie koszalińskim liczbą dni gorących oraz najpóźniej rozpoczynającą się zimą. Dla gminy charakterystyczne są także: najmniejsza liczba dni z pokrywą śnieżną, długi okres bezprzymrozkowy oraz najmniejsze średnie amplitudy. Klimat jest więc bardzo łagodny jak na krajowe warunki.

Należy przyjąć, że tereny położone na gruntach mineralnych, na wysokości powyżej 5 m npm, o ekspozycji południowej i zachodniej, w odległości ponad 20 m od dróg, osłonięte od wiatrów, w pobliżu morza (do około 200 m od brzegu morskiego) wykazują najkorzystniejsze cechy mikroklimatu lokalnego.

Rzeźba terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego obszar opracowania zaliczony został do podprowincji Pobrzeże Południowobałtyckie, makroregion Pobrzeże Koszalińskie, mezoregion Wybrzeże Słowińskie i od południa częściowo mezoregion Równina Białogardzka.

W obrębie terenu opracowania można wyróżnić następujące ważniejsze formy geomorfologiczne:

1. brzeg morski (klif i mierzeja);
2. wysoczyznę morenową składającą się z kilku poziomów wysoczyznowych, która na dłuższym odcinku brzegu morskiego dociera do brzegu morskiego tworząc klif,
3. duże obniżenie pradolinie pomiędzy Wieniatowem, Ustroniem Morskim, Sianożętami i Bagiczem;
4. oczka wodne, duże obniżenia bezodpływowe, nieduże doliny strumieni.

Obszar Gminy położony jest na 2 najniższych poziomach wysoczyznowych, silnie zdenurowanych przez spływające do morza wody powierzchniowe. Główna, najniższa część poziomu wysoczyzny została zniszczona w wyniku procesów abrazyjnych brzegu morskiego. Najniższy poziom wysoczyzny (taras wysoczyznowy) zalega na wysokościach 5 – 12,5 m npm.

Rzeźba terenu na którym położona jest Gmina jest zróżnicowana. Najniżej położony jest brzeg morski, który stanowi bazę erozyjną dla wód powierzchniowych. W skład brzegu włączono plażę i przyległy klif lub wydmę.

Jako największe zagrożenie na degradację należy uznać strefę klifową (szczególnie w obrębie Ustronia Morskiego). Klif ten nie jest odporny na abrazję, ponieważ brak jest piasku w przyległej strefie dennej. Został on zabezpieczony technicznie poprzez wykonanie ścianek Larsena i gwiazdobloki. Plaża uległa zniszczeniu i obecnie w wyniku regulacji podlega odtworzeniu. W wyniku przeprowadzonych badań strefy brzegowej należy przyjąć, że nie ma możliwości naturalnego odtworzenia się plaży.

Zmiany brzegu w tym rejonie wykazują wzrost abrazji klifu w ciągu ostatnich dekad i małą akumulacją w obrębie plaży. Największe zmiany podnoża klifu zachodziły w latach 1971-1983 i przebiegały z prędkością 1,3 m/rok. W związku z tym w latach 1984-1991 zbudowano ściankę Larsena oraz umieszczono gwiazdobloki. Po wykonaniu tych prac klif wykazuje cechy stabilizacji. Jednak nie ma materiałów, które pozwoliłyby na odbudowę plaży.

Każde zakładane podnoszenie się poziomu morza musi spowodować wzrost prędkości niszczenia brzegu oraz utratę osadów brzegowych. W konsekwencji kolejne wzmocnienie techniczne brzegu.

Przy średniej prognozie podnoszenia się poziomu morza 0,6 m/100 lat, wielkość erozji wyniesie 0,27 m/rok. Na podstawie przeprowadzonych analiz w ramach opracowania „Strategii ochrony brzegu morskich” zakwalifikowano rejon Ustronia Morskiego do strefy o średnim łącznym zagrożeniu.

Ważną rolę w krajobrazie stanowi pradolina nadmorska wyraźnie zaznaczona w części centralnej i zachodniej Gminy. Dno pradoliny znajduje się 5-7 m poniżej przyległej wysoczyzny i ma na długich odcinkach naturalny charakter z siecią rowów melioracyjnych nie odnawianych. W obrębie części pradoliny rozpoczęto procesy urbanizacyjne.

Rzeźba wysoczyzny morenowej nie jest silnie zróżnicowana. Dominują tereny płaskie, miejscami lekko faliste ze zróżnicowanymi powierzchniowo zagłębieniami bezodpływowymi, w których znajdują się torfowiska, stałe i efemeryczne zbiorniki wodne. Przecięta jest ona nielicznymi i nie głębokimi dolinami strumieni.

Surowce mineralne

Gmina Ustronie Morskie jest uboga w naturalne surowce mineralne. Większość powierzchni gminy budują gliny zwałowe osadzone w trakcie procesu wycofywania się lodowca. Jednakże na

obszarze tej gminy zasadniczo brak jest glin, iłów i innych surowców mineralnych spełniających wymogi dla przemysłowej produkcji z nich materiałów budowlanych. Również z okresu czwartorzędu pochodzą zalegające w tej gminie miejscowo żwiry i piaski. Część z nich jest pochodzenia eolicznego. Do nich należą również piaski morskie plaży i wydm. Inne osadzone zostały w procesie wędrówki i topienia się lodu. Jednakże nie mają one większego znaczenia gospodarczego.

Dla potrzeb własnych ludność wydobywa niewielkie ilości kruszywa mineralnego, piasku i żwiru w miejscowości Rusowo-Strachomino (2 punkty eksploatacji).

Z rozpoznania geologicznego wynika, że można się spodziewać ewentualnych złóż nadających się do eksploatacji w rejonie na zachód od wsi Kukinia (wzgórza kemowe – pogranicze gmin Ustronie Morskie i Dygowo) oraz na wschód od wsi Rusowo.

Z pewnością w podłożu skorupy ziemskiej pod obszarem gminy Ustronie Morskie mogą występować złoża solanek, o podobnym składzie jak w Kołobrzegu. Przemawia za tym fakt, że gmina ta leży na obszarze Antykliny Kołobrzesckiej, zasobnej w solanki o działaniu balneologicznym.

Surowce organiczne

Z innych utworów czwartorzędowych, jednakże pochodzenia organicznego, szczególnie licznie występują torfy i gytie. Rozlokowane są one na całej powierzchni gminy, a szczególnie obficie występują na równinie bagiennej, w dolinie Pyszki, na obszarze Kołobrzesckiego Lasu. W sąsiedniej gminie i mieście Kołobrzeg torfy niskie leżące w ciągu równiny bagiennej są eksploatowane dla celów balneologicznych.

Obszar Ustronia Morskiego obejmuje swoim zasięgiem obszary gdzie zlokalizowane są pokłady torfu znajdujące się w zagłębieniach wytopiskowych i dolinach bagiennych. Trzon pokładów torfu występuje na równinie bagiennej. Jego pokłady ciągną się z licznymi odnogami od granicy zachodniej gminy do centrum Ustronia Morskiego. Jego szerokość wynosi około 500 m a miąższość torfów max. wynosi nawet prawie 5 metrów.

Jest to torf głównie olesowy oraz olesowo-turzycowiskowy, o niskiej popielności wynoszącej około 15%. Pokłady te stanowią tylko część pokładów torfu zalegających na obszarze doliny przymorskiej na odcinku Podczele – Bagicz – Ustronie Morskie. Całe torfowisko ma powierzchnię około 290 ha przy zasobności około 8 mln m³. Dno tego złoża wyścielają pokłady gytii ilastej o zasobach około 1,8 mln m³. Stopień rozkładu torfu w złożu wynosi 40 %. Niestety zasoby tego torfu, ze względu na pozostawanie w zasięgu występowania zasolonych wód gruntowych i wykonanej w latach minionych bardzo stanowczej melioracji prowadzącej do przesuszenia torfu, nie stanowią

odpowiedniego surowca dla celów balneologicznych, tak jak ma to miejsce w sąsiadującym Kołobrzegu.

Niewielkie zasoby także torfu niskiego występują w granicach dzisiejszego Kołobrzесьkiego Lasu w obniżeniach równiny denno-morenowej. Łącznie na tym obszarze zajmują one prawie 50ha i posiadają zasoby do 1mln m³. Ich miąższość średnia kształtuje się na poziomie blisko 2 m, a max. ponad 5m.

Zasoby torfu niskiego występują również na całej długości doliny Malechowskiej Strugi. Jego szerokość waha się w granicach do 300 metrów. Znajduje się tu torf utworzony na piaskach i mułkach den dolinnych i zagłębień. Kolejne duże złoża występują w obrębie wsi Kukinia. W lokalnym obniżeniu znajduje się soczewka pokładu torfu niskiego, w kształcie elipsy o średnicy 1,2 x 0,9 km, obecnie porośniętego drzewostanem olszy czarnej.

Kolejnym dużym torfowiskiem jest torfowisko niskie w rejonie Rusowa. Leży ono na granicy gminy Ustronie Morskie i Dygowo. Jego powierzchnia wynosi około 30 ha, a zasoby są oceniane na około 450 tys. m³. Torfowisko to pod względem historii powstania zaliczane jest do torfowisk olesowych. W złożu tym występuje również gytia o zasobach przekraczających zasoby torfu.

W gminie znajduje się także kilkadziesiąt małych soczewek torfu, głównie niskiego, o powierzchni około 1 ha, występujących na obszarze równiny denno – morenowej w lokalnych obniżeniach terenu. I one także były w części przedmiotem eksploatacji.

Torfowiska przejściowe i wysokie występują w tej gminie sporadycznie. Niewielkie ich oczka zlokalizowane są między Rusowem a Stojkowem.

Hydrologia

Wody powierzchniowe

Gmina Ustronie Morskie leży pomiędzy doliną dwóch rzek: Parsęty i Czerwonej. Przez południową część gminy przebiega wododział I rzędu, oddzielający dorzecze Parsęty od dorzecza rzeki Czerwonej. Środkowa część jest odwodniana przez niewielką rzeczkę Malechowską Strugę, uchodzącą bezpośrednio do Morza Bałtyckiego.

W obrębie tej gminy płynie kilka niewielkich strumieni i rzeczek, które wchodzą w skład zlewni w/w rzek. Są to:

- Łopieniczka, dopływ Czerwonej, zasilana wodami wysiękowymi w rejonie Rusowa i na obszarze Łasińskiego Lasu,
- Pyszka, dopływ Parsęty, mająca początek jednej z jej ramion w rejonie Rusowa,
- bezimienne dopływy w/w wymienionych cieków wodnych,
- bezimienne ciekі spływające z wysoczyzny morenowej Kołobrzесьkiego Lasu w kierunku północnym w stronę Bagicza i Podczela.

Sieć rowów odprowadza wody z obszaru gminy do Parsęty, Czerwonej oraz Malechowskiej Strugi.

Gmina pod względem występowania jezior, stawów i innych stałych i okresowych zbiorników wód stojących jest zaliczana do gmin o najniższej jeziorności. W gminie tej brak jest większych zbiorników wodnych liczących powyżej 10 ha. Na obszarze gminy rozlokowanych jest kilka małych śródpolnych zbiorniczków wody. Znajdują się one głównie między Kukinką a Gwizdem. Tam też położony jest kompleks stawów rybnych. W ich obrębie prowadzona jest hodowla ryb.

Wody podziemne

Wody gruntowe głębszych poziomów występują na południe od miejscowości Bagicz. Są to wody występujące w warstwach czwartorzędowych. Z ich zasobów czerpana jest woda wodociągowa. Natomiast wody przypowierzchniowe nie tworzą ciągłego poziomu.

Wody morskie

Gmina sąsiaduje z Morzem Bałtyckim, jednakże jego wody nie wchodzą w skład obszaru tej gminy. Są one zarządzane przez Urząd Morski w Słupsku.

Gleby

Rozmieszczenie typów gleb oraz wynikających z tego kompleksów przydatności rolniczej gleb związane jest przede wszystkim z geomorfologią terenu. Gmina Ustronie Morskie leży w regionie glebowo-rolniczym, gdzie dominują utwory moreny dennej (gliny) o rzeźbie niskofalistej lub płaskiej. Wg danych Studium położenie nadmorskie gminy sprawia, że występują tu bardzo dobre warunki do intensywnej produkcji rolniczej. Wyznacznikiem tej tezy jest obecność łagodnego klimatu, a przede wszystkim bardzo dobrych, związłych gleb.

Większość gleb tego regionu wytworzona jest z glin lekkich, w górnych poziomach najczęściej płytko spłaszczonych. Uwilgotnienie gleb jest w większości właściwe choć dość często występują tu również gleby okresowo podmokłe. Głównie brunatne kwaśne i wylugowane, rzadziej brunatne właściwe i pseudobielicowe (grunty orne) oraz torfowe mułowotorfowe (użytki zielone). W obniżeniach terenu występują czarne ziemie.

W gminie Ustronie Morskie przeważają gleby kompleksu drugiego „pszennego dobrego”, odpowiednie pod uprawę wszystkich płodów rolnych, które na tym terenie są najkorzystniejszymi gruntami dla rolnictwa. Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest wysoka

i wynosi 76,5 punktów, a wskaźnik bonitacji 1,07. Najlepsze gleby występują wokół Rusowa. Uważa się, że są one najlepsze w gminie, ale także jedne z najlepszych w powiecie kołobrzeskim.

Oprócz gleb kompleksu drugiego w okolicach Rusowa, występują, także gleby kompleksu czwartego „żytniego bardzo dobrego”. Uważane są za ziemie pszenno-żytnie i na nich także występują korzystne warunki dla uprawy roślin zbożowych, motylkowych oraz okopowych.

Najmniej korzystne warunki glebowe występują na południe od Kukini. Występują tam gleby m.in. „kompleksu pszennego-wadliwego” i żytniego dobrego.

Pod względem cech bonitacyjnych gleby leżące na obszarze gminy Ustronie Morskie należą do IV klasy bonitacyjnej i stanowią prawie 54 % ogólnej powierzchni użytków rolnych. Mniej licznie, bo tylko w ponad 33% występują gleby III klasy bonitacyjnej, przede wszystkim w środkowej i południowej części gminy, gdzie powierzchnie ziemi pokrywają gliny zwałowe, będące efektem działalności ostatniego zlodowacenia.

W obrębie łąk trwałych najliczniej (ponad 41%) występują gleby należące do IV klasy bonitacyjnej. Natomiast wśród pastwisk trwałych najwięcej, bo ponad 70% gruntów, jest sklasyfikowanych do III klasy. Zarówno łąki jak i pastwiska zlokalizowane są głównie na równinie bagiennej oraz w dolinie Pyszki i powstały one na bazie torfów niskich zalegających te doliny.

Pod względem zasobności gleb w składniki mineralne należy stwierdzić że na znacznej części gleb występuje duże zakwaszenie wymagające wapnowania, a tym samym występuje również niska zawartość magnezu.

Lasy

Lesistość gminy kształtuje się następująco:

- powierzchnia lasów ogółem w ha -1645,2
- w tym lasy publiczne w ha - 1561,1
- w tym własność gminy - 28,0
- lesistość w % - 28,9

Większość lasów podlega Nadleśnictwu Gościno (leśnictwa: Starachomino, Bagicz, Stójkowo), część lasów w strefie brzegowej podlega Urzędowi Morskiemu w Słupsku i MON, w rękach prywatnych znajduje się ok. 50 ha. Lasy znajdujące się w strefie ochrony uzdrowiskowej „C” oraz w Obszarze Chronionego Krajobrazu mają status ochronnych. Na terenie Gminy znajdują się 2 duże kompleksy leśne: Kołobrzeski Las i Łasiński Las.

Kołobrzeski Las znajduje się na potencjalnym siedlisku żyznej buczyny niżowej. Zbiorowisko to jest jednak wykształcone fragmentarycznie. W większości pododdziałów drzewostan budują wyłącznie buki, ale starodrzew został w znacznej mierze wycięty - większość drzew nie przekracza wieku 60-80 lat, choć znajdują się także okazy, których wiek przekracza sto lat. Oprócz buków licznie występują: dąb, świerk i brzoza, a w miejscach podmokłych olcha i jesion. W wielu podod-

działach w drzewostanie bukowym można odnaleźć gatunki obce dla siedliska żyznej buczyny niżowej lub egzoty. W północnej części kompleksu Kołobrzieskiego Lasu pojawiają się płaty nawiązujące do grądu, bez udziału grabu. W drzewostanie występuje starodrzew bukowo-dębowy. Oprócz tego rozwijają się fitocenozy żyznej buczyny niżowej Galio odorati-Fagetum.

Łasiński Las występuje na potencjalnym siedlisku grądu, ale intensywna gospodarka leśna bardzo zniekształciła fitocenozy leśne – w prześwietlonym drzewostanie dominują buki z pojedynczymi ponad 100-letnimi ostańcami, zwykle bardzo niewielką domieszkę stanowią dęby szypułkowe i graby. Spotykane są płaty z nasadzoną świerkami, daglezią, z dużym udziałem brzozy brodawkowatej oraz w miejscach zabagnionych gatunkami olsów i łęgów. Łasiński Las jest w różnym stopniu podmokły, stąd lepiej zachowane płaty grądów charakteryzuje także pewien udział gatunków bagiennych i wilgotnolubnych – są to więc grądy niskie.

Na odcinku między Sianożętami a Bagiczem płat buczyny dochodzi do dyluwialnego brzegu morskiego. Wzdłuż wybrzeża klifowego od Ustronia Morskiego do wschodniej granicy Gminy ciągnie się pas lasu na potencjalnym siedlisku lasu brzozowo-dębowego Betulo-Quercetum. Podlega on silnej antropopresji i jest wyraźnie zaburzony. W niektórych fragmentach dominuje nasadzona sosna. W bardziej typowo wykształconych płatach Betulo-Quercetum drzewostan budują głównie dęby, brzozy, sosny, buki, jarzębiny i osiki. Podszyt i runo są bujne i bogate gatunkowo. Zdegradowane torfowisko kopułowe na północ od Kukini porasta fragmentarycznie wykształcona brzezina bagienna. W drzewostanie dominuje brzoza omszona, której towarzyszą: sosna, dąb, olsza, świerk, osika, jarzębina. Na utworach gliniastych i piaszczysto-gliniastych moren dennych i czołowych, z reguły w środkowych partiach stoków, rozwijają się fitocenozy nizinnych lasów dębowo-grabowych (grąd) Stellario-Carpinetum.

Flora

Gmina charakteryzuje się znacznymi walorami fauny. W szczególności duże znaczenie w tym zakresie posiada Las Kołobrzieski, jako kompleks leśny o zachowanych na dużych powierzchniach siedliskach przyrodniczych typowych dla żyznych siedlisk lasowych w Polsce północno-zachodniej, w tym dla nieopisywanych dotąd jesionowych łęgów subatlantyckich. Obszar ten stanowi zupełnie wyjątkową ostoję dla szeregu gatunków roślin, ale też grzybów i mszaków, ze względu nie tylko na ich długą listę, ale też wyjątkowo masowe tutaj występowanie. Podobnie Las Łasiński pod względem cech i walorów środowiska jest obiektem znaczącym i zasługującym na podobne traktowanie.

W pasie nadmorskim występują walory typowe dla tych specyficznych siedlisk, z występującymi tu rzadkimi gatunkami jak: mikołajek nadmorski i łoboda nadbrzeżna.

W wyniku prac przeprowadzonych w ramach opracowania Waloryzacja przyrodnicza Gminy Ustronie Morskie, na terenie gminy stwierdzono występowanie:

- 6 gatunków chronionych ściśle
- 26 gatunków chronionych częściowo
- 45 gatunki zagrożone
- 57 gatunków rzadkich w skali regionalnej
- 80 gatunków grzybów wielkoowocnikowych
- 24 gatunków porostów
- 23 gatunków mszaków

Ogólny problem dla funkcjonowania środowiska w gminie stanowić może rozpełzająca się zabudowa. W szczególności problemem jest akceptacja w planach zagospodarowania przestrzennego, rozszerzania terenów zabudowywanych w postaci pasm ciągnących się wzdłuż wszelkich dróg, co prowadzi do fragmentacji krajobrazu i poszatkania go siecią barier ekologicznych. Pewne problemy mogą wiązać się również z zagospodarowywaniem terenów leśnych położonych na północ od Wieniotowa i na wschód od Ustronia Morskiego. W obszarze tym kształtują się lasy na wydmach, przy czym są one pofragmentowane przez dawne i współczesne zagospodarowanie. W krajobrazie rolniczym, zwłaszcza w południowej części gminy uderza bardzo istotny udział gatunku inwazyjnego – barszczu Sosnowskiego. W pasie nadmorskim wybrzeże wydmowe stanowi miejsce inwazji wierzby wawrzynkowej i róży pomarszczonej, choć mniej intensywnej niż na terenach położonych dalej na zachód.

Fauna

Na obszarze gminy Ustronie Morskie opisano:

- ponad 200 gatunków bezkręgowców;
- 13 gatunków płazów i gadów,
- prawie 130 gatunków ptaków,
- 26 gatunków ssaków

Gmina Ustronie Morskie stanowi obszar o dużych walorach faunistycznych. Wpływ na to ma obecność na terenie gminy m.in. lasów i mokradel. O bogactwie fauny świadczą stwierdzone cenne gatunki zwierząt m.in.:

- bocian biały,
- derkacz,
- błotniak stawowy,
- żuraw,
- dzięcioł czarny,
- zimorodek,

- muchołówka mała,
- gąsiorek,
- pachnica dębowa,
- trzepla zielona,
- zalotka większa.

Na terenie gminy stwierdzono obecność 2 takich gatunków inwazyjnych: biedronki azjatyckiej oraz kraba wielkoszczypcego. Istotnym problemem dla fauny jest sukcesywne rozprzestrzenianie się zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, szczególnie poza granicami istniejącej zwartej zabudowy. Tereny otwarte (pola, łąki, nieużytki) nie zawsze stanowią miejsca istotne do rozrodu cennych gatunków zwierząt. Są one jednak dla wielu zwierząt, w tym lęgowych na terenach wyłączonych z zagospodarowania, ważnym miejscem żerowiskowym zarówno podczas lęgów, migracji wiosennej i jesiennej oraz zimowania.

Obszary chronione

Łączna powierzchnia obszarów chronionych w gminie wynosi 2370 ha, co stanowi niemal 42% ogólnej powierzchni gminy. Do głównych form ochrony przyrody w gminie należy:

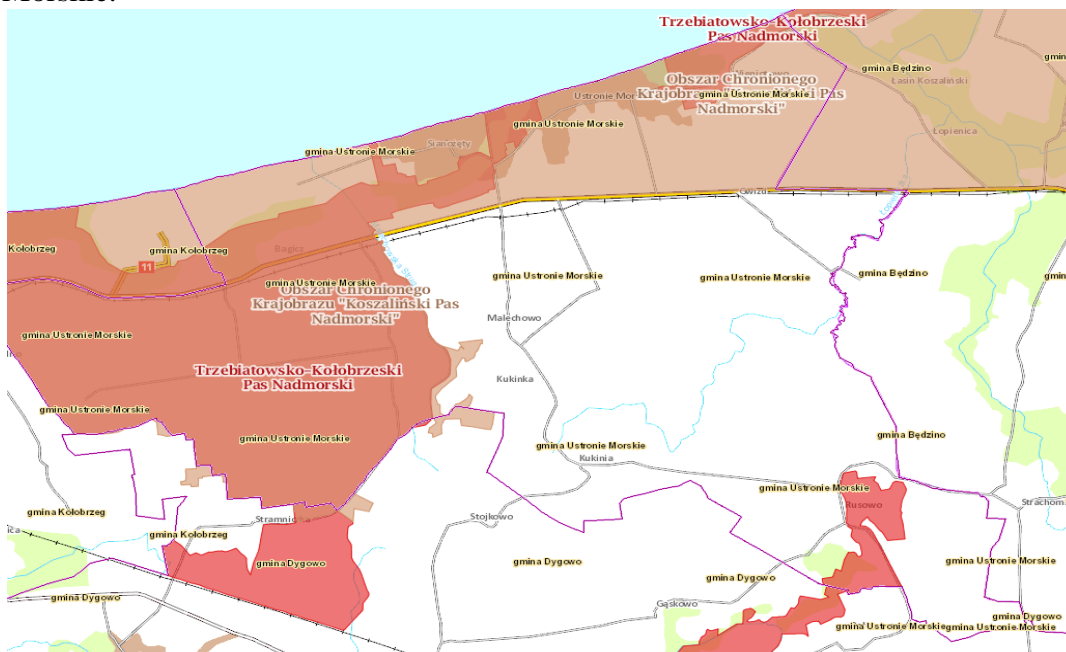
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” – obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzi wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm oraz z efektownymi falezami i piaszczystymi plażami na wybrzeżu. W granicach OChK znajdują się siedliska ważne dla bytowania, cennych kręgowców, takich jak traszka zwyczajna, ropucha szara, żaby: jeziorkowa, trawna i moczarowa, jaszczurki: żyworodna i padalec, derkacz, kszczyk, kania ruda i błotniaki: stawowy oraz łąkowy, świerszczak oraz strumieniówka, dzierzby, nietoperze i łasicowate. Wybrzeże Bałtyku jest okresowo wykorzystywane przez foki, które przed stu laty nawet tu mogły się rozradzać. Również jeszcze stosunkowo niedawno plaże Bałtyku, jak i łąki nadmorskie stanowiły z pewnością biotop dla lęgów ptaków siewkowatych, takich jak rycyk, kulik, krwawodziób, biegus zmienny, a być może także bekasik. W pasie nadmorskim znajdują się obszary klifowe, nadmorskie wydmy szare, inicjalne stadia nadmorskich wydm białych, lasy mieszane na wydmach nadmorskich, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, kwaśne dąbrowy, lasy lęgowe oraz łąki świeże użytkowane ekstensywnie i podmokłe łąki eutroficzne oraz przymorskie jezioro Jamno z mierzeją oddzielającą go od morza oraz przylegające do jeziora kompleksy lasów i bagiennych łąk.
- obszarów specjalnej ochrony Natura 2000 „Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski” (PLH320017) - ostoja obejmuje dobrze zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe, wydmy, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przymorskie,

płytkie ujścia rzek. Typowo wykształcony układ pasowy biotopów obejmuje pas wód przybrzeżnych, plażę z pasami kicziny, wydmy białe oraz wydmy szare z charakterystyczną roślinnością psammofilną i wydmy brunatne, porośnięte borami bażynowymi. Na odcinkach dyluwalnych rozwija się pomorski las brzoźowo-dębowy. Na zapleczu pasa wydmowego spotkać można lasy bagienne i łągowe, wykształcone częściowo na podłożu torfowym: wokół jeziora Liwia Łuża, między Włodarką a Mrzeżynem oraz na południowy wschód od Dźwirzyna. Na południowy wschód od Kołobrzegu rozciąga się duży kompleks leśny z dominacją żywnych buczyn, ale także z udziałem dobrze wykształconych grądów, łągów, olsów oraz z zachowanymi fragmentami starodrzewu (Kołobrzeski Las). Charakterystycznym elementem pasa brzegowego są jeziora lagunowe, oddzielone od morza wąskim pasem mierzei: Resko Przymorskie i Liwia Łuża. Pełnią ważną rolę jako ostoje ptaków, obfitują także w cenne gatunki flory. Nad jeziorem Liwia Łuża odnaleziono niewielkie stanowisko sekerów błotnych. Od południa obszar Ostoi zamknięty jest rozległym, pasmowym obniżeniem Pradoliny Bałtyckiej, w dużym stopniu wypełnionej pokładami torfów niskich, w większości odwodnionych w przeszłości i wykorzystywanych jako użytki zielone. Obszar pradoliny przecięty jest siecią kanałów oraz mniej lub bardziej naturalnych cieków (m. in. Rega, Stara Rega, Czerwona). Obecnie duży procent powierzchni pradoliny nie jest użytkowany rolniczo. Na obrzeżach pradoliny obserwuje się rozwój zarośli z udziałem woskownicy europejskiej (Roby, Dźwirzyno). Ostoja odznacza się wysokim stopniem reprezentatywności siedlisk, typowych dla południowego wybrzeża Morza Bałtyckiego. Głównym walorem obszaru jest dobry stan zachowania typowych biotopów tworzących pas nadmorski, w szczególności kompleksu borów bażynowych. W obrębie ostoi występuje jedno z bardziej rozległych skupisk roślinności halofilnej w Polsce (na północ od Włodarki). W okolicach Robów i Stramniczki występują niewielkie, ale cenne florystycznie mszarne torfowiska typu bałtyckiego.

- obszarów specjalnej ochrony Natura 2000 „Dorzecze Parsęty” – obejmuje szereg ważnych siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Łącznie zidentyfikowano ich 25, tworzących mozaikę i pokrywających ponad 50% powierzchni obszaru. Często są to siedliska bardzo rzadkie bądź unikatowe w skali kraju i Europy. Wiele z nich jest ważnym biotopem dla cennej fauny, która podlega ochronie na podstawie konwencji międzynarodowych. Stwierdzono tu występowanie 11 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje rzeka i jej liczne dopływy posiadają najlepsze w Polsce, a może w Europie, warunki dla tarła łososi, co zapewnia utrzymanie naturalnej populacji tego gatunku w naszym kraju; ponadto naturalny charakter rzeki i jej dopływów zapewnia tarło dla innych ryb łososiowatych: troci wędrowniej, pstrąga potokowego i lipienia (zachowanie takiego stanu wymaga zakazu budowania nowych przegród na rzece, natomiast istniejące, jeśli nie zostaną rozebrane, muszą być wyposażone w bardzo dobrze działające przepławki). Obszar ten stanowi również miejsce rozrodu wydry.

Lokalizację obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 4. Lokalizacja obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody w gminie Ustronie Morskie.

Źródło: Geoserwis GDOŚ, <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Na terenie gminy występuje również 16 pomników przyrody.

Infrastruktura

Infrastruktura energetyczna

Gmina jest zasilana napięciem 110 kV poprzez nowoczesną stację transformatorową GPZ 110/115 kV zlokalizowaną w północnej części gminy (południowa część Ustronia Morskiego). Sieć 15kV poprowadzona jest głównie jako linie napowietrzne. Na terenie gminy znajdują się 53 stacje transformatorowe.

W Ustroniu Morskim wybudowano pierwszą w Polsce naziemną farmę fotowoltaiczną o mocy 0,993 MW model PVS800-MW, którą zlokalizowano na zrekultywowanym wysypisku śmieci. Celem projektu była poprawa efektywności energetycznej poprzez wprowadzenie systemów energii odnawialnej. Farma mogła powstać dzięki środkom unijnym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej w zakresie: wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych”.

Energia produkowana w farmie jest sprzedawana bezpośrednio do sieci energetycznej. Farma składa się z 3820 paneli słonecznych (każdy o mocy 260Wp (Q.PRO-G3 260W)). Konstrukcje rozmieszczona jest w 22 rzędach, skierowane powierzchnią czynną dokładnie w stronę południa pod kątem 35 stopni. Odstępy między rzędami wynoszą 11,4 m, na działce o powierzchni 2,2 ha (powierzchnia 3 boisk piłkarskich). Konstrukcje wsporcze pod panele fotowoltaiczne składające się z metalowych pionowych profili nośnych przykręcanych do płyt betonowych, oraz aluminiowych ram poziomych, do których montowane będą poszczególne panele za pomocą elementów mocujących. Elektrownia działa na zasadzie konwersji w elemencie półprzewodnikowym energii

promieniowania słonecznego w energię elektryczną. Energia spływa z paneli do inwerterów, które zamieniają prąd stały na prąd zmienny a następnie przez linie ŚN przesyłany jest do sieci energetycznej.

Zaopatrzenie w gaz i ciepłownictwo

Przez gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 150 (5,4 MPa) relacji Koszalin – Kołobrzeg oraz odboczka Ustronie Morskie - DN 80 (6,3 MPa). W miejscowości Ustronie Morskie znajduje się stacja gazowa wysokiego ciśnienia ($Q=3000$ m³/h). Z gazociągu do odbiorców gaz trafia za pośrednictwem stacji redukcyjno – pomiarowej pierwszego stopnia i dwóch stacji drugiego stopnia zlokalizowanych w Ustroniu Morskim. Gaz na terenie gminy rozprowadzany jest również za pośrednictwem gazociągu średniego ciśnienia ϕ 90 i 110. Do sieci podłączone są miejscowości: Ustronie Morskie, Sianożęty, Wieniotowo, Rusowo, Kukinia i Kukinka.

Poziom gazyfikacji gminy jest znaczący i w 2014 roku wynosił 49,4%. Długość czynnej sieci przesyłowej w 2014 roku na terenie gminy wynosiła 12,4 km, zaś długość czynnej sieci rozdzielczej 45,3 km. W tym samym roku było 503 czynne przyłącza gazowe, a korzystało z nich 1826 osób w 719 gospodarstwach.

Na terenie gminy nie występują kotłownie rejonowe. Nie występują również rozległe sieci ciepłownicze. Jako podstawowego surowca energetycznego w ciepłowniach znajdujących się przy ośrodkach wypoczynkowych i mieszkalnych budynkach wielorodzinnych używa się gazu ziemnego (do mieszkania gazem w 2014 roku używało 627 gospodarstw, czyli nieco ponad 87% wszystkich użytkowników sieci gazowej).

Infrastruktura wodno-ściekowa

W gminie Ustronie Morskie głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę jest ujęcie wody znajdujące się w miejscowości Bagicz w sołectwie Sianożęty. Ujęcie to ma wydajność 350 m³/h i obsługuje następujące miejscowości: Ustronie Morskie, Sianożęty, Bagicz oraz Wieniotowo. Drugie ujęcie wody o wydajności 72 m³/h, znajdujące się w Kukini, dostarcza wodę do takich miejscowości jak: Kukinia, Grąbnica, Gwizd, Kukinka oraz Malechowo. Natomiast ujęcie zlokalizowane w Rusowie (o wydajności 30 m³/h) zaopatruje w wodę jej mieszkańców. Dodatkowo część gospodarstw domowych oraz zakładów pracy korzysta z własnych ujęć. Długość sieci wodociągowej w 2014 roku wynosiła 80,5 km, liczba przyłączy 850 szt. Z sieci wodociągowej korzystało w tym czasie 3426 osób co stanowi 92,7% ogółu ludności gminy. Średnie zużycie wody w gminie jest dość wysokie i wynosi 42,6 m³ na mieszkańca (32,7 m³ – średnia dla województwa zachodniopomorskiego).

Na terenie Gminy Ustronie Morskie funkcjonuje zbiorcza sieć kanalizacyjna. Sieć obsługuje miejscowości: Wieniotowo, część Ustronia Morskiego, Sianożęty, Bagicz, Kukinka, Kukinia oraz Rusowo. Pozostałe miejscowości w gminie nie przyłączone do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, odprowadzają ścieki do zbiorników bezodpływowych.

Sieć kanalizacyjna w gminie jest dość rozbudowana. Jej długość w 2014 roku wynosiła 71,2 km, zaś liczba przyłączy 893. Z kanalizacji w 2014 roku korzystało 3597 mieszkańców co stanowi aż 88,7% ogółu ludności gminy.

Łączna wielkość ścieków doprowadzana do kanalizacji w 2014 roku wynosiła 410 dam³. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków znajdującej się w Grzybowie w gminie Kołobrzeg. Wszystkie ścieki odprowadzane do kanalizacji zostają oczyszczone w procesie z podwyższonym usuwaniem biogenów. Na terenie gminy w 2014 roku funkcjonowało również 7 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gospodarka odpadowa

Na terenie gminy w 2014 roku wytworzono ogółem 2379 t odpadów w tym z gospodarstw domowych 648,8 t. Poniższa tabela prezentuje ilość odpadów odebranych w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami.

Tabela 24. ilość odpadów odebranych w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami w 2015 roku.

L. p.	Rodzaj odebranych odpadów	Masa odebranych odpadów (Mg) I półrocze 2015
1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2724,6
2.	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	144,5
3.	Odpady ulegające biodegradacji	1,5
4.	Opakowaniowe ze szkła	112,8
5.	Opakowania z tworzyw sztucznych	21,2
6.	Zmieszane odpady opakowaniowe	140,6
7.	Opakowania z papieru i tektury	5,5

Gminnym system gospodarki odpadami zostało objętych 2000 punktów. Średnio ilość zadeklarowanych mieszkańców w tym roku 3087, w tym prowadząca selekcje 2470. Segregacja odpadów w Gminie Ustronie Morskie przeważa na nieruchomościach zamieszkałych (19,5% nieruchomości).

W roku 2015 osiągnięto następujące poziomy odzysku:

- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: 58,03%;
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: 43,89%;
- żadna ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nie została przekazana na składowisko.

Gmina Ustronie Morskie przejęła na siebie obowiązek wyposażenia nieruchomości zamieszkałych w pojemniki przeznaczone do selektywnego zbierania odpadów, jako część usługi w zamian za uiszczoną opłatę oraz jako nieliczna w ramach systemu zachowała tzw. dzwony uliczne, służące mieszkańcom i turystom jako ogólnodostępne punkty selektywnej zbiórki odpadów typu: szkło, papier i tworzywa sztuczne

Transport i komunikacja

Gmina Ustronie Morskie położona jest na ważnym szlaku komunikacyjnym o ponadregionalnym charakterze. Przez teren gminy przebiega istotny szlak komunikacyjny, jakim jest droga krajowa nr 11. Jest to droga relacji Kołobrzeg – Poznań. Odcinek gminny tej drogi wynosi 8,9 km. Układ drogowy Gminy Ustronie Morskie tworzą w dużej mierze także drogi powiatowe (o łącznej długości 20,341 km w obrębie gminy) :

- Droga nr 0272 Z relacji Sianożęty – Ustronie Morskie (długość ok. 2 km);
- Droga nr 0273 Z relacji Ustronie Morskie – Wieniotowo (długość ok. 3,7 km);
- Droga nr 0274 Z relacji droga nr 11 – Ustronie Morskie (długość ok. 1,5 km);
- Droga nr 0275 Z relacji Sianożęty – Dygowo – Pobłocie (długość ok. 5,8 km);
- Droga nr 0278 Z relacji Kukinia – Dobrzyca (długość ok. 5,4 km);
- Droga nr 0279 Z relacji Dygowo – Rusowo (długość ok. 1,6 km);
- Droga nr 0294 Z relacji Strachocino – Skoczów (długość ok. 0,1 km).

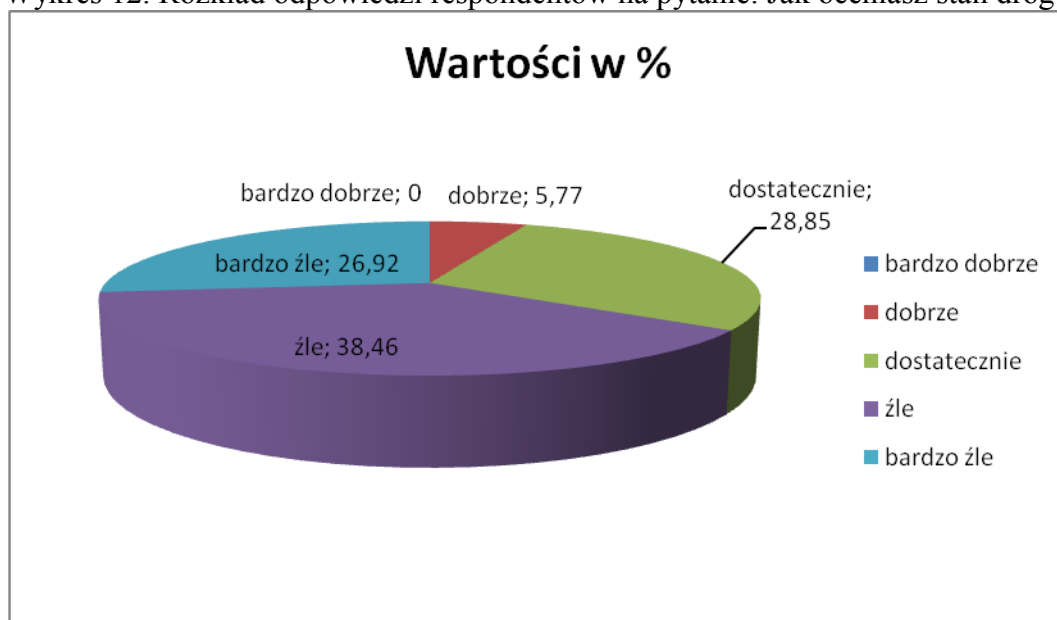
Na układ sieci drogowej składają się także drogi gminne o łącznej długości 36,8 km, w tym:

- drogi dojazdowe (klasa D) – 8,7 km,
- drogi lokalne (klasa L) – 22,2 km,
- drogi zbiorcze (klasa Z) – 5,9 km.

Większość z dróg posiada utwardzoną nawierzchnię. Uciążliwy dla gminy jest fakt, iż na drodze krajowej nr 11 odbywa się wzmożony ruch tranzytowy, co wzmacniane jest dodatkowo przez ruch lokalny. W sezonie letnim ruch pojazdów jest kilkakrotnie większy, gdyż jest on wzmacniany przez ruch turystyczny odbywający się pomiędzy miejscowościami nadmorskimi. Ruch lokalny wykazuje się ciągłym wzrostem, co powoduje iż stan techniczny wielu dróg stale się pogarsza.

Jako bardzo negatywny należy zapisać fakt, iż respondenci zaproszeni do badania bardzo źle oceniają stan dróg w swoim otoczeniu. Żaden z ankietowanych nie udzielił odpowiedzi bardzo dobrze i tylko 6 oceniło drogi jako dobre, 28,85% jako dostateczne. Ponad 60% twierdzi, że stan dróg w ich gminie jest zły i bardzo zły. Poniższy wykres obrazuje jak rozkładały się odpowiedzi respondentów.

Wykres 12. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz stan dróg w gminie?

Zródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Jasne stanowisko mieszkańców w tej kwestii pokazało też pytanie, w którym poproszono respondentów o wskazanie słabych stron w swojej gminie. Aż 69,23% (najwięcej osób wybrało tę odpowiedź) był właśnie zły stan dróg. Co więcej, wśród największych zagrożeń dla rozwoju Gminy Ustronie Morskie bardzo często (44,23 %) wskazywano na słabą jakość infrastruktury drogowej (dróg, chodników). Warto w tym miejscu nadmienić, że respondenci poproszeni o wskazanie najpilniejszych potrzeb w ich gminie bardzo często wymieniali właśnie poprawę infrastruktury drogowej (chodników, dróg). Odpowiedziało tak 55,77% ankietowanych. Pokazuje to, jak bardzo istotnym problemem dla mieszkańców są drogi.

Oprócz dróg na system komunikacyjny gminy, składają się również komunikacja zbiorowa. Komunikację autobusową na terenie gminy zapewnia przedsiębiorstwo PKS oraz przewoźnicy prywatni, obsługujący rynek lokalny. Komunikacja autobusowa zapewnia również połączenia gminy z dużymi miastami w kraju, m.in.: Koszalinem, Krakowem, Poznaniem i Zakopanem.

Ważnym elementem systemu komunikacyjnego gminy jest także kolej. Przez obszar Gminy Ustronie Morskie przebiega linia kolejowa II rzędu relacji Koszalin-Kołobrzeg-Goleniów o łącznej długości na obszarze gminnym 13,2 km. Linia ta zapewnia gminie bezpośrednie połączenie z inny-

mi większymi ośrodkami w Polsce. Na ww. linii na terenie gminy zlokalizowana jest stacja kolejowa w Ustroniu Morskim.

W granicach administracyjnych gminy, w miejscowości Bagicz znajduje się byłe lotnisko wojskowe. Część tego obiektu zlokalizowana jest w granicach administracyjnych miasta Kołobrzeg.

2.6 OBSZAR GOSPODARCZY

Gmina Ustronie Morskie ma charakter turystyczno-rolniczy. Rozwój gminy głównie w oparciu o turystykę i rolnictwo uwarunkowany jest położeniem nadmorskim. Sama miejscowość Ustronie Morskie, której historia sięga XIII w., jest położona w północnej części gminy bezpośrednio nad Morzem Bałtyckim. Do końca XIX w. wieś miała charakter rolniczo-rybacki. Momentem przełomowym był 1899 rok, w którym dzięki wybudowaniu i otwarciu połączenia kolejowego: Szczecin-Kołobrzeg-Koszalin miejscowość uzyskała połączenie z takimi miastami jak: Berlin, Hamburg, Wrocław, Lipsk czy Drezno.²⁷ Współczesny obraz Ustronia Morskiego oraz sąsiednich miejscowości w odniesieniu do obszaru gospodarczego to rozwój przede wszystkim w oparciu o turystykę, natomiast na południowym obszarze gminy mieszkańcy zajmują się rolnictwem. Znaczna liczba podmiotów zajmuje się też handlem detalicznym i hurtowym. Ponadto około 10% wszystkich zarejestrowanych podmiotów działa w przemyśle i budownictwie.

Podmioty gospodarki narodowej

Na koniec grudnia 2014 r. na terenie gminy Ustronie Morskie funkcjonowało 1005 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, co stanowiło 7,9 % wszystkich podmiotów funkcjonujących w powiecie kołobrzeskim. Niemalże 99 % zarejestrowanych podmiotów (994 jednostki) to podmioty należące do sektora prywatnego, resztę stanowiły podmioty z sektora publicznego. Zmianę liczby podmiotów gospodarki narodowej wg przynależności do poszczególnych sektorów (wg sektorów własnościowych) w latach 2010-2014 zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 25. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 wg sektorów.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII)	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	1050	1042	1029	1012	1005
sektor publiczny	10	10	10	10	11
sektor prywatny	1040	1032	1019	1002	994

²⁷<http://pod-dmuchawcem.pl/ustronie-morskie/historia/>, data dostępu: 24.08.2016 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych,
<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

Zmianę liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 według klas wielkości zaprezentowano z kolei w tabeli 25.

Tabela 26. Podmioty gospodarki narodowej wpisane w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 wg klas wielkości.

Podmioty wg klas wielkości	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	1050	1042	1029	1012	1005
0 - 9	1037	1029	1016	999	990
10 - 49	12	12	10	10	11
50 - 249	0	0	2	2	3
250 - 999	1	1	1	1	1
0 - 249	1049	1041	1028	1011	1004

Źródło: Bank Danych Lokalnych,
<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

W analizowanym okresie liczba podmiotów utrzymywała się na podobnym poziomie – średnio 1027 podmiotów na rok. Najwięcej podmiotów funkcjonowało w 2010 roku – 1050, natomiast najmniej w roku 2014 – 1005. Porównując rok 2010 do 2014 liczba działających podmiotów zmniejszyła się – o 4,29 %. W tym okresie w powiecie kołobrzeskim nastąpił analogicznie spadek o 6,26% natomiast w województwie o 0,45%.

Grupę dominującą stanowią podmioty o liczbie pracujących do 9 osób (98,51% w 2014 roku). Grupa ta w badanym okresie zmniejszyła się nie tylko w ujęciu bezwzględnym (o 47 podmiotów), ale także i względnym o 0,25 punktu procentowego. W gminie funkcjonuje także 11 podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 osób, trzy podmioty o liczbie pracujących od 50 do 249 osób oraz jeden duży podmiot (liczba pracujących powyżej 250 osób (Tabela 26). Przedstawiona struktura podmiotów pod względem liczby osób pracujących świadczy o charakterze przedsiębiorczości na terenie gminy Ustronie Morskie. Ma ona charakter indywidualnej działalności, prowadzonej przez osoby fizyczne z niewielką liczbą pracujących za wyjątkiem jednego dużego przedsiębiorstwa (Superfish z udziałem kapitału zagranicznego).

Tabela 27. Struktura podmiotów gospodarki narodowej wg liczby zatrudnionych w gminie Ustronie Morskie w latach 2010 – 2014.

Podmioty wg klas wielkości	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	1050	1042	1029	1012	1005
0 - 9	98,76	98,75	98,74	98,71	98,51
10 - 49	1,14	1,15	0,97	0,99	1,09

50 - 249	0	0	0,19	0,20	0,30
250 - 999	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10

Zródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

Wśród zarejestrowanych podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 867 w roku 2014, co stanowiło ponad 86% ogółu podmiotów. Ponadto na koniec analizowanego okresu funkcjonowało 35 spółek handlowych (w tym 6 z udziałem kapitału zagranicznego), 2 spółdzielnie oraz 18 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Pozostałe podmioty działały w sektorze publicznym (tabela 28).

Tabela 28. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 wg sektorów.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych (stan w dniu 31 XII)	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1050	1042	1029	1012	1005
sektor publiczny – ogółem	10	10	10	10	11
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	8	8	7	7
sektor publiczny – spółki handlowe	0	0	0	0	1
sektor prywatny – ogółem	1040	1032	1019	1002	994
sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	935	920	902	881	867
sektor prywatny – spółki handlowe	22	25	26	28	29
sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	3	4	6
sektor prywatny – spółdzielnie	2	2	2	2	2
sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	13	14	15	16	18

Zródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

Kolejny obszar analizy to liczba jednostek gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 oraz wg grup rodzajów działalności (tabela 29 i 30, wykres 13).

Tabela 29. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 (stan w dniu 31 XII).

Jednostki wpisane do rejestru	2010	2011	2012	2013	2014
--------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

REGON wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31 XII)					
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	20	20	22	17
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	36	32	30	32	29
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1	2
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	6	7	4	4
Sekcja F - Budownictwo	74	73	69	67	68
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	222	215	209	191	192
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	34	35	35	35	36
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	511	520	521	520	504
Sekcja J - Informacja i komunikacja	2	3	4	4	4
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	6	7	8	8
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	11	13	15	17
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22	23	23	21	23
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	14	16	14	15	16
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	5	5	5	5
Sekcja P - Edukacja	5	4	4	5	7
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	25	23	21	20	21
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20	19	18	19	18
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	35	30	28	28	34

Zródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

Na koniec badanego okresu największa liczba podmiotów działała w sekcji I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 504 podmioty, następnie w sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 192 podmioty oraz sekcji Sekcja F – Budownictwo – 68 podmiotów. W gminie Ustronie Morskie nie były zarejestrowane podmioty z sekcji U Organizacje i zespoły eksterytorialne. Zestawienie podmiotów gospodarki narodowej wg sekcji na koniec 2014 roku zaprezentowano w tabeli powyżej.

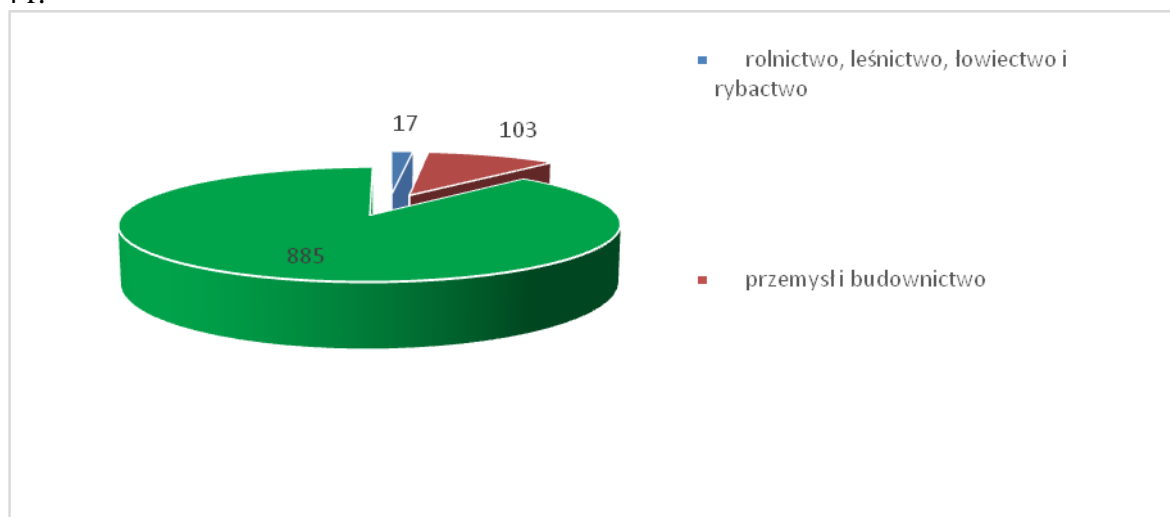
Tabela 30. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014.

Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	1050	1042	1029	1012	1005
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	20	20	22	17
przemysł i budownictwo	116	112	107	104	103
pozostała działalność	915	910	902	886	885

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

Wykres 13. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w gminie Ustronie Morskie w 2014 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

Wśród poszczególnych grup rodzajów działalności gospodarczej prowadzonej w gminie Ustronie Morskie najmniej podmiotów działa w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie - 17 podmiotów w 2014 r. Analiza przedmiotu działalności podmiotów zarejestrowanych w gminie Ustronie Morskie pod względem sekcji PKD wskazuje, że ich domeną jest działalność usługowa (zakwaterowanie, usługi gastronomiczne, handel itp.).

Tabela 31. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Ustronie Morskie wg stanu na dzień 31.12.2014 r. na tle powiatu kołobrzeskiego i województwa zachodniopomorskiego – wybrane wskaźniki.

Podmioty gospodarki narodowej	Gmina Ustronie Morskie	Powiat kołobrzeski	Województwo zachodniopomorskie	Pozycja gminy w województwie
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	2718	1597	1279	3
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	412,2	250,9	200,4	4
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	235	122	94	2
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	35,6	19,1	14,8	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, <http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

Przedstawione dane charakteryzują poziom przedsiębiorczości w gminie Ustronie Morskie, który należy ocenić jako wysoki. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie wg stanu na dzień 31.12.2014 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ukształtowała się na poziomie 2718, gdy w powiecie kołobrzeskim relacja ta wynosiła 1597, zaś w województwie zachodniopomorskim 1279. Wskaźnik ten plasował gminę Ustronie Morskie na 3 miejscu w województwie zachodniopomorskim na 114 gmin. Dodatkową informacją charakteryzującą stan przedsiębiorczości na terenie gminy jest liczba podmiotów przypadająca na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dla gminy Ustronie Morskie wartość ta na koniec roku 2014 wyniosła 412,2 przedsiębiorstwa i plasowała gminę na 4 miejscu w województwie. Jeszcze wyższą pozycję w województwie zajmowała gmina jeśli chodzi o liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą przypadającą na 1000 mieszkańców – 2 miejsce z liczbą 235 osób, czyli statystycznie niemalże co czwarta osoba prowadziła działalność gospodarczą na terenie gminy Ustronie Morskie.

Wysoki poziom przedsiębiorczości wydaje się korespondować z wynikami badań ankietowych, w ramach których pytano respondentów o ocenę warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie.

Tabela 32. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie (ewentualne udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania działalności gospodarczej)?

Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie (ewentualne udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania działalności gospodarczej)?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	6	5,77
dobrze	36	34,62
dostatecznie	46	44,23
źle	16	15,38
bardzo źle	0	0
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Na 104 ankietowane osoby bardzo dobrze i dobrze istniejące warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie oceniły 42 osoby, co daje ponad 40% odpowiedzi, natomiast dostateczną ocenę istniejącej sytuacji przyznało 46 osób, czyli 44,23%. Łącznie stanowi to niemalże 85 % wszystkich odpowiedzi.

Podobnie przedstawia się sytuacja w przypadku oceny przez respondentów atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Tabela 33. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz)?

Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz)?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	10	9,62
dobrze	30	28,85
dostatecznie	42	40,38
źle	20	19,23
bardzo źle	2	1,92
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Na pytanie o ocenę atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy 10 osób udzieliło odpowiedzi: „bardzo dobrze”; 30 osób odpowiedzi: „dobrze”, a 42 osoby odpowiedzi: dostatecznie, co daje łącznie 78,85% wszystkich odpowiedzi. Na podstawie uzyskanych wyników badań można wywnioskować, że postrzeganie atrakcyjności inwestycyjnej gminy nie odbiega od oceny sytuacji gospodarczej gminy w świetle analizy danych zastanych.

Rolnictwo

Gmina Ustronie Morskie zajmuje powierzchnię 5698 ha, z czego na koniec 2015 r. niemalże 85% stanowiły użytki rolne oraz grunty leśne (w 2014 r. użytki rolne stanowiły 57, 83% , a lasy – 29,45%; w roku 2015 z kolei odpowiednio – 54,97% i 29,91%). Sposób użytkowania gruntów w gminie w latach 2010-2015 przedstawiono w tabeli (Tabela 34).

Tabela 34. Użytkowanie gruntów w gminie Ustronie Morskie (w ha).

Lata	Ogółem (w ha)	Użytki rolne (w ha), w tym:					Lasy (w ha)
		Razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	
2010	5698	3231	2508	11	452	260	1679
2011	5698	3229	2506	11	452	260	1679
2012	5698	3238	2531	10	441	240	1681
2013	5698	3219	2512	12	440	255	1681
2014	5698	3212	2500	12	441	259	1678
2015	5698	3132	2469	8	409	246	1704

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>, Dane Gminy Ustronie Morskie

Wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010 w gminie Ustronie Morskie funkcjonowało 211 gospodarstw rolnych (wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne), co stanowiło 8,28% wszystkich gospodarstw powiatu kołobrzeskiego (w powiecie kołobrzeskim funkcjonowały 2552 gospodarstwa, z czego 2537 to gospodarstwa indywidualne).²⁸ 189 gospodarstw rolnych w gminie Ustronie Morskie prowadziło działalność rolniczą. Ponad 87% gospodarstw rolnych zajmowało powierzchnię powyżej 1 ha (184 gospodarstwa), natomiast 45% powyżej 5 ha (95 gospodarstw). Powyżej 15 ha miały tylko 34 gospodarstwa, co stanowiło niewiele ponad 16% wszystkich gospodarstw rolnych w gminie.²⁹

²⁸ Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

²⁹ Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wyniosła 12,15 ha (w tym użytki rolne 11,21 ha; użytki rolne w dobrej kulturze 10,62 ha) i była zdecydowanie niższa niż średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiecie, która wynosiła 18,47 ha oraz średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w województwie zachodniopomorskim, która wynosiła 23,23 ha.³⁰ Porównując średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie Ustronie Morskie ze średnią powierzchnią gospodarstwa rolnego w pozostałych gminach powiatu kołobrzeskiego należy stwierdzić, że pod tym względem gmina plasuje się na przedostatnim miejscu. Mniejszą średnią powierzchnię miały tylko gospodarstwa w gminie miejskiej Kołobrzeg.

Tabela 35. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem, użytków rolnych ogółem i użytków rolnych w dobrej kulturze w gminach powiatu kołobrzeskiego (w ha) w według PSR 2010.

Nazwa	grunty ogółem	użytki rolne ogółem	użytki rolne w dobrej kulturze
ZACHODNIOPOMORSKIE	23,23	20,46	18,74
Powiat kołobrzeski	18,47	16,97	16,10
Kołobrzeg Gmina miejska	7,91	7,59	6,16
Dygowo	22,41	20,96	20,31
Gościno	22,92	18,64	17,12
Kołobrzeg Gmina wiejska	16,00	15,45	15,22
Rymań	21,92	20,48	19,82
Siemyśl	19,01	17,94	16,54
Ustronie Morskie	12,15	11,21	10,62

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

W gminie Ustronie Morskie, zgodnie z danymi PSR 2010, znaczącą liczbę gospodarstw stanowiły gospodarstwa uprawiające zboża – 102. Ich udział w ogólnej liczbie gospodarstw w roku 2010 wyniósł 48,34%³¹. Ogólna powierzchnia zasiewów w 2010 roku wyniosła 1636,60 ha, z czego największą część stanowiły zboża – 1177,01 ha. Powierzchnię zasiewów w gminie Ustronie Morskie zaprezentowano w tabeli 36, natomiast liczbę gospodarstw rolnych według rodzaju zasiewów w tabeli 36.

³⁰ Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

³¹ Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

Tabela 36. Powierzchnia zasiewów w gminie Ustronie Morskie według rodzaju wg PSR 2010.

Rodzaj zasiewu	Powierzchnia w ha
ogółem	1636,60
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi ogółem	1177,01
pszenica ozima	446,86
pszenica jara	176,42
żyto	163,11
jęczmień ozimy	21,60
jęczmień jary	81,63
owies	125,70
pszenżyto ozime	85,30
pszenżyto jare	46,17
mieszanki zbożowe ozime	8,58
mieszanki zbożowe jare	21,64
ziemniaki	13,33
uprawy przemysłowe	338,81
rzepak i rzepik razem	330,45

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

Tabela 37. Liczba gospodarstw rolnych w gminie Ustronie Morskie według rodzaju zasiewów wg PSR 2010.

Rodzaj zasiewu	Liczba gospodarstw
ogółem	112
zboża razem	102
ziemniaki	26
uprawy przemysłowe	28
rzepak i rzepik razem	26

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

W gospodarstwach rolnych poza produkcją roślinną była również realizowana produkcja zwierzęca. W 35 gospodarstwach rolnych hodowane było bydło (w tym bydło krowy w 30), w 26 odbywał się chów trzody chlewnej, a w 57 chów drobiu. W tabeli 38 przedstawiono liczebność zwierząt gospodarskich wg PSR 2010 w gminie Ustronie Morskie.

Tabela 38. Zwierzęta gospodarskie w gminie Ustronie Morskie wg PSR 2010.

Pogłowie zwierząt	Liczebność w szt.
bydło razem, w tym:	292
bydło krowy	127
trzoda chlewna razem	436
trzoda chlewna lochy	65
konie	42

drób ogółem razem	3364
drób ogółem drób kurzy	2905

Źródło: Bank Danych Lokalnych,
<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.asp>

Dopełnienie analizy danych zastanych dotyczących rolnictwa stanowią wyniki badań ankietowych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 39. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności rolnej (czy organizowane są szkolenia, czy rolnicy mają dostęp do informacji na temat specjalizacji lub zmiany profilu upraw)?

Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności rolnej (czy organizowane są szkolenia, czy rolnicy mają dostęp do informacji na temat specjalizacji lub zmiany profilu upraw)?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	26	25
dobrze	30	28,85
dostatecznie	26	25
źle	22	21,15
bardzo źle	0	0
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Na pytanie o ocenę warunków do prowadzenia działalności rolnej (dotyczących organizacji szkoleń, dostępu do informacji na temat specjalizacji lub zmiany profilu upraw)? Na 104 ankietowane osoby odpowiedzi: „bardzo dobrze” udzieliło 26 osób; odpowiedzi: „dobrze” – 30 osób; natomiast odpowiedzi: „dostatecznie” – 26 osób, co daje łącznie 78,85 % wszystkich odpowiedzi respondentów. W przypadku ocen negatywnych nie było odpowiedzi: „bardzo źle”, natomiast odpowiedzi: „źle” udzieliło 22 respondentów. W świetle wyników badań ankietowych sytuację odnośnie wspierania aktywności rolnej należy ocenić pozytywnie.

Rynek pracy

Celem opisu jest analiza sytuacji na rynku pracy w gminie Ustronie Morskie na tle pozostałych gmin powiatu kołobrzeskiego. Z uwagi na dostępność danych, w niektórych przypadkach opis dotyczy stanu na dzień 31 XII 2014 r., natomiast liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg podziału na płeć została przedstawiona na dzień 31 XII 2015 r.

Tabela 40. Liczba ludności w gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2015.

Ludność w wieku:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
przedprodukcyjnym	777	761	738	729	704	689	662	661	633
produkcyjnym	2375	2376	2383	2450	2454	2455	2455	2438	2412
poprodukcyjnym	446	456	469	464	494	524	548	598	618

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>
; <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

Analizując dane dotyczące liczby ludności w gminie Ustronie Morskie warto zauważyć, że w latach 2007-2015 w ujęciu bezwzględny nastąpił pewien spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym z 777 do 633 osób, co w ujęciu względnym oznacza spadek z 21,6% do 17,3%, czyli spadek o 4,3 punktu procentowego. Odwrotna tendencja utrzymywała się wśród ludności w wieku poprodukcyjnym, bowiem jej liczba wzrosła z 446 osób do 618, co oznacza wzrost w ujęciu względnym z 12,4 do 16,9%, czyli o 4,5 punktu procentowego.

Tabela 41. Struktura ludności w gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2015.

Ludność w wieku:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
przedprodukcyjnym	%21,6	21,2	20,6	20,0	19,3	18,8	18,1	17,9	17,3
produkcyjnym	%66,0	66,1	66,4	67,3	67,2	66,9	67,0	65,9	65,8
poprodukcyjnym	%12,4	12,7	13,1	12,7	13,5	14,3	15,0	16,2	16,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

Na względnie niezmiennym poziomie utrzymywała się liczba ludności w wieku produkcyjnym, jej udział w ogólnej liczbie ludności oscylował wokół poziomu 66-67% - przyjmując najniższą wartość 65,8% w roku 2015, natomiast najwyższą w roku 2010 – 67,2%.

Liczbę ludności według wyżej zaprezentowanego podziału w poszczególnych gminach powiatu kołobrzесьkiego zaprezentowano w tabeli 42.

Tabela 42. Liczba ludności w gminach powiatu kołobrzесьkiego w latach 2012-2015.

Nazwa	w wieku przedprodukcyjnym				w wieku produkcyjnym				w wieku poprodukcyjnym		
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014
Powiat kołobrzесьki	14 257	14 052	13 685	13 543	51 528	51 080	50 635	49 910	13 848	14 492	15 247
Kołobrzeg (1)	7 457	7 402	7 228	7 162	30 117	29 699	29 214	28 699	9 377	9 796	10 278

Dygowo (2)	1 170	1 160	1 114	1 110	3 627	3 638	3 648	3 591	797	842	886
Gościno (3)	1 174	1 169	1 083	1 054	3 343	3 262	3 258	3 221	759	804	845
Gościno - miasto (4)	514	516	460	466	1 625	1 526	1 512	1 440	388	426	452
Gościno - obszar wiejski (5)	660	653	623	588	1 718	1 736	1 746	1 781	371	378	393
Kołobrzeg (2)	2 089	2 067	2 054	2 061	6 841	6 863	6 935	6 921	1 330	1 404	1 496
Rymań (2)	867	820	792	771	2 668	2 677	2 672	2 639	591	598	609
Siemyśl (2)	811	772	753	752	2 477	2 486	2 470	2 427	470	500	535
Ustronie Morskie (2)	689	662	661	633	2 455	2 455	2 438	2 412	524	548	598

Źródło: Bank Danych Lokalnych,
<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

W kolejnej tabeli (Tabela 43) zaprezentowano sytuację na rynku pracy w gminie Ustronie Morskie z uwzględnieniem podziału na płeć.

Tabela 43. Rynek pracy w Gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2014 wg stanu na dzień 31 XII.

wyszczególnienie	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pracujący*										
ogółem	osoba	710	746	799	748	855	699	840	861	bd
mężczyźni	osoba	224	257	273	263	332	305	331	326	bd
kobiety	osoba	486	489	526	485	523	394	509	535	bd
Bezrobotni zarejestrowani										
ogółem	osoba	236	241	244	226	183	207	222	175	159
mężczyźni	osoba	97	109	123	100	79	96	100	73	72
kobiety	osoba	139	132	121	126	104	111	122	102	87
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym										
ogółem	%	9,9	10,1	10,2	9,2	7,5	8,4	9,0	7,2	bd
kobiety	%	11,8	11,4	10,5	10,9	9,0	9,6	10,4	8,8	bd
mężczyźni	%	8,1	9,0	10,0	7,7	6,1	7,4	7,8	5,7	bd

Źródło: Bank Danych Lokalnych,
<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

W latach 2007-2014 liczba osób pracujących ogółem wzrosła z 710 do 861. Stąd dane dotyczące bezrobocia rejestrowanego dla gminy Ustronie Morskie przedstawiają się korzystnie. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w ujęciu bezwzględny zmalała z 236 w roku 2007 do 159 w roku 2015, co oznacza spadek o 32,63%. Stosunkowo korzystnie przedstawiają się również dane dotyczące udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten w roku 2007 wynosił 9,9%, natomiast w roku 2014 – 7,2% (spadek o 2,7 punktu procentowego). Kobiety rynku pracy w Ustroniu Morskim znajdują się w gorszej sytuacji niż mężczyźni, bowiem analizowany wskaźnik w 2014 r. osiągnął dla kobiet wartość 8,8%, natomiast dla mężczyzn – 5,7%.

Tabela 44. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach powiatu kołobrzeskiego.

Nazwa	ogółem						mężczyźni						kobiety				
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat kołobrzeski	3 680	3 507	3 308	3 673	3 208	2 490	1 928	1 733	1 640	1 883	1 594	1 193	1 752	1 774	1 668	1 790	1 614
Kołobrzeg gmina miejska	1 801	1 777	1 685	1 963	1 674	1 301	970	900	871	1 034	858	656	831	877	814	929	816
Dygowo	339	340	283	306	262	195	177	171	132	148	131	85	162	169	151	158	131
Gościno	249	211	235	273	243	190	127	92	102	133	117	88	122	119	133	140	126
Kołobrzeg Gmina wiejska	409	418	452	473	438	346	213	204	240	256	207	159	196	214	212	217	231
Rymań	426	433	264	239	238	178	217	209	109	118	117	79	209	224	155	121	121
Siemyśl	230	145	182	197	178	121	124	78	90	94	91	54	106	67	92	103	87
Ustronie Morskie	226	183	207	222	175	159	100	79	96	100	73	72	126	104	111	122	102

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

Zaprezentowane w tabeli dane potwierdzają polepszającą się sytuację rynku pracy we wszystkich gminach powiatu kołobrzeskiego. Ogólną tendencją jest również lepsza sytuacja na rynku pracy mężczyzn niż kobiet.

Pozycja gminy Ustronie Morskie w powiecie kołobrzeskim pod względem liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych została przedstawiona w tabeli (Tabela 45).

Tabela 45. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w Gminie Ustronie Morskie (pozycja w powiecie).

Bezrobocie rejestrowane	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość
ogółem	6	241	5	244	7	226	6	183	6	207	6	222		7
mężczyźni	5	109	5	123	7	100	6	79	6	96	6	100		7

kobiety	6132	5121	5126	6104	6111	5122	6
---------	------	------	------	------	------	------	---

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

W gminie Ustronie Morskie na tle gmin powiatu kołobrzeskiego liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na dzień 31 XII 2014 była najniższa – 7 pozycja na siedem gmin (tak samo gdy uwzględnimy płeć – liczba bezrobotnych zarejestrowanych mężczyzn również osiągnęła najniższą wartość). W przypadku kobiet gmina Ustronie Morskie zajmowała 6 pozycję – jedynie w gminie Siemyśl mniej kobiet pozostawało bez pracy niż w gminie Ustronie Morskie. Ocenę sytuacji w gminie zmienia analiza jej pozycji w powiecie pod względem udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Tabela 46. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2008-2014 w gminie Ustronie Morskie – pozycja gminy w powiecie kołobrzeskim.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci (%)	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014
	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.	Wartość	Poz.
ogółem	2	10,1	2	10,2	4	9,2	3	7,5	2	8,4	1	9,0	3
mężczyźni	1	9,0	2	10,0	4	7,7	3	6,1	2	7,4	2	7,8	5
kobiety	2	11,4	3	10,5	2	10,9	3	9,0	2	9,6	1	10,4	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego.aspx>

Pod względem udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w roku 2014 gmina Ustronie Morskie plasowała się na 3 miejscu, co oznacza, że tylko dwie z siedmiu gmin znajdowały się w gorszej sytuacji. Korzystniej przedstawiała się sytuacja mężczyzn, bowiem pod tym względem gmina zajmowała 5 miejsce. Zważywszy, że w roku 2008 sytuacja mężczyzn w gminie Ustronie Morskie była najgorsza (1 miejsce), należy podkreślić, że jest to znacząca poprawa.

Ogólny obraz rynku pracy w województwie i powiecie charakteryzują dane Urzędu Statystycznego w Szczecinie. Według stanu na dzień 31 XII 2014 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w całym województwie wyniosła 94 465, z czego 38610 to mieszkańcy wsi, natomiast w powiecie kołobrzeskim 3208, z czego na wsi mieszkało 1445 osób. Jeśli chodzi o osoby z wyższym wykształceniem to w całym województwie zachodniopomorskim pozostawało bez pracy 789 absolwentów szkół wyższych, natomiast w powiecie kołobrzeskim – 23.

Tabela 47. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2007-2015 w powiecie i województwie.

Nazwa	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
ZACHODNIOPOMORSKIE	16,4	13,3	17,1	17,8	17,6	18,2	18,0	15,5	13,3
Powiat kołobrzeski	11,9	9,1	11,8	12,5	12,3	11,9	13,1	11,6	9,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

Kształtowanie się stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie oraz w powiecie kołobrzeskim przedstawiono w tabeli powyżej. Ogólnie obserwuje się tendencję spadkową, co potwierdza tezę o poprawie sytuacji na rynku pracy. W 2007 roku stopa bezrobocia w województwie wyniosła 16,4 i była wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, która wyniosła 11,9%³². Na przestrzeni analizowanego okresu bezrobocie rejestrowane zmalało o 3,1 punktu procentowego w województwie oraz o 2,7 punktu procentowego w powiecie.

Stosunkowo korzystną sytuację na rynku pracy w gminie Ustronie Morskie potwierdzają wyniki przeprowadzonych badań ankietowych.

Tabela 48. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?

Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	26	25
dobrze	46	44,23
dostatecznie	14	13,46
źle	14	13,46
bardzo źle	4	3,85
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Na pytanie o ocenę możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie gminy 26 respondentów ze 104 osób ankietowanych udzieliło odpowiedzi: „bardzo dobrze”; 46 respondentów odpowiedzi: „dobrze”; natomiast odpowiedzi: „dostatecznie” – 14 respondentów, co daje łącznie 82,69% wszystkich odpowiedzi respondentów. Wśród ankietowanych „bardzo źle” sytuację na rynku pracy

³²Urząd Statystyczny w Szczecinie, <http://szczecin.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/roczniki-statystyczne/województwo-zachodniopomorskie-podregiony-powiaty-gminy-2015,7,14.html>

oceniły tylko 4 osoby. Lepiej natomiast respondenci oceniają możliwość zdobycia zawodu na terenie gminy Ustronie Morskie. Wyniki badań w przedmiotowym zakresie przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 49. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz możliwość zdobycia zawodu na terenie Twojej gminy?

Jak oceniasz możliwość zdobycia zawodu na terenie Twojej gminy?		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
bardzo dobrze	32	30,77
dobrze	46	44,23
dostatecznie	16	15,38
źle	8	7,69
bardzo źle	2	1,92
SUMA	104	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

Na 104 ankietowane osoby odpowiedzi: „bardzo dobrze” udzieliło 32 respondentów; odpowiedzi: „dobrze” – 46 respondentów; natomiast odpowiedzi: „dostatecznie” – 16 respondentów, co daje łącznie 90,38 % wszystkich udzielnych odpowiedzi. W przypadku ocen negatywnych odpowiedzi: „źle” i „bardzo źle” udzieliło łącznie 10 respondentów. W świetle wyników badań ankietowych sytuację odnośnie możliwości zdobycia zawodu na terenie gminy można ocenić pozytywnie.

Sytuacja finansowa gminy Ustronie Morskie

Podstawą gospodarki finansowej gminy jest corocznie opracowywany przez wójta, (burmistrza lub prezydenta miasta) oraz uchwalany przez radę gminy i opiniowany przez regionalną izbę obrachunkową budżet. Stanowi on sprecyzowane zestawienie celów i zadań oraz służy koordynowaniu zasobów, które są niezbędne do ich osiągnięcia. Powinien być instrumentem realizacji strategicznych zamierzeń i programów, które opisują średnio- i długookresową politykę rozwoju gminy.³³

Oprócz rocznych planów budżetowych gmina posiada również Wieloletnią Prognozę Finansową (WPF), która jest stosunkowo nowym instrumentem zarządzania finansami lokalnymi. Obecnie obowiązująca WPF w gminie obejmuje lata 2015-2025 i została podjęta uchwałą Rady

³³W. Grzeškiewicz (red.), *Finanse publiczne z elementami prawa podatkowego*, Difin, Warszawa 2014, s. 179

Gminy Ustronie Morskie Nr III/10/2014 z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Ustronie Morskie na lata 2015-2025.

W ostatnich latach gmina osiągała rosnące dochody ogółem, które wrosły z poziomu 18 249 599,54 zł w roku 2010 do 30 547 474,17 zł w 2015 roku, co oznacza przyrost o 69,38% (w cenach bieżących), ponosząc jednocześnie wydatki przekraczające poziom dochodów we wszystkich latach oprócz 2012 i 2013, kiedy budżet zamknięto nadwyżką. Wśród dochodów osiągniętych przez gminę dominowały dochody bieżące (czyli dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi), których udział w dochodach ogółem w ostatnim roku budżetowym (2015) kształtował się na poziomie przekraczającym 84,1%. Poziom dochodów, wydatków oraz deficytu/nadwyżki budżetowej w latach 2010-2015 zaprezentowano w tabeli (50).

Tabela 50. Dochody, wydatki oraz deficyt/nadwyżka budżetowa gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2015 (w PLN).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody ogółem	18 249 599,54	24 368 647,82	23 564 416,27	27 857 278,74	21 931 564,73	30 547 474,17
Wydatki ogółem	29 264 108,60	28 771 140,46	22 715 181,82	23 818 702,51	23 171 806,37	32 119 656,47
Deficyt/nadwyżka	-11 014 509,06	-4 402 492,64	849 234,45	4 038 576,23	-1 240 241,64	-1 572 182,30

Źródło: Bank Danych lokalnych,

<http://swaid.stat.gov.pl/Dashboards/Dane%20dla%20jednostki%20podziału%20terytorialnego>

Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy za 2015 r.

Wydatki bieżące (czyli wydatki niebędące wydatkami majątkowymi) w analizowanym okresie wahały się od poziomu 56% do poziomu blisko 92% w wydatkach ogółem, co świadczy o podejmowaniu przez gminę zróżnicowanej aktywności inwestycyjnej. Najwyższy poziom aktywności inwestycyjnej (w ujęciu względnym) odnotowano w latach 2010-2011 oraz w ostatnim roku budżetowym. Natomiast najwyższe wydatki bieżące, pod względem ich udziału w wydatkach ogółem zrealizowano w roku 2014.

Tabela 51. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2015.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogółem (PLN)	29 264 108,60	28 771 140,46	22 715 181,82	23 818 702,51	23 171 806,37	32 119 656,47
Wydatki bieżące (PLN)	16386452,33	18175172,70	19436069,84	21113397,96	21213013,08	21929491,05
Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem (%)	56%	63,17%	85,56%	88,64%	91,55%	68,27%

Źródło: Obliczenia własne na podstawie: *Bank Danych lokalnych, Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Ustronie Morskie za 2015 r.*

W gminie Ustronie Morskie w ciągu ostatnich sześciu lat czterokrotnie budżet zamknął się deficytem, co skutkowało koniecznością zaciągania zobowiązań zwrotnych. W latach 2010-2014 można zaobserwować znaczący udział zaciągniętych zobowiązań w dochodach ogółem, który kształtował się na poziomie: 59,1% w 2010 r.; 59,4% w 2011 r.; 55,8% w 2012 r.; 42,9% w 2013 r. oraz 48,9% w 2014 r. Ogólną tendencją jest jednak zmniejszenie się obciążenia dochodów gminy długiem.³⁴ Poziom obciążenia dochodów ogółem wydatkami na obsługę zadłużenia w analizowanym okresie wyniósł natomiast: w 2010 r. – 1,7%; w 2011 r. – 6,3%; w 2012 r. – 9,4%, w 2013 r. – 6,8%, a w 2014 – 7,7%, co stanowi dosyć istotne obciążenie finansowe dla gminy.³⁵

Jednym z najistotniejszych wskaźników sytuacji finansowej gminy jest wynik budżetu operacyjnego (nadwyżka operacyjna, bądź deficyt operacyjny), dając obraz możliwości pokrycia wydatków bieżących wydatkami bieżącymi. Jeśli wydatki bieżące przekraczają dochody bieżące oznacza to, że finansowanie zadań bieżących odbywa się kosztem sprzedaży majątku, bądź na skutek zaciągania nowych zobowiązań. Jeśli jednostka budżetowa dysponuje nadwyżką operacyjną może finansować nowe inwestycje lub spłacać wcześniej zaciągnięte zobowiązania.³⁶ Kształtowanie się wyniku operacyjnego w gminie Ustronie Morskie przedstawiono w tabeli.

Tabela 52. Dochody i wydatki bieżące, deficyt/nadwyżka operacyjna w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2015 (w PLN).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody bieżące	16560132,76	20232988,70	20046689,40	22416807,58	19685537,63	25681744,73
Wydatki bieżące	16386452,33	18175172,70	19436069,84	21113397,96	21213013,08	21929491,05
Deficyt/nadwyżka operacyjna	173680,43	2057816,00	610619,56	1303409,62	-1527475,45	3752253,68

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Ustronie Morskie za lata 2010,2011, 2012, 2013, 2014, 2015.

Wielkość osiąganey nadwyżki operacyjnej (uwzględniającej oprócz różnicy między dochodami i wydatkami bieżącymi także wolne środki pieniężne i wielkość dochodów ze sprzedaży majątku) determinować będzie, zgodnie z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych,³⁷ możliwości gminy w zakresie zadłużania się w kolejnych latach na wydatki majątkowe, co będzie również warunkowało możliwość sięgania przez gminę po środki z bezzwrotnej pomocy UE.

³⁴Wskaźniki do oceny sytuacji finansowej JST w latach 2009-2011, Ministerstwo Finansów, Warszawa; Wskaźniki do oceny sytuacji finansowej JST w latach 2012-2014, Ministerstwo Finansów, Warszawa

³⁵Tamże.

³⁶Leksykon budżetowy,

<http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=2D5E0A6C5F69F133C1257A610042B090&litera=N>

³⁷Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, Dz. U. 2009 Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.

W strukturze dochodów gminy Ustronie Morskie przeważają dochody własne, które stanowiły w analizowanym okresie ok. 75-79% dochodów ogółem. W roku 2014 udział dochodów własnych w dochodach ogółem wyniósł 79,19% i był najwyższy na przestrzeni lat 2010-2014. Pozostałą część dochodów stanowią dochody transferowe. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 53. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014.

wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem (PLN)	18 249 599,54	24 368 647,82	23 564 416,27	27 857 278,74	21 931 564,73
Dochody własne (PLN)	13 672 483,28	18 459 345,38	17 730 712,91	21 685 223,20	17 368 267,73
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (%)	74,92	75,75	75,24	77,84	79,19

Źródło: Obliczenia własne

Wśród dochodów własnych w analizowanym okresie najwięcej środków gmina pozyskała z trzech źródeł, a mianowicie z podatku od nieruchomości, z dochodów z majątku oraz z udziału w podatkach dochodowych stanowiących dochód budżetu państwa. Strukturę dochodów własnych zaprezentowano w tabeli (54).

Tabela 54. Dochody własne gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2014 (w PLN).

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem	18 249 599,54	24 368 647,82	23 564 416,27	27 857 278,74	21 931 564,73
Dochody własne	13 672 483,28	18 459 345,38	17 730 712,91	21 685 223,20	17 368 267,73
podatek rolny	258554,69	286538,36	523470,53	394654,85	372679,10
podatek leśny	23526,27	26398,49	34498,41	34467,45	31623,79
podatek od nieruchomości	6480401,68	7341226,11	7454844,47	7676632,49	5892193,32
podatek od środków transportowych	12911,80	25620,00	32231,20	37145,80	52906,43
opłata skarbową	22003,16	25860,40	20511,90	18424,40	19980,60
podatek od czynności cywilnoprawnych	360735,20	382456,10	236632,79	401577,08	328177,32
karta podatkowa	-	-	94907,86	75141,21	56697,15
opłata targowa	-	-	745367,50	585735,25	574367,48
dochody z majątku	1991328,93	2729492,23	2837236,94	4448576,81	2850588,10
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, w tym:	1310032,34	1565451,95	1731661,18	2621404,73	2206925,36
podatek dochodowy od osób fizycznych PIT	1275259,00	1557731,00	1669354,00	2255560,00	2081889,00
podatek dochodowy od osób prawnych CIT	34773,34	7720,95	62307,18	365844,73	125036,36
inne opłaty lokalne pobierane przez JST na podstawie	81962,58	105099,26	278828,62	864705,22	1821427,41

odrębnych ustaw					
wpływy z usług	474883,23	1039391,24	1470553,58	1233652,33	1382075,18
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	3920,00	311840,77	204671,01	7754,45	124669,24
dochody z majątku - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze	612021,49	554144,35	671357,42	662321,46	819220,24

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Ustronie Morskie za lata 2010, 2011, 2012, 2013, 2014.

Wysoki udział dochodów własnych świadczy o dużym potencjale dochodowym gminy wynikającym m.in. z charakteru gospodarki gminy oraz ze stosunkowo wysokiego poziomu przedsiębiorczości.

Tabela 55. Struktura dochodów własnych gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody własne	100,00 %	100%	100%	100%	100%
podatek rolny	1,89%	1,55%	2,95%	1,82%	2,15%
podatek leśny	0,17%	0,14%	0,19%	0,16%	0,18%
podatek od nieruchomości	47,40%	39,77%	42,04%	35,40%	33,93%
podatek od środków transportowych	0,09%	0,14%	0,18%	0,17%	0,30%
opłata skarbową	0,16%	0,14%	0,12%	0,08%	0,12%
podatek od czynności cywilnoprawnych	2,64%	2,07%	1,33%	1,85%	1,89%
karta podatkowa	0,00%	0,00%	0,54%	0,35%	0,33%
opłata targowa	0,00%	0,00%	4,20%	2,70%	3,31%
dochody z majątku	14,56%	14,79%	16,00%	20,51%	16,41%
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, w tym:	9,58%	8,48%	9,77%	12,09%	12,71%
podatek dochodowy od osób fizycznych PIT	9,33%	8,44%	9,42%	10,40%	11,99%
podatek dochodowy od osób prawnych CIT	0,25%	0,04%	0,35%	1,69%	0,72%
inne opłaty lokalne pobierane przez JST na podstawie odrębnych ustaw	0,60%	0,57%	1,57%	3,99%	10,49%
wpływy z usług	3,47%	5,63%	8,29%	5,69%	7,96%
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	0,03%	1,69%	1,15%	0,04%	0,72%
dochody z majątku - dochody	4,48%	3,00%	4,62%	3,05%	4,72%

z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze					
--	--	--	--	--	--

Źródło: Obliczenia własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, Sprawozdania z wykonania budżetu gminy Ustronie Morskie za lata 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015

Tabela 56. Udziały gmin powiatu kołobrzeskiego w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa w latach 2010-2015 w PLN.

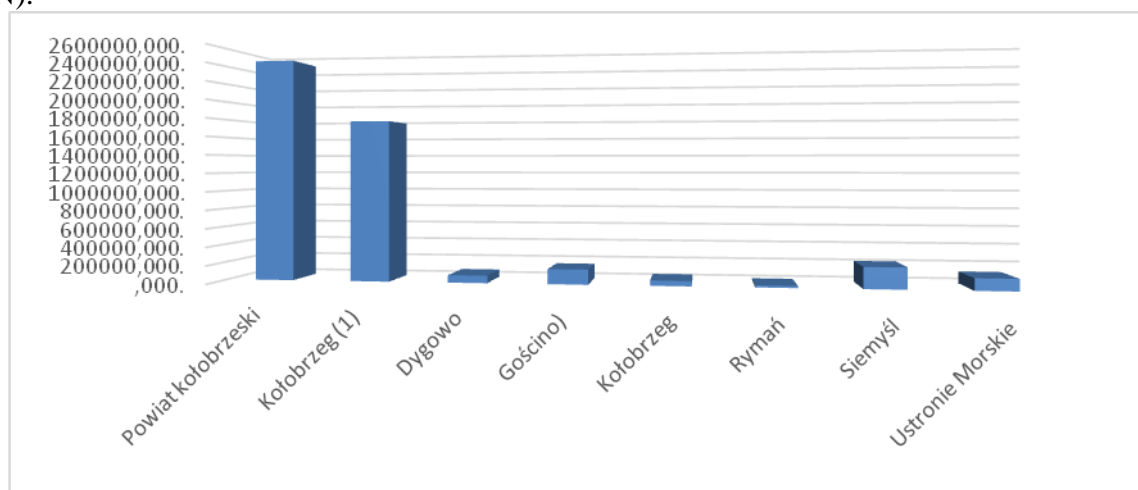
Nazwa	podatek dochodowy od osób fizycznych						podatek dochodowy od osób prawnych					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat kołobrzeski	40 293 080,00	46 502 996,00	45 286 985,00	46 654 339,00	49 394 233,00	53 921 480,00	1 469 644,54	1 731 707,21	1 561 579,69	2 129 480,76	2 060 546,49	2 457 498,51
Kołobrzeg (1)	28 020 958,00	33 353 319,00	32 324 650,00	31 747 785,00	33 862 605,00	36 243 312,00	1 197 145,21	1 128 076,89	1 232 196,91	1 278 010,72	1 386 901,89	1 774 521,19
Dygowo	1 142 436,00	1 420 423,00	1 455 153,00	1 601 383,00	1 781 660,00	2 047 356,00	34 444,60	138 230,47	95 636,96	67 042,80	103 088,78	811 56,78
Gościno	1 269 085,00	1 529 357,00	1 521 235,00	1 878 556,00	1 844 607,00	2 122 451,00	104 064,95	112 762,49	78 260,65	130 446,53	130 786,72	1 622 64,86
Kołobrzeg	7 091 692,00	6 890 996,00	6 332 167,00	7 077 245,00	7 471 062,00	8 293 881,00	10 904,48	139 375,50	6 441,69	145 539,21	56 165,94	564 86,32
Rymań	774 590,00	884 969,00	1 018 879,00	1 034 019,00	1 249 082,00	1 574 007,00	47 966,61	149 397,52	17 388,69	20 468,00	69 354,51	2 240 9,34
Siemysł	719 060,00	866 201,00	965 547,00	1 059 791,00	1 103 328,00	1 426 771,00	40 345,35	56 143,39	69 347,61	122 128,77	189 212,29	2 309 94,31
Ustronie Morskie	1 275 259,00	1 557 731,00	1 669 354,00	2 255 560,00	2 081 889,00	2 213 702,00	34 773,34	7 720,95	62 307,18	365 844,73	125 036,36	1 296 65,71

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

Warto zwrócić uwagę, że gmina Ustronie Morskie pozyskuje nieznaczne środki z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych, co wynika z niewielkiej liczby zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów tego podatku. Podobna sytuacja ma miejsce w pozostałych gminach powiatu kołobrzeskiego oprócz gminy miejskiej Kołobrzeg.

Na tle pozostałych gmin powiatu kołobrzeskiego gmina Ustronie Morskie plasuje się jednak wśród gmin o przeciętnych dochodach z tego tytułu. Niższe dochody niż gmina Ustronie Morskie z tego tytułu w roku 2015 osiągnęły trzy gminy – Dygowo, gmina wiejska Kołobrzeg oraz Rymań.

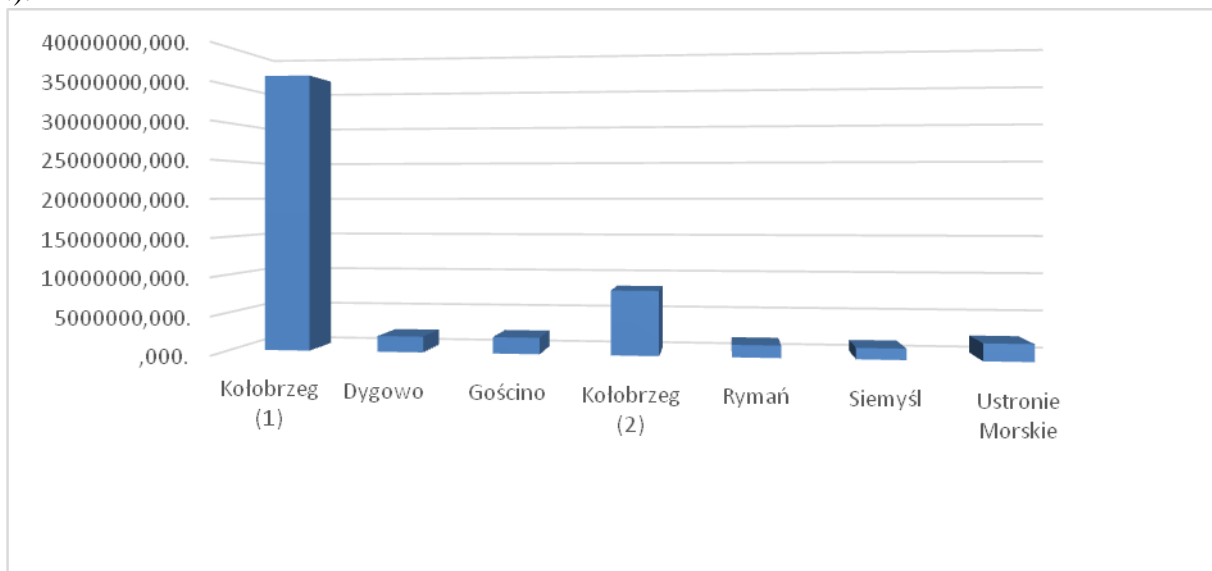
Wykres 14. Dochody z tytułu udziału w podatku CIT gmin powiatu kołobrzeskiego w roku 2015 (w PLN).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

W ostatnich latach Gmina Ustronie Morskie uzyskiwała rosnące dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (w latach 2010-2015 wzrost wyniósł 73,59%). Porównując sytuację gminy w tym zakresie z pozostałymi gminami powiatu kołobrzeskiego można stwierdzić, że były to dochody na niskim poziomie bez uwzględnienia miasta Kołobrzeg. Na koniec 2015 roku była to kwota 2 213 702 zł, podczas gdy w mieście Kołobrzeg kwota 36 243 312 zł.

Wykres 15. Dochody z tytułu udziału w podatku PIT gmin powiatu kołobrzeskiego w roku 2015 (w PLN).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

Kształtowanie się dochodów ogółem oraz dochodów własnych na jednego mieszkańca w gminie Ustronie Morskie oraz na tle gmin powiatu kołobrzeskiego przedstawiono w tabelach (Tabela 57 i Tabela 58).

Tabela 57. Dochody gminy Ustronie Morskie na jednego mieszkańca w latach 2010-2015.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
dochody ogółem na jednego mieszkańca	5 012,25	6 685,50	6 420,82	7 600,89	5 980,79	242,71
dochody własne na jednego mieszkańca	3 755,15	5 064,29	4 831,26	5 916,84	4 736,37	6285,88

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

W latach 2010-2015 w Gminie Ustronie Morskie zaobserwowano znaczący wzrost dochodów przypadających na jednego mieszkańca. W przypadku dochodów ogółem nastąpiła wzrost z

poziomu 5012,25 zł do poziomu 8242,71 zł, natomiast w przypadku dochodów własnych z poziomu 3755,15 do poziomu 6285,88 zł.

Tabela 58. Dochody ogółem oraz dochody własne w przeliczeniu na jednego mieszkańca w gminie Ustronie Morskie na tle gmin powiatu kołobrzeskiego (w PLN).

Nazwa	ogółem						dochody własne				
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat kołobrzeski	3 548,13	4 091,59	3 992,31	3 997,52	4 439,46	4 364,74	2 145,62	2 351,46	2 403,18	2 557,19	2 742,28
Kołobrzeg Gmina miejska	3 459,15	4 096,91	3 762,18	3 692,51	4 535,29	4 111,21	2 269,88	2 363,11	2 216,28	2 398,82	2 765,66
Dygowo	2 715,63	3 189,39	3 623,04	3 981,44	4 049,29	4 114,56	8 22,65	1 026,13	1 623,62	1 844,26	2 050,40
Gościno	3 291,01	3 941,36	4 927,39	4 307,75	4 723,54	4 791,06	1 151,30	1 737,87	2 924,45	2 371,18	2 356,35
Kołobrzeg gmina wiejska	3 681,53	3 797,56	3 699,80	3 970,55	3 963,22	4 373,04	2 454,68	2 808,16	2 834,17	3 059,74	3 184,35
Rymań	5 033,41	4 575,93	4 863,61	4 326,21	3 855,99	4 417,33	2 660,92	2 140,63	2 335,95	2 134,15	2 034,36
Siemysł	2 822,23	3 287,31	3 590,83	3 595,51	3 887,46	3 396,73	9 49,88	1 373,45	1 710,99	1 679,80	1 626,40
Ustronie Morskie	5 012,25	6 685,50	6 420,82	7 600,89	5 980,79	8 242,71	3 755,15	5 064,29	4 831,26	5 916,84	4 736,37

Gmina Ustronie Morskie, uwzględniając dochody ogółem oraz dochody własne na jednego mieszkańca w analizowanym okresie, zajmowała 1 miejsce w powiecie kołobrzeskim.

Wysokie wartości dochodów przypadających na jednego mieszkańca skutkują nieotrzymywaniem przez gminę Ustronie Morskie części wyrównawczej subwencji ogólnej. Gmina nie otrzymuje również części równoważącej subwencji ogólnej.

Tabela 59. Wysokość subwencji ogólnej dla gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2015 (w PLN)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
subwencja ogółem, w tym:	2 698 645,00	2 712 529,00	3 109 447,00	2 972 033,00	2 734 839,00	2 756 209,00
część oświatowa	2 698 645,00	2 712 529,00	3 109 447,00	2 865 369,00	2 672 827,00	2 659 289,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	0,00	106 661,00	62 012,00	96 920,00
część wyrównawcza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
część	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

równoważąca						
-------------	--	--	--	--	--	--

Źródło: Dane udostępnione przez Urząd Gminy UM

W latach 2010-2015 gmina otrzymała ponadto 18179746,62 zł dotacji ogółem, w tym inwestycyjnej 1779543,16 zł. Wysokość dotacji dla gminy Ustronie Morskie zaprezentowano w tabeli 63.

Tabela 60. Wysokość dotacji dla gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2015 (w PLN)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
dotacje ogółem (celowe + dotacje §§ 200, 620), w tym:	1 882 391, 26	3 508 614, 21	2 928 927, 37	3 207 776, 99	1 953 1 27,24	4 698 9 09,55
dotacje inwestycyjne	0,00	424 556,7 1	1 041 191, 96	0,00	110 669 ,24	203 125 ,25
dotacje celowe	1 463 258, 16	1 411 754, 60	1 447 038, 09	1 466 671, 07	1 557 9 57,26	1 665 2 80,41
dotacje §§ 200, 620	419 133,1 0	1 672 302, 90	440 697,3 2	1 741 105, 92	284 500 ,74	2 830 5 03,89

Źródło: Dane udostępnione przez Urząd Gminy UM

Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w latach 2010-2014 zostały zaprezentowane w tabeli (61). W analizowanym okresie największa wartość środków na finansowania i współfinansowanie została przeznaczona w roku 2011 oraz w roku 2013.

Tabela 61. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w gminie Ustronie Morskie (w PLN).

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem	419 133,10	1 681 538,18	462 368,33	1 743 067,45	284 500,74
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	5 974,50	9 783,20	8 456,31	338 727,03	31 462,50
płatności w zakresie budżetu środków europejskich	413 158,60	1 671 754,98	453 912,02	1 404 340,42	253 038,24

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Jeśli chodzi o wartość realizowanych projektów unijnych według stanu na 31 XII 2015 r. w gminach powiatu kołobrzeskiego łącznie wyniosła ona 1 113 601 146,04 zł, z czego na gminę Ustronie Morskie przypadło 152 322 345,69 zł, co stanowiło 13,68% wartości wszystkich podpisanych umów o dofinansowanie.

Tabela 62. NSRO 2007-2013 – wartość projektów

Nazwa	Wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie narastająco
-------	---

	(wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne)			
	2011	2012	2013	2014
Powiat kołobrzeski	899 289 977,38	1 047 220 936,02	1 108 819 945,72	1 139 391 417,22
KołoBrzeg Gmina miejska	277 926 635,37	377 547 227,60	399 573 163,37	420 486 044,15
Dygowo	114 591 550,18	124 906 626,85	120 496 112,49	121 538 281,76
Gościno	184 559 525,08	196 304 966,00	197 411 755,69	193 523 050,55
KołoBrzeg Gmina wiejska	144 429 370,32	159 221 027,48	181 430 898,72	191 524 893,19
Rymań	50 509 701,67	47 308 289,87	48 393 036,84	45 940 909,66
Siemyśl	10 325 893,04	14 048 950,10	15 611 012,66	16 805 274,38
Ustronie Morskie	113 981 673,10	123 747 998,23	138 813 193,06	142 360 956,30

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Biorąc pod uwagę wszystkie gminy powiatu kołobrzeskiego lepszy wynik pod tym względem osiągnęły: gmina miejska oraz gmina wiejska KołoBrzeg i gmina Gościno.

Wydatki

Wydatki gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2015 kształtowały się na zmiennym poziomie. Najniższą wartość osiągnęły w roku 2012 i była to kwota 22 715 181,82 zł, zaś najwyższą w roku 2015 – 32 119 656,47 zł. Biorąc pod uwagę wydatki budżetu gminy wg działów w 2015 r. najwyższy poziom osiągnęły wydatki przeznaczone na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 11 199 814,15 zł, na oświatę i wychowanie – 5 286 790,76 zł oraz na administrację publiczną – 3604750,16 zł. Poziom wydatków budżetu gminy wg działów zaprezentowano w tabeli 63.

Tabela 63. Wydatki budżetu gminy Ustronie Morskie według działów w latach 2010-2015 w PLN

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogółem	29 264 108,60	28 771 140,46	22 71 5 181,82	23 818 702,51	23 171 806,37	32 119 656,47
Rolnictwo i łowiectwo	87 193,65	117 824,22	117 942,83	192 165,19	237 601,04	121478, 34
Wytwarzanie i zaopatry- wanie w energię elektryczną, gaz i wodę	307 256,06	46 959,49	0,00	320 861,61	0,00	0,00
Transport i łączność	408 436,41	774 686,49	2 383 100,09	678 893,59	1 302 939,77	195541 6,23
Turystyka	575 683,56	1 793 656,87	252 927,77	1 353 339,22	432 596,63	327132, 83
Gospodarka mieszkaniowa	150 172,08	1 008 518,46	856 272,77	589 244,59	762 299,94	651194, 52
Działalność usługowa	337 858,20	220 708,82	540 947,62	187 109,27	247 928,30	220653, 96

Administracja publiczna	3 035 045,18	3 412 108,48	3 323 204,17	3 545 331,01	3 670 859,11	360475 0,16
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	22 621,00	5 955,00	634,00	637,52	28 721,00	25237,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	231 608,08	545 840,22	804 401,89	465 536,85	469 710,56	472248,38
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	203 785,58	249 028,99	0,00	0,00	0,00	0,00
Obsługa długu publicznego	315 173,22	718 517,25	898 289,68	677 610,00	471 137,97	418974,94
Różne rozliczenia	541 726,00	582 011,00	516 509,00	736 517,00	575 335,00	867148,0
Oświata i wychowanie	4 922 195,41	4 416 186,54	5 004 917,81	5 219 008,61	5 186 156,24	528679 0,76
Ochrona zdrowia	755 807,40	637 808,37	558 200,11	655 929,03	635 008,57	670289,04
Pomoc społeczna	2 011 818,96	1 901 630,71	1 955 214,91	2 037 962,89	2 034 475,29	222801 7,27
Pozostałe zadania w zakresie polityki społ.	122 926,72	126 153,32	125 321,00	98 228,79	79 428,74	1644,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	26 790,40	22 568,00	23 380,80	38 668,80	43 859,40	44148,60
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 774 054,23	2 344 728,80	2 062 277,97	3 741 258,46	3 373 894,97	111998 14,15
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 315 785,52	972 570,00	1 016 566,41	945 716,00	937 778,00	166514 7,68
Kultura fizyczna i sport	11 118 170,94	8 873 679,43	2 275 072,99	2 334 684,08	2 682 075,84	235957 0,61

Źródło: BDL, <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Tabela 64. Struktura wydatków budżetu gminy UM według działów w latach 2010-2015 (w %)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogółem (PLN)	29 264 108,60	28 771 140,46	22 715 181,82	23 818 702,51	23 171 806,37	32 119 656,47
Rolnictwo i łowiectwo	0,30	0,41	0,52	0,81	1,03	0,38
Transport i łączność	1,40	2,69	10,49	2,85	5,62	6,09
Gospodarka mieszkaniowa	0,51	3,51	3,77	2,47	3,29	2,03
Administracja publiczna	10,37	11,86	14,63	14,88	15,84	11,22
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,79	1,90	3,54	1,95	2,03	1,47
Różne rozliczenia	1,85	2,02	2,27	3,09	2,48	2,70
Oświata i wychowanie	16,82	15,35	22,03	21,91	22,38	16,46
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie	7,29	7,05	9,16	8,97	9,13	6,94

polityki społ.						
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,09	0,07	0,10	0,16	0,19	0,14
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	9,48	8,15	9,08	15,71	14,56	34,87
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4,50	3,38	4,48	3,97	4,04	5,18
Kultura fizyczna	38,00	30,84	10,02	9,80	11,57	7,35
Działalność usługowa	1,15	0,77	2,38	0,79	1,07	0,69
Ochrona zdrowia	2,58	2,22	2,46	2,76	2,74	2,08
Pozostałe	4,87	9,78	5,07	9,88	4,03	2,40

Źródło: Dane udostępnione przez Urząd Gminy UM.

Analizując strukturę wydatków budżetu gminy wg działów w 2015 roku udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach ogółem wyniósł 34,87 %, co w stosunku do 2014 roku stanowi wzrost o ponad 20 punktów procentowych. Stosunkowo wysoki udział miały też wydatki na oświatę i wychowanie – 16,46% wydatków ogółem oraz wydatki na administrację społeczną – 11,22% wydatków ogółem, jednakże w obydwu przypadkach w stosunku do 2014 roku wartości te uległy zmniejszeniu.

Tabela 65. Wydatki ogółem w gminach powiatu kołobrzeskiego w latach 2010-2014 w PLN

<i>nazwa</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Powiat kołobrzeski	334 430	352 390	306 948	306 315	338 169
	766,27	202,14	127,01	015,55	861,81
Kołobrzeg (1)	191 510	216 969	169 519	163 989	190 454
	618,88	910,94	704,34	477,59	953,15
Dygowo (2)	17 825	19 334	18 816	23 164	25 680
	806,12	842,14	065,59	169,72	015,32
Gościno (3)	21 073	20 954	25 335	23 867	25 629
	758,04	385,79	372,02	382,20	003,64
Kołobrzeg (2)	37 904	33 303	38 153	41 976	39 805
	377,58	409,07	065,62	083,86	273,73
Rymań (2)	25 364	21 679	18 856	16 840	17 646
	117,76	577,61	344,45	587,97	219,63
Siemyśl (2)	11 487	11 376	13 552	12 658	15 782
	979,29	936,13	393,17	611,70	589,97
Ustronie Morskie (2)	29 264	28 771	22 715	23 818	23 171
	108,60	140,46	181,82	702,51	806,37

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Biorąc pod uwagę bezwzględny poziom wydatków budżetowych w gminach powiatu kołobrzeskiego w roku 2014 gmina Ustronie Morskie plasowała się pod tym względem na 5 miejscu.

Tabela 66. Wydatki bieżące ogółem w gminach powiatu kołobrzeskiego w latach 2010-2014 w PLN

<i>Nazwa</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Powiat kołobrzeski	221 496 442,06	231 194 474,85	245 053 653,88	255 118 182,97	267 517 531,01
Kołobrzeg (1)	128 005 096,22	132 775 304,35	139 482 023,70	139 203 270,77	149 238 870,89
Dygowo (2)	13 369 252,07	13 501 644,60	14 980 195,62	18 452 795,35	18 876 265,35
Gościno (3)	14 500 997,00	16 119 504,26	17 978 452,93	19 409 490,56	19 916 684,04
Kołobrzeg (2)	22 393 118,78	25 179 505,99	27 281 448,16	28 663 447,87	30 701 711,20
Rymań (2)	16 923 211,78	15 313 493,79	15 108 477,48	16 100 355,89	15 229 858,26
Siemyśl (2)	9 918 313,88	10 129 849,16	10 786 986,15	12 175 424,57	12 341 128,19
Ustronie Morskie (2)	16 386 452,33	18 175 172,70	19 436 069,84	21 113 397,96	21 213 013,08

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Poziom wydatków bieżących w 2014 r. w gminie Ustronie Morskie był bardzo wysoki. Wyższe wydatki realizowała tylko gmina Kołobrzeg (gmina miejska oraz gmina wiejska).

Uwzględniając liczbę mieszkańców, wydatki gminy Ustronie Morskie na jednego mieszkańca wynosiły one odpowiednio: w 2010 roku – 8 037,38 zł, 2011 – 7 893,32 zł, 2012 – 6 189,42 zł, 2013 – 6 498,96 zł i w 2014 – 6 319,01 zł. Ich poziom usytuował gminę na pierwszym miejscu spośród wszystkich gmin powiatu kołobrzeskiego. Zestawienie wydatków na jednego mieszkańca w gminach powiatu kołobrzeskiego zaprezentowano w tabeli 67.

Tabela 67. Wydatki na jednego mieszkańca w gminach powiatu kołobrzeskiego w latach 2011-2014 w PLN

<i>Nazwa</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Powiat kołobrzeski	4 216,75	4 438,11	3 851,78	3 847,94	4 246,44
Kołobrzeg (1)	4 066,13	4 605,41	3 598,92	3 495,98	4 066,94
Dygowo (2)	3 191,16	3 476,86	3 352,83	4 122,47	4 559,66
Gościno (3)	4 053,43	4 020,41	4 847,95	4 526,34	4 901,32
Kołobrzeg (2)	3 802,61	3 310,48	3 734,27	4 093,23	3 818,62
Rymań (2)	6 101,54	5 236,61	4 564,60	4 098,46	4 327,18
Siemyśl (2)	3 138,79	3 099,14	3 632,38	3 352,39	4 179,71
Ustronie Morskie (2)	8 037,38	7 893,32	6 189,42	6 498,96	6 319,01

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Dopełnieniem wydatków bieżących są wydatki majątkowe, które w analizowanym okresie kształtowały się na zróżnicowanym poziomie – w roku 2010 była to kwota 12 877 656,27 zł, natomiast w roku 2014 zdecydowanie mniej – 1 958 793,29 zł. W ostatnim okresie analizy gmina Ustronie Morskie zrealizowała najniższe wydatki majątkowe ogółem spośród gmin powiatu kołobrzeskiego (tabela 68). Taka sama sytuacja miała miejsce w odniesieniu do wydatków majątkowych inwestycyjnych (tabela 69).

Tabela 68. Wydatki majątkowe ogółem w powiecie kołobrzeskim w latach 2010-2014 w PLN

<i>Nazwa</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Powiat kołobrzeski	112 934 324,21	121 195 727,29	61 894 473,13	51 196 832,58	70 652 330,80
Kołobrzeg (1)	63 505 522,66	84 194 606,59	30 037 680,64	24 786 206,82	41 216 082,26
Dygowo (2)	4 456 554,05	5 833 197,54	3 835 869,97	4 711 374,37	6 803 749,97
Gościno (3)	6 572 761,04	4 834 881,53	7 356 919,09	4 457 891,64	5 712 319,60
Kołobrzeg (2)	15 511 258,80	8 123 903,08	10 871 617,46	13 312 635,99	9 103 562,53
Rymań (2)	8 440 905,98	6 366 083,82	3 747 866,97	740 232,08	2 416 361,37
Siemyśl (2)	1 569 665,41	1 247 086,97	2 765 407,02	483 187,13	3 441 461,78
Ustronie Morskie (2)	12 877 656,27	10 595 967,76	3 279 111,98	2 705 304,55	1 958 793,29

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Tabela 69. Wydatki majątkowe inwestycyjne ogółem w powiecie kołobrzeskim w latach 2010-2014 w PLN

<i>Nazwa</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Powiat kołobrzeski	107 294 624,21	115 721 307,29	60 756 841,13	50 196 832,58	67 826 230,80
Kołobrzeg (1)	57 865 822,66	78 720 186,59	28 900 048,64	23 786 206,82	38 743 082,26
Dygowo (2)	4 456 554,05	5 833 197,54	3 835 869,97	4 711 374,37	6 803 749,97
Gościno (3)	6 572 761,04	4 834 881,53	7 356 919,09	4 457 891,64	5 712 319,60
Kołobrzeg (2)	15 511 258,80	8 123 903,08	10 871 617,46	13 312 635,99	9 103 562,53
Rymań (2)	8 440 905,98	6 366 083,82	3 747 866,97	740 232,08	2 416 361,37
Siemyśl (2)	1 569 665,41	1 247 086,97	2 765 407,02	483 187,13	3 441 461,78
Ustronie Morskie (2)	12 877 656,27	10 595 967,76	3 279 111,98	2 705 304,55	1 605 693,29

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2010-2014 sukcesywnie spadał. W roku 2010 było to 44%, natomiast w 2014 tylko 6,9%, podczas gdy

w powiecie średni udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w roku 2014 wyniósł 20,1%.

Tabela 70. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w powiecie kołobrzeskim w latach 2010-2014 w PLN

<i>Nazwa</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Powiat kołobrzeski	32,1	32,8	19,8	16,4	20,1
Kołobrzeg (1)	30,2	36,3	17,0	14,5	20,3
Dygowo (2)	25,0	30,2	20,4	20,3	26,5
Gościno (3)	31,2	23,1	29,0	18,7	22,3
Kołobrzeg (2)	40,9	24,4	28,5	31,7	22,9
Rymań (2)	33,3	29,4	19,9	4,4	13,7
Siemyśl (2)	13,7	11,0	20,4	3,8	21,8
Ustronie Morskie (2)	44,0	36,8	14,4	11,4	6,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDLS/dane/podgrup/tablica>

III. ANALIZA SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT winna odnosić się do szeroko pojętych kwestii istotnych z punktu widzenia kompleksowego procesu planowania strategicznego gminy. A zatem znajdują się w niej cele strategiczne i szczegółowe związane z rozwojem Gminy Ustronie Morskie. Zestawienie uwarunkowań mających lub mogących mieć wpływ na realizację celów gminy, zostało przedstawione z uwzględnieniem podziału na trzy obszary, tj.: obszar społeczny, obszar kultury i rekreacji, obszar środowiska naturalnego i infrastruktury oraz obszar gospodarczy. Jedynie rzetelna analiza oddziaływania różnych czynników rozwoju zapewni wybór właściwej drogi rozwoju i zarządzania strategicznego regionem.

Zgromadzenie wszelkich dostępnych i istotnych danych przy opracowaniu Planu Rozwoju Lokalnego gminy Ustronie Morskie oraz ich analiza połączona z wnioskowaniem stanowi podstawę przy opracowaniu tego typu dokumentów. Wiodącym narzędziem stosowanym do oceny czynników rozwoju przy uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych jest analiza SWOT.

- Mocne strony: kształtuje je sama gmina – mieszkańcy, instytucje, władze samorządowe. Są to szeroko pojmowane zalety, atuty i możliwości zarówno gminy, jak i całej społeczności lokalnej. Jest to coś, co pozytywnie wyróżnia tę gminę od innych. Mocne strony – odpowiednio wykorzystane - wpływają na rozwój gminy

- Słabe strony: przeciwnie aniżeli mocne strony, zjawiska te ograniczają możliwości rozwoju gminy. Jeżeli analiza SWOT ujawnia zbyt wiele słabych stron w gminie, trzeba mieć świadomość, że są to czynniki hamujące rozwój gminy.

- Szanse: trzeba wiedzieć, że szanse nie są zależne od wewnętrznych czynników gminy; natomiast jeżeli te pozytywne tendencje oraz zjawiska zostaną odpowiednio wykorzystane, mogą stać się impulsem rozwoju gminy, dlatego tak ważna jest ich identyfikacja.

- Zagrożenia: to negatywne uwarunkowania, również niezależne od wewnętrznych czynników gminy. Określenie zagrożeń gminy jest o tyle ważne, że ich identyfikacja pomoże niwelować hamowanie przez nie możliwości rozwoju gminy.

Poniżej zidentyfikowane zostały słabe i mocne strony Gminy Ustronie Morskie oraz szanse i zagrożenia stojące przed gminą. Analizując dane statystyczne oraz wszystkie uwarunkowania

zewewnętrzne i wewnętrzne, w których funkcjonuje gmina Ustronie Morskie wyróżnić można następujące czynniki analizy SWOT:

Poniżej w tabeli przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które wywierają istotny wpływ na istnienie i rozwój środowiska.

Tabela 71. Mocne strony i szanse dla rozwoju Gminy Ustronie Morskie.

Uwarunkowania wewnętrzne	
Mocne strony	
<ul style="list-style-type: none"> - Duża atrakcyjność turystyczna gminy, - Znany w Polsce kurort nadmorski, miejsce chętnie odwiedzane przez turystów, - Położenie z dala od dużych aglomeracji miejskich, - Brak przemysłu degradującego środowisko, - Duże możliwości uprawiania różnych form turystyki, - Dobre położenie komunikacyjne, - Nadwyżka wolnej siły roboczej, - Występowanie wolnych terenów do zagospodarowania pod inwestycje, - Przychylność władz samorządowych dla inwestorów. 	
Uwarunkowania zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, - Możliwość pozyskiwania środków z Unii Europejskiej, - Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, - Dalszy rozwój podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, - Wykorzystanie walorów środowiska (w szczególności morza) w celu rozwoju turystyki, - Nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami, - Większa promocja gminy, - Dalsza rozbudowa i modernizacja infrastruktury, w szczególności infrastruktury turystycznej, takiej jak zejścia na plażę, ścieżki rowerowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie tempa rozwoju gospodarczego w Polsce, - Silna konkurencja w pozyskiwaniu środków finansowych z UE, - Ograniczone środki finansowe na pokrycie udziału własnego w inwestycjach, - Odpływ młodej kadry do ośrodków miejskich, - Upadek gospodarstw rolnych z powodu braku innych źródeł utrzymania właścicieli, - Postępujący proces ubożenia społeczeństwa.

Tabela 72. ANALIZA SWOT – obszar społeczny.

Obszar	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
Demografia		niekorzystne zjawiska demograficzne obserwowane w gminie	regulacje prawne sprzyjające rozwojowi gminy; korzystna polityka prorodzinna państwa;	odpływ ludzi młodych do innych miast i za granicę.
Opieka społeczna	funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej; Stosunkowo niskie bezrobocie w gminie;		spadająca liczba petentów pomocy społecznej; rozbudowana infrastruktura poradnictwa w zakresie problemów społecznych na poziomie ponadlokalnym; możliwość pozyskiwania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych; Zespół Interdyscyplinarny powołany na mocy Uchwały nr XII/87/2011 Rady Gminy Ustronie Morskie z dnia 27 września 2011 r. realizujący Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; podnoszenie świadomości społecznej odnośnie skali problemów	brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne; uzależnienie rodzin od pomocy społecznej i dziedziczenie "dysfunkcyjności" przez rodziny; brak dostatecznych środków finansowych na walkę z problemami społecznymi;

			związanych z nadużywaniem alkoholu oraz skali problemów związanych z niepełnosprawnością przeciwdziałanie wyłączeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, długotrwale lub ciężko chorych;	
Oświata	<p>szkoły prowadzone przez gminę zaspokajają potrzeby edukacyjne mieszkańców i umożliwiają kształcenie się dzieci na każdym poziomie edukacyjnym aż do ukończenia gimnazjów</p> <p>dobra jakość kształcenia uczniów oraz właściwie sformułowana oferta edukacyjna, umożliwiająca korzystanie z zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych poprzez indywidualizację procesu kształcenia oraz doposażenie bazy dydaktycznej</p> <p>gmina zapewnia uczniom stypendia wspierające ich w procesie edukacyjnym</p> <p>dobre wyposażenie sal i świetlic szkolnych, bogate zaplecze komputerowe</p>	<p>brak szkół kształcących na poziomie ponadgimnazjalnym oraz umożliwiających zdobycie zawodu</p> <p>duża migracja w poszukiwaniu zatrudnienia przez rodziców uczniów, co skutkuje wychowywaniem przez innych opiekunów niż rodzice;</p> <p>niski odsetek osób z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie mieszkańców;</p>	<p>dostępność ponadgimnazjalnych placówek oświatowych poza terenem gminy Ustronie Morskie, które umożliwiają kształcenie</p>	<p>odpływ młodzieży do większych miast bądź za granicę może skutkować mniejszą liczbą dzieci na każdym poziomie kształcenia</p> <p>brak ogólnopolskiej koncepcji szkolenia sportowego dzieci i młodzieży</p>
Inicjatywa społeczna	bardzo wysoka frekwencja w gminie w wyborach	słaba aktywność zawodowa i	walory naturalne gminy stwarzają szerokie pole do	mało oddolnych inicjatyw społecznych

	<p>samorządowych;</p> <p>liczba i zróżnicowanie organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy</p> <p>dobre wykorzystanie atutów środowiska naturalnego (morze Bałtyckie)</p> <p>społeczeństwo lokalne angażuje się w działalność OSP</p>	<p>społeczna mieszkańcy wsi</p> <p>brak zaangażowania sponsorów miejscowych</p>	<p>funkcjonowania wielu organizacji pozarządowych</p> <p>wysoka frekwencja wyborcza świadczy o dojrzałym społeczeństwie obywatelskim</p> <p>realizacja projektów z organizacjami pozarządowymi na zasadzie partnerstwa, z wykorzystaniem zewnętrznych środków finansowych</p> <p>wspólne przedsięwzięcia społeczne, kulturalne realizowane z sąsiednimi gminami</p> <p>wykreowanie nowych liderów społecznych</p>	
Bezpieczeństwo	<p>funkcjonowanie posterunku Policji w Ustroniu Morskim</p> <p>stosunkowo niewielka liczba zdarzeń notowanych przez Policję</p> <p>prężnie działające jednostki OSP na terenie gminy</p> <p>funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Ustroniu Morskim, zajmującego się przeciwdziałaniem</p>		<p>korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania przyczynia się do poprawy infrastruktury drogowej, a tym samym bezpieczeństwa na drogach</p>	<p>wsmożony ruch turystyczny w zespole letnim rodzi zagrożenie wzmożenia przestępstw</p>

	przemocy w rodzinach			
Kultura i rekreacja	<p>bogata oferta wydarzeń kulturalnych w gminie</p> <p>prężna działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki</p> <p>wysoki potencjał sanatoryjno leczniczy;</p> <p>funkcjonowanie klubów sportowych (piłka nożna, siatkówka)</p>		<p>wzmoczony ruch turystyczny powoduje poszerzenie ofert wydarzeń kulturowych w gminie oraz ich uatrakcyjnienie, zwiększa się grupa odbiorców</p> <p>doposażenie w sprzęt rekreacyjny obiektów wczasowych;</p> <p>modernizacja i budowa nowych obiektów rekreacyjnych, szczególnie budowa nowoczesnych zejść na plażę</p>	<p>duża konkurencyjność gmin sąsiednich</p> <p>sezonowość oferty turystycznej</p>

Tabela 73. ANALIZA SWOT – obszar środowiska naturalnego.

Obszar	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
Rzeźba terenu	Korzystna rzeźba terenu do prowadzenia działalności rolnej.			Erozja brzegu morskiego
Surowce mineralne		Brak znaczących zasobów surowców mineralnych		
Wody	Nadmorskie położenie gminy		Możliwość wykorzystania turystycznego i rekreacyjnego	
Gleby	Wysoki wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej			
Lasy		Dominacja sosny w siedliskach w cennych przyrodniczo siedliskach leśnych		

Flora	Występowanie gatunków chronionych			Rozpełzająca się zabudowa powodująca defragmentację ekosystemów. Istotny udział gatunku inwazyjnego – barszczu Sosnowskiego
Fauna	Występowanie gatunków chronionych			
Ochrona środowiska	Dobrze chronione cenne walory przyrodnicze obszaru		Rosnące zainteresowanie turystyką specjalistyczną w obszarze Korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i produkcji żywności wysokiej jakości	Silna presja turystyczna na obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody
Układ drogowy	Układ drogowy generujący ruch tranzytowy		Możliwości obsługi ruchu tranzytowego	
Infrastruktura energetyczna		Niedostosowany system elektroenergetyczny, nie zapewniający bezpieczeństwa energetycznego Niski udział OZE. Brak inwentaryzacji potencjału OZE		
Sieć gazowa	Względnie wysoki poziom gazyfikacji gminy			
Wodociągi				
Kanalizacja	Względnie wysoki poziom kanalizacji gminy			
Gospodarka odpadowa		Dość niski odsetek ludności prowadzący selektywną zbiórkę odpadów		Presja ze strony ruchu turystycznego

Cele:

- Poprawa jakości infrastruktury drogowej.
- Rozwój rolnictwa produktów wysokiej jakości.
- Budowanie bezpieczeństwa energetycznego poprzez wykorzystanie lokalnych OZE.
- Poprawa efektywności energetycznej.
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju turystyki kwalifikowanej (ekoturystyki i agroturystyki).
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Tabela 74. ANALIZA SWOT – obszar gospodarczy.

Obszar	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
bezrobocie	niski poziom bezrobocia rejestrowanego (najniższy poziom bezrobocia w powiecie)	wyższy udział bezrobotnych zarejestrowanych kobiet (8,8% niż mężczyzn (5,7%) w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	zmniejszenie poziomu bezrobocia w wyniku skorzystania z programów i projektów finansowanych ze środków krajowych i zagranicznych	dekoniunktura w gospodarce
rynek pracy	wzrost liczby osób pracujących ogółem	wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem	wzrost zatrudnienia w związku z rozwojem przedsiębiorczości na terenie gminy	odpływ wykwalifikowanych kadr emigracja zarobkowa i zmniejszanie się liczby mieszkańców
podmioty gospodarcze	wysoki poziom przedsiębiorczości (wysoki odsetek osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą)	zmniejszająca się liczba podmiotów gospodarczych charakter przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy (mikro przedsiębiorstwa, brak średnich i dużych przedsiębiorstw za wyjątkiem	możliwość pozyskania środków UE na rozwój przedsiębiorczości; kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców/ pobudzenie aktywności gospodarczej dobre prawo	wystąpienie procesów recesyjnych w gospodarce kraju; pogorszenie koniunktury na rynkach międzynarodowych brak wystarczających instytucjonalnych rozwiązań w zakresie wspierania przedsiębiorczości

		<p>jednego);</p> <p>dominacja usługowego przedmiotu działalności</p> <p>brak przedsiębiorstw działających w nowoczesnych sektorach gospodarki</p>	gospodarcze	<p>przenoszenie działalności gospodarczej na tereny atrakcyjniejsze dla prowadzenia działalności;</p> <p>zmiany technologiczne w gospodarce</p>
rolnictwo	<p>stosunkowo duży udział użytków rolnych w powierzchni ogółem</p>	<p>względnie mała średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego (na tle powiatu i województwa)</p> <p>rozdrobienie produkcji rolniczej w gospodarstwach rolnych</p>	<p>wzrost popytu na produkty rolnictwa ekologicznego i produkty wysokiej jakości;</p> <p>możliwość produkcji biopaliw, jako źródeł ekologicznej i odnawialnej energii</p> <p>możliwość pozyskania bezzwrotnej pomocy UE na rozwój infrastruktury oraz rolnictwa i obszarów wiejskich</p>	<p>niekorzystne zmiany w ramach WPR</p> <p>brak strategicznych rozwiązań w zakresie restrukturyzacji obszarów wiejskich</p>
obszar finansów lokalnych	<p>Wysoki poziom dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca</p> <p>Wysoki poziom dochodów własnych;</p> <p>uniezależnienie dochodów budżetu gminy od transferów z budżetu państwa</p> <p>osiągnięcie w ostatnich latach nadwyżki budżetowej;</p> <p>realizacja</p>	<p>stosunkowo wysoki poziom zadłużenia;</p> <p>wysokie koszty obsługi zadłużenia;</p>	<p>zmiany w systemie dochodów JST wzmacniające samodzielność finansową gmin;</p> <p>wykorzystanie wsparcia unijnego</p>	<p>zmiany w systemie dochodów JST skutkujące obniżeniem dochodów gmin lub wzrostem ich wydatków (dodatkowe zadania do wykonania);</p> <p>zmniejszenie bazy podatkowej gminy</p>

	projektów współfinansowanych z UE			
--	---	--	--	--

Tabela 75. Uwarunkowania wewnętrzne - obszar gospodarczy.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne nadmorskie położenie - dobrze rozwinięta baza noclegowa - wysokie dochody budżetowe gminy (dochody ogółem oraz dochody własne) - bogactwo kultury i tradycji - wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców (wzrost liczby osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą) - spadek liczby osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> - mała mobilność przestrzenna niewykwalifikowanej siły roboczej - niewiele atrakcji turystycznych poza sezonem letnim - niskie pogłowie zwierząt gospodarskich - znikomy wpływ organizacji producenckich na funkcjonowanie rolnictwa przetwórstwa i handlu - słabo rozwinięta pozarolnicza działalność gospodarcza

Tabela 76. Uwarunkowania zewnętrzne - obszar gospodarczy.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy unijnych - rozwój turystyki morskiej - dobre prawo gospodarcze - rozwój turystyki zdrowotnej - współdziałanie z gminami sąsiednimi - położenie w atrakcyjnej strefie przyrodniczo-krajobrazowej - możliwości współpracy z gminami niemieckimi, skandynawskimi - rozwój gminy w aspekcie współpracy międzynarodowej - promocja gminy - pobudzenie aktywności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - morze - żywiłowy rozwój turystyki - ubożenie państwa i społeczeństwa - brak spójnej polityki gmin sąsiednich - wystąpienie procesów recesyjnych w gospodarce kraju - pogorszenie koniunktury na rynkach międzynarodowych - zmniejszenie bezpieczeństwa międzynarodowego - brak strategicznych rozwiązań w zakresie restrukturyzacji obszarów wiejskich - brak wystarczających instytucjonalnych rozwiązań w zakresie wspierania przedsiębiorczości - emigracja zarobkowa i zmniejszanie się liczby mieszkańców

	- konkurencja turystyczna gmin sąsiadujących (np. Kołobrzeg) - odpływ wykwalifikowanych kadr
--	---

W tym miejscu warto przytoczyć opinie osób najbardziej zainteresowanych rozwojem Gminy Ustronie Morskie, czyli jej mieszkańców. W badaniu ankietowym poproszono ich między innymi o wskazanie szans, jakie ich zdaniem dają największe możliwości rozwoju ich gminy. Co istotne, pokrywają się one z wymienionymi powyżej w poszczególnych obszarach, szansach rozwoju dla gminy Ustronie Morskie.

Najwięcej osób uznało, że są to środki z Unii Europejskiej (aż 63,46% respondentów). Bardzo wysoko oceniano też walory środowiska naturalnego – czyli obecność Morza Bałtyckiego przyciągającego rzesze turystów (57,69%). Kolejną pozycję wśród wymienianych szans zajęła agroturystyka i ekoturystyka (np. produkcja zdrowej żywności) – 51,92% ankietowanych. Przy okazji ujawniono, że aktywizacja osób starszych poprzez szkolenia, warsztaty itp. nie wydaje się w odczuciu mieszkańców szansą rozwojową dla ich gminy (zaledwie 7,69% ankietowanych).

Tabela 77. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru gminy.

Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru gminy:		
Odpowiedź	Częstość	Odsetek (%)
środki z UE	66	63,46
wysokie walory środowiska naturalnego	60	57,69
rozwój tzw. czystego przemysłu (przemysł wysokiej technologii) nie wpływającego negatywnie na stan środowiska naturalnego	26	25
agroturystyka i ekoturystyka (np. produkcja zdrowej żywności)	54	51,92
środki uzdrowiskowe (wykorzystanie mikroklimatu i dobrego połączenia z miastami)	28	26,92
przeznaczenie obszarów pod inwestycję w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	10	9,62
podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w celu ochrony i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego na terenie gminy	24	23,08
aktywizacja osób starszych poprzez szkolenia, warsztaty itp.	8	7,69
rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi)	12	11,54
inne	2	1,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Ustronie Morskie.

IV. MISJA GMINY USTRONIE MORSKIE I JEJ REALIZACJA

4.1 Wizja i misja

Wizja rozwoju Gminy Ustronie Morskie jest to opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie lat 2020+. Wizja z założenia ma określać stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota Gminy. Co więcej wizja wyznacza ramy działania dla władz samorządowych Gminy oraz ich partnerów (lokalnych oraz ponadlokalnych). Istotą wizji jest umiejętne wykorzystanie możliwości i atutów danej gminy oraz maksymalizacja szans pojawiających się w danym otoczeniu społeczno-gospodarczym. Wizja wskazuje zasadniczy kierunek podejmowanych działań. Progностyczne ukierunkowanie wizji określa cel, do jakiego zmierza gmina. Ważne jest zatem wykorzystanie możliwości wynikających z potencjału gminy.

Czym innym jest **misja**. Definiuje się ją jako nadrzędny cel rozwoju Gminy Ustronie Morskie. Określa przede wszystkim rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Misja stanowi, że władze lokalne mają być swoistym inicjatorem dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Ustronie Morskie, bez względu na podmiot je realizujący - liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, rolników, przedsiębiorców, czy też nieformalne grupy mieszkańców. Z drugiej zaś strony, władze lokalne mają być realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Ustronie Morskie. Wśród innych zadań władz lokalnych omawianej gminy istotne jest także upowszechnianie walorów gminy, ułatwianie współpracy partnerów lokalnych i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań.

WIZJA „GMINA USTRONIE MORSKIE 2020+”

W 2020 roku i w latach kolejnych Gmina Ustronie Morskie w pełni wykorzystuje swoje podstawowe walory i sukcesywnie się rozwija. Nastąpił rozwój głównych szlaków komunikacyjnych oraz sieci kanalizacyjnej w gminie. Walory przyrodniczo - turystyczne gminy jak dotąd przyciągają turystów z całej Polski i zagranicy, a sieć noclegowo - gastronomiczna istotnie się rozbudowała. W gminie przeobraża się, unowocześnia i rozwija stale obecna turystyka morska, które jest podstawą gminnej gospodarki. Jednocześnie w wyżej wymienionych gałęziach gospodarki powstają nowe miejsca pracy, które skutecznie zmniejszają stopę bezrobocia w gminie. Co istotne, zdecydowanie wydłuża się także sezon turystyczny w gminie, zaplecze noclegowe oferuje większą ofertę całoroczną. Istotnym dopełnieniem wypoczynku nadmorskiego jest też

bogata gama możliwości spędzania czasu poza plażą w postaci atrakcyjnych ścieżek rowerowych oraz innych form aktywnego spędzania czasu. Niezaprzeczalne są także korzyści w postaci polepszenia jakości usług komercyjnych i publicznych oraz standardów życia. Widoczny wzrost jakości połączeń komunikacyjnych oraz teleinformatycznych ułatwia codzienne życie w Gminie Ustronie Morskie.

MISJA ROZWOJU GMINY USTRONIE MORSKIE

Naszą misją jest inicjowanie zrównoważonego rozwoju Gminy Ustronie Morskie w partnerstwie z sektorem rolniczym, turystycznym, biznesowym i pozarządowym. Wspólnie kreujemy wizerunek Gminy Ustronie Morskie jako miejsca pięknego przyrodniczo i atrakcyjnego zarówno dla mieszkańców, jak i licznych turystów. Jesteśmy:

- Obszarem niezwykle atrakcyjnym turystycznie,
- Gminą atrakcyjną dla inwestorów i rozwoju przedsiębiorczości,
- Gminą bezpieczną i przyjazną społeczeństwu i środowisku.

4.2 Kierunki rozwoju Gminy Ustronie Morskie

Na terenie gminy założono utrzymanie następujących funkcji podstawowych:

- modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej,
- gospodarki leśnej w dostosowaniu do wymogów ochrony środowiska wynikających z Programu Ochrony Środowiska,
- wielokierunkowej działalności gospodarczej jako funkcji uzupełniającej.

Funkcjami towarzyszącymi funkcjom podstawowym są mieszkalnictwo i obsługa w zakresie rozwoju usług, komunikacji i infrastruktury technicznej. Z syntezy uwarunkowań naturalnych determinujących w głównej mierze strukturę funkcjonalną gminy wynikają predyspozycje do rozwoju funkcji turystycznej, jako jednej z funkcji podstawowych. W studium zagospodarowanie zostały wyznaczone obszary, na terenie których realizowane będą w/w funkcje.

Kolejność realizacji projektów w poszczególnych latach została ustalona z uwzględnieniem możliwości spełniania przez projekt następujących kryteriów:

Kryteria formalne projektu:

1. możliwość złożenia kompletnego wniosku z kompletem załączników
2. właściwa wartość projektu – całkowita wartość zadania poniżej 4 mln euro.
3. możliwość otrzymania dofinansowania z EFRR na realizację projektu.

Kryteria merytoryczne i techniczne projektu:

- spójność projektu z celami i działaniami określonymi w RPOWP,
- trwałość projektu,
- wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia,
  - wskaźniki osiągnięcia celów projektu,
  - możliwość realizacji w okresie 20014-2020 - wykonalność techniczna,
  - wskaźniki ekonomiczne i finansowe,
  - wpływ na politykę ochrony środowiska,
  - wpływ na politykę równych szans.

Oczekiwane rezultaty:

- 1* stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości w rejonie projektu,
- 2* rozwój turystyki weekendowej,
- 3* polepszenie warunków komunikacji dla mieszkańców w obszarze projektów,
- 4* zmniejszenie kosztów utrzymania i eksploatacji po wykonaniu inwestycji,
- 5* poprawa stanu środowiska naturalnego.

4.3 Cele strategiczne i cele szczegółowe

CEL STRATEGICZNY A:

Podniesienie konkurencyjności gminy przez rozbudowę i modernizację istniejącej infrastruktury.

Możliwości rozwoju Gminy Ustronie Morskie są poniekąd ograniczone przez jakość infrastruktury technicznej i społecznej. Poziom infrastruktury technicznej jest wyznacznikiem przystosowania obszaru do przyjęcia inwestorów zewnętrznych, a także jednym z warunków rozwoju działalności gospodarczej. Nowoczesna infrastruktura to między innymi szeroko pojmowany rozwój gospodarczy oraz wygodniejsze życie mieszkańców.

Realizacja tego celu oznacza poprawę połączeń drogowych między miejscowościami gminy i połączeń z drogami powiatowymi wojewódzkimi i krajowymi, co najprawdopodobniej przyczyni

się do rozwoju działalności gospodarczej i do wzrostu zatrudnienia oraz co ważne – do zwiększonego ruchu turystycznego.

Modernizacja i budowa infrastruktury z zakresu ochrony środowiska (oczyszczalnie ścieków, kanalizacja, modernizacja kotłowni, utylizacja odpadów, likwidacja dzikich wysypisk śmieci) przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

O atrakcyjności gminy świadczy także rozwój, poziom i dostępność infrastruktury społecznej (kultura, oświata, komputeryzacja, informatyzacja).

Realizacja celu w zakresie oświaty odbywać się będzie poprzez optymalizację sieci szkół, modernizację i jak najlepsze ich wyposażenie

Działania prowadzące do osiągnięcia Celu Strategicznego A:

A1. budowa, przebudowa i modernizacja sieci dróg gminnych umożliwiających dostęp do sieci dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych,

A2. poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego - budowa chodników,

A3. poprawa estetyki przestrzeni publicznych,

A4. budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków (kanalizacja, przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków),

A5. budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury zagospodarowania i przetwarzania odpadów,

A6. budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury ochrony powietrza,

A7. remonty i modernizacja obiektów szkolnych,

A8. budowa, przebudowa, modernizacja obiektów sportowych (boiska, stadiony, sale sportowe itp.),

A9. budowa, przebudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych i kulturalnych,

A10. budowa, rozbudowa, unowocześnianie infrastruktury informatycznej.

CEL STRATEGICZNY B:

Rozwój turystyki i przedsiębiorczości mieszkańców.

Cel wskazuje turystykę i potencjał ludzki mieszkańców jako kierunek wymagający wielu działań, które pozwolą naszym przedsiębiorcom (m.in. świadczącym usługi z zakresu szeroko pojmowanej turystyki) funkcjonować i być konkurencyjnym na tle innych miejscowości nadmorskich.

Dobry klimat dla rozwoju przedsiębiorczości to nie tylko kwestia wysokiego poziomu infrastruktury technicznej. To również działania niskonakładowe jak sprawne zarządzanie, polityka podatkowa, planowanie przestrzenne uwzględniające potrzeby i oczekiwania przedsiębiorców obecnych jak i potencjalnych.

Działania prowadzące do osiągnięcia Celu Strategicznego B:

- B1.** wspieranie i promowanie turystyki na terenie gminy,
- B2.** wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy przy tworzeniu miejsc noclegowych,
- B3.** wspieranie rozwoju i tworzenia przedsiębiorczości na terenie gminy,
- B4.** rozwój turystyki (lepsze zagospodarowanie nadmorskich terenów rekreacyjnych)
- B5.** organizacja imprez promujących gminę oraz przyciągających jeszcze większą liczbę turystów

CEL STRATEGICZNY C:

Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Ustronie Morskie .

Organizacja życia społecznego wymaga od ludzi odpowiedzialnych za ten proces dużej znajomości potrzeb społecznych, ale też dużej wrażliwości społecznej. Społeczeństwo oczekuje od władz lokalnych skutecznych działań poprawiających warunki życia mieszkańcom gminy – zarówno pod względem ekonomicznym jak i społecznym. Mieszkańcy oczekują podjęcia działań prowadzących do poprawy bezpieczeństwa publicznego i społecznego, zapewnienie możliwości znalezienia pracy i dobrego poziomu szkolnictwa dla ich dzieci. Ponadto liczą na organizację ciekawych wydarzeń kulturalnych i poprawianie infrastruktury umożliwiającej aktywny wypoczynek. Ważnym dla mieszkańców aspektem jest też ciągła poprawa zaplecza medycznego na terenie ich gminy.

Działania prowadzące do osiągnięcia Celu Strategicznego C:

- C1.** uzbrajanie w infrastrukturę techniczną terenu gminy,
- C2.** modernizacja infrastruktury służącej bezpiecznemu dotarciu dzieci do szkoły,
- C3.** poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- C4.** rozszerzenie form opieki socjalnej,

C5. wspieranie programów realizowanych przez podmioty niepubliczne w sferze pomocy socjalnej, psychologiczno-pedagogicznej, zapobiegających rozwojowi patologii społecznych,

C6. budowa, remont i modernizacja budynków szkolnych, boisk, świetlic wiejskich, placów zabaw, itp.,

C7. zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu,

C8. rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy, ułatwienie dostępu do nowoczesnej sieci informatycznej,

CEL STRATEGICZNY D:

Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego.

Cel odnosi się do sposobu prowadzenia polityki gospodarczej gminy, prowadzącej do pogodzenia interesów środowiska naturalnego z interesami gospodarczymi. Bogactwem gminy jest obecność Morza Bałtyckiego przyciągającego rokrocznie rzesze turystów. Należy tak prowadzić politykę gospodarczą aby nie doprowadzić do degradacji środowiska, które jest jedną z mocnych stron gminy i daje (niestety przeważnie sezonowe) zatrudnienie wielu mieszkańcom.

Działania prowadzące do osiągnięcia Celu Strategicznego D:

D1. wprowadzanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku,

D2. zorganizowanie systemu korzystania z naturalnych kąpielisk morskich,

D3. rozwiązanie problemu gospodarki odpadami,

D4. ochrona obszarów cennych przyrodniczo,

D5. ochrona gruntów rolnych i leśnych,

D6. modernizacja kotłowni węglowych na przyjazne środowisku,

D7. organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów,

V. OCENA SPÓJNOŚCI CELÓW STRATEGICZNYCH Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu obejmuje dokumenty programowe szczebla unijnego, krajowego, regionalnego, a także lokalnego. Większość dokumentów unijnych ma charakter bardzo ogólnych strategii lub polityk, a zawarte w nich cele i kierunki działań są także obecne w dokumentach krajowych i regionalnych, ponieważ powstawały one w dużym zakresie na bazie dokumentów unijnych. Odniesienie się do tych dokumentów jest kluczowe w kontekście Strategii ze względu na możliwość skorzystania z instrumentów finansowych określonych w dokumentach unijnych i dokumentach niższego szczebla przy realizacji planowanych zadań.

Plan Rozwoju Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020 uwzględnia przede wszystkim wymienione poniżej dokumenty:

- Europa 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Bruksela, 3.3.2010, KOM(2010) 2020 wersja ostateczna,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, OJ L 347, 20.12.2013, s. 320. (zwane Rozporządzeniem dla funduszy Wspólnych Ram Strategicznych 2014 – 2020),
- Uchwała Rady Ministrów Nr 157 z dnia z dnia 25 września 2012 r., w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020, Monitor Prawniczy, 22.11.2012 r., poz. 882

Dokumenty unijne:

Europa 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020, przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r., to kluczowy dokument dla średniookresowej strategii rozwoju kraju w kontekście członkostwa Polski w Unii

Europejskiej. Jest to dokument o znaczeniu fundamentalnym dla rozwoju UE w ciągu najbliższej dekady. Określa działania, których podjęcie w skoordynowany sposób przez państwa członkowskie przyspieszy wyjście z obecnego kryzysu i przygotowuje europejską gospodarkę na wyzwania przyszłości. Strategia wyznacza trzy priorytety, których realizacja odbywać się będzie na szczeblu unijnym oraz krajowym: wzrost inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego), zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności) oraz sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem). Efektem realizacji priorytetów Strategii Europa 2020 będzie osiągnięcie pięciu wymiernych, współzależnych celów przedstawionych w strategii i dotyczących:

- wzrostu wydatków na działalność B+R,
- wzrostu wskaźnika zatrudnienia,
- wzrostu udziału osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie oraz zmniejszeniu odsetka osób wcześniej kończących naukę,
- ograniczenia emisji CO₂ i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii,
- ograniczenia liczby osób żyjących w ubóstwie.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie w latach 2015 – 2020 wpisują się w założenia priorytetowe Strategii Europa 2020. Przede wszystkim do priorytetów unijnych odnoszą się odpowiednio następujące cele szczegółowe:

Tabela 78. Zestawienie celów szczegółowych z priorytetami Europy 2020.

Priorytety Europa 2020, Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie 2016 – 2020+
Inteligentny rozwój (obszar edukacji)	A7, A9, A10, C8,
Zrównoważony rozwój (obszar klimatu, energii i mobilności) (obszar konkurencyjności)	A1-A2, A4, A10, C1, D1-D7 B2, B3, C1
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (obszar zatrudnienia i umiejętności) (obszar walki z ubóstwem)	A1, C5, C7-C8 C5,

Rozporządzenie dla funduszy Wspólnych Ram Strategicznych 2014 – 2020

Rozporządzenie dla funduszy Wspólnych Ram Strategicznych 2014 – 2020 (zwane też rozporządzeniem ogólnym) ustanawia wspólne zasady mające zastosowanie do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), które działają w ramach wspólnych ram (europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne - „EFSI”). Ustanawia ono również przepisy niezbędne do zapewnienia skuteczności EFSI, a także koordynacji tych funduszy między sobą oraz z innymi instrumentami Unii. Wspólne zasady mające zastosowanie do EFSI określone są w części drugiej rozporządzenia ogólnego. Część trzecia ustanawia zasady ogólne odnoszące się do EFRR, EFS (zwanymi dalej łącznie „funduszami strukturalnymi”) oraz Funduszu Spójności, dotyczące celów priorytetowych i sposobu organizacji funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności („fundusze polityki spójności”), kryteriów, jakie państwa członkowskie i regiony muszą spełnić, aby kwalifikować się do wsparcia z EFSI, dostępnych środków finansowych oraz kryteriów ich alokacji. Część czwarta rozporządzenia ogólnego ustanawia zasady ogólne mające zastosowanie do funduszy polityki spójności oraz EFMR w zakresie zarządzania i kontroli, zarządzania finansowego, zestawienia wydatków i korekt finansowych.

Dokumentem określającym potencjalne obszary wsparcia w nowej perspektywie finansowej są Wspólne Ramy Strategiczne (WRS), które odpowiednio do założeń rozporządzenia ogólnego dla funduszy UE określają jedenaście celów tematycznych na lata 2014-2020 zgodnie ze strategią "Europa 2020":

- wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji – EFRR,
- zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych – EFRR,
- podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR) – EFRR,
- wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach – EFRR i FS,
- promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem - EFRR i FS,
- ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów - EFRR i FS,

- promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych - EFRR i FS,
- wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników – EFRR i EFS
- wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem - EFRR i EFS
- inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie - EFRR i EFS
- wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej – EFRR, FS, EFS.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie w latach 2015 – 2020 wpisują się w założenia priorytetowe Rozporządzenia dla funduszy Wspólnych Ram Strategicznych 2014 – 2020. Przede wszystkim do celów Wspólnych Ram Strategicznych (WRS) odnoszą się odpowiednio następujące cele szczegółowe:

Tabela 79. Zestawienie celów szczegółowych Gminy Ustronie Morskie z priorytetami Wspólnych Ram Strategicznych (WRS).

Cele Wspólnych Ram Strategicznych (WRS)	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie 2016 – 2020+
Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR) – EFRR	A1, B1, B2, B3, C1,
Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach – EFRR i FS	A4-A7, D1-D7
Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów - EFRR i FS	A4-A7, B1, D1-D7,
Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników – EFRR i EFS	A1-A2, A10, C5, C7, C8,
Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem - EFRR i EFS	C5, C7, C8,
Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie - EFRR i EFS	A8-A10, C5-C8,

Dokumenty krajowe:

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. Po aktualizacji wydłużono horyzontu czasowy do 2020 roku.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest najważniejszym dokumentem w perspektywie średniookresowej, określającym cele strategiczne rozwoju kraju, kluczowym dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020. ŚSRK jest skierowana nie tylko do administracji publicznej. Integruje ona wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. ŚSRK wskazuje konieczne reformy ograniczające lub eliminujące bariery rozwoju społeczno-gospodarczego, orientacyjny harmonogram ich realizacji oraz sposób finansowania zaprojektowanych działań (zawiera wieloletni ramowy plan wydatków publicznych na działania rozwojowe). Strategia zwraca uwagę na wymiar terytorialny podejmowanych działań, wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych. W ramach Strategii Krajowej 2020 dostrzegane jest zatem znaczenie samorządu terytorialnego i innych podmiotów w dynamizacji rozwoju regionów i kraju.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w ŚSRK Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo. Podczas realizacji Wizji Polski w 2020 roku zasadniczą rolę odegrają następujące działania w kluczowych obszarach rozwoju:

- Przekształcenia instytucjonalne utrwalające sprawne państwo - wyższa jakość funkcjonowania instytucji publicznych, aktywna rola kapitału społecznego,
- Efektywny rozwój społeczno-gospodarczy i wysoka konkurencyjność gospodarki - wzrost gospodarczy zapewniający Polsce 74-79% poziomu PKB per capita UE w 2020 r., gospodarka oparta na wiedzy, nowoczesna infrastruktura, rozwój kapitału ludzkiego - wiodącymi atutami konkurencyjności,
- Spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna - większa spójność terytorialna, dostępność usług publicznych, szeroka skala szans rozwoju jednostki, mądra i efektywna integracja społeczna.

Celem głównym Strategii średniookresowej jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. W wskazanych powyżej trzech obszarach strategicznych wskazano następujące cele szczegółowe:

OBSZAR STRATEGICZNY I. SPRAWNE I EFEKTYWNE PAŃSTWO

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem

Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

OBSZAR STRATEGICZNY II. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu

OBSZAR STRATEGICZNY III. SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA I TERYTORIALNA

Cel III.1. Integracja społeczna

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja

Cele Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie w latach 2016 – 2020 wpisują się w założenia priorytetowe Strategii Rozwoju Kraju 2020. Przede wszystkim do celów ŚSRK odnoszą się odpowiednio następujące cele szczegółowe:

Tabela 80. Zestawienie celów szczegółowych gminy Ustronie Morskie z priorytetami Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie 2016 – 2020+
Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	A1-A2, A8-A10, B3-B5, C7-C8,
Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	A1, A2, A10, B3, C1, D1,

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	C7, C8,
Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	A5, A6, B1, D1-D7,
Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu	A1, A2,
Cel III.1. Integracja społeczna	A8-A9, B5, C4, C8,
Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych	A1-A2, A7-A10, B5, C1-C7,

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r. (rok opracowania 2005 - przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą nr XVI/147/2000 w dniu 23 października 2000 roku), stanowiąca aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015³⁸.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r. określa misję rozwoju województwa, wyznacza cele i przyporządkowuje im priorytety. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego posiada jednakowy z dokumentami regionalnymi innych województw zasięg czasowy – do 2020 r. Strategia nie zawiera szczegółowych rozstrzygnięć, co do konkretnych projektów i działań w określonym czasie i miejscu. Rozstrzygnięcia takie – zgodnie z założeniem – miały zostać zawarte w programach wojewódzkich i operacyjnych. Strategia jest kluczowym dokumentem programowym określającym zasady i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju regionu.

Zgodnie z SRWZ misją rozwoju województwa zachodniopomorskiego jest stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów.

Z misji wynikają cele strategiczne, które określone zostały następująco:

Cel strategiczny 1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.

Cel strategiczny 2 Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.

Cel strategiczny 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.

³⁸ Raport z realizacji Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2015 w latach 2000-2004. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego – Szczecin, 2005

Cel strategiczny 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Cel strategiczny 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.

Cel strategiczny 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Realizacja celu numer 1. „Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania” wyznacza następujące cele kierunkowe:

- 1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki
- 1.2. Rozwój i promocja produktów turystycznych regionu
- 1.3. Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości
- 1.4. Wspieranie wzrostu eksportu
- 1.5. Zrównoważony rozwój gospodarki morskiej
- 1.6. Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa

Realizacja celu numer 2. „Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego” wyznacza następujące cele kierunkowe:

- 2.1. Podnoszenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego
- 2.2. Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług
- 2.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu
- 2.4. Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu

Realizacja celu numer 3. „Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu” wyznacza następujące cele kierunkowe:

- 3.1. Wzmocnienie roli Szczecina – stolicy regionu oraz Koszalina – krajowego ośrodka równoważenia rozwoju
- 3.2. Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno-przestrzennych
- 3.3. Aktywizacja regionalnych ośrodków rozwoju liczących od 20 do 100 tys. mieszkańców
- 3.4. Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich
- 3.5. Stworzenie efektywnego, dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego
- 3.6. Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rynku mieszkaniowego

Realizacja celu numer 4. „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami” wyznacza następujące cele kierunkowe:

- 4.1. Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska
- 4.2. Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego

4.3. Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii

4.4. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych

Realizacja celu numer 5. „Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności” wyznacza następujące cele kierunkowe:

5.1. Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich

5.2. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych

5.3. Budowanie społeczeństwa uczącego się

5.4. Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji

5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego

5.6. Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności

5.7. Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych

5.8. Współpraca międzynarodowa, transgraniczna i regionalna

Realizacja celu numer 6. „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu” wyznacza następujące cele kierunkowe:

6.1. Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych

6.2. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego

6.3. Wzmacnianie więzi i warunków funkcjonowania rodziny

6.4. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności

6.5. Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym

6.6. Rozwój sportu i rekreacji, promocja zdrowego stylu życia

6.7. Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego

6.8. Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy

6.9. Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej

6.10. Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej

Cele Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie w latach 2016 – 2020+ wpisują się w założenia priorytetowe Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.

(SRWZ). Przede wszystkim do celów SPWZ odnoszą się odpowiednio następujące cele szczegółowe:

Tabela 81. Zestawienie celów szczegółowych gminy Ustronie Morskie z priorytetami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.

Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Ustronie Morskie 2016 – 2020+
Cel strategiczny 1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania	B2-B4, C1, D1
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego	B1, B5, C1, D2
Cel strategiczny 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu	A3, B4, C1 – C3
Cel strategiczny 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	A4 – A6, D3-D7
Cel strategiczny 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności	A7 – A9, B5, C4, C6 – C8
Cel strategiczny 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu	C7, C8

Dokumenty strategiczne Gminy Ustronie Morskie winny być także spójne z dokumentami strategicznymi powiatu kołobrzeskiego. Jednakże Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gospodarczego Powiatu Kołobrzeskiego, przyjęta we wrześniu 2004 roku obejmowała swoim zasięgiem okres do 2015 roku. Obecnie zaś powiat kołobrzeski nie posiada takiego dokumentu.

VI Wieloletni Plan Finansowy Gminy Ustronie Morskie (WPF) na lata 2015- 2020+

Wieloletnia prognoza finansowa (WPF), jako dokument planistyczny w sektorze finansów publicznych (samorządowych), zastąpiła wieloletnie plany inwestycyjne. WPF obejmuje bieżący rok budżetowy i przynajmniej 3 kolejne lata. Inicjatywa w zakresie sporządzenia projektu uchwały WPF i jej zmiany należy wyłącznie do zarządu jednostki samorządu terytorialnego (w przypadku gminy do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta). Realistyczna WPF wpływa na gospodarność i oszczędność w wydatkowaniu środków publicznych, pozwala określić możliwości zaciągania zobowiązań finansowych, w tym przygotowywania projektów współfinansowanych ze środków bezzwrotnych oraz poziomu zadłużenia i kształtowania się długu w przyjętym horyzoncie czasowym [Lipiec-Warzecha 2011].

Obligatoryjnym elementem WPF jest również kwota długu jednostki samorządu terytorialnego wraz ze wskazaniem sposobu sfinansowania jego spłaty, fakultatywnym zaś upoważnienie dla organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań. Ustawodawca nakazuje ponadto, aby część składową WPF stanowiły objaśnienia przyjętych wartości. Minimalny okres sporządzania prognozy (4 lata) podlega obowiązkowemu wydłużeniu na okres, na jaki przewiduje się limity wydatków wieloletnich.³⁹

Obejmują one:⁴⁰

- programy, projekty lub zadania przewidziane do realizacji w okresie dłuższym niż rok budżetowy, w szczególności przedsięwzięcia realizowane z udziałem środków bezzwrotnych z zagranicy (w tym z budżetu UE lub z pomocy finansowej państw członkowskich EFTA) lub przedsięwzięcia realizowane na podstawie umów o partnerstwie publiczno-privatnym;
- umowy, których realizacja jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy;
- gwarancje i poręczenia udzielane przez jednostki samorządu terytorialnego.

Skuteczne podejmowanie działań służących rozwojowi lokalnemu wymaga perspektywicznego myślenia wykraczającego poza roczne ramy planowania budżetowego. Jedną z ważniejszych decyzji, jaką musi podejmować władza samorządowa dotyczy wyboru strategicznych inwestycji sprzyjających poprawie warunków życia mieszkańców oraz warunków funkcjonowania

³⁹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), art. 226-232

⁴⁰ Lipiec-Warzecha, *Komentarz do ustawy o finansach publicznych*.

podmiotów gospodarczych. Przyjmowany zestaw projektów inwestycyjnych powinien wpisywać się w strategiczne cele rozwoju oraz być zgodny z misją i wizją rozwoju gminy. Wieloletnie planowanie inwestycyjne powinno przyczyniać się do skutecznego i efektywnego wydatkowania ograniczonych środków finansowych, skutecznej realizacji podstawowych celów rozwoju gminy, sięgania po finansowanie zewnętrzne inwestycji, poprawy procedur przygotowania i rozliczania zadań inwestycyjnych, uwzględniania aspektu finansowego realizacji inwestycji oraz realizacji przyjętej strategii rozwoju.

Zbiorcze zestawienie planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych przez gminę Ustronie Morskie w latach 2016-2020 zaprezentowano w zestawieniu tabelarycznym:

Tabela 82. Planowane do realizacji zadania inwestycyjne przez gminę Ustronie Morskie w latach 2016-2020.

Zadania inwestycyjne, dokumentacja projektowa										
L.p	Nazwa zadania	Pozwolenie na budowę		Wartość zadania	Planowane dofinansowanie		Planowany termin - rok:		Opis zakresu inwestycji	Możliwości dofinansowania
		TAK	NIE		Krajowe	UE	rozpoczęcia	zakończenia		
1	BUDOWA ZEJŚĆ NA PLAŻĘ WRAZ Z POCHYLNIĄ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W USTRONIU MORSKIM	-	X	2000000	-	1500000	2017	2017	W ramach zadania zostaną wybudowane trzy zejścia na plażę na terenie Gminy Ustronie Morskie (ul. Plażowa w Sianożętach, ul. Graniczna oraz Spokojna w Ustroniu Morskim.	PROW 2014-2010, RPO WZ
2	PRZENIESIENIE GOPS DO BUDYNKÓW GARAŻOWYCH PRZY URZĘDZIE GMINY	-	X	70000	-	-	2018	2018	Wykonanie dokumentacji technicznej wraz z pozwoleniem na budowę	PROW 2014-2010, RPO WZ
3	BUDOWA PLACU ZABAW PRZY PRZEDSZKOLU PUBLICZNYM W USTRONIU MORSKIM	-	X	10000	-	-	2017	2017	Wykonanie dokumentacji technicznej wraz z pozwoleniem na budowę	WPRO Rozwój Wsi, Ministerstwo Edukacji
4	TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU PRZEDSZKOLA GMINNEGO W USTRONI MORSKIM	-	X	60000	-	-	2018	2018	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz z pozwoleniem na budowę termomodernizacji budynku Przedszkola w Ustroniu Morskim	PROW 2014-2020, RPO WZ
5	MODERNIZACJA WIEŻY CIŚNIEN W RUSOWIE	-	X	20000	-	-	2017	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej uwzględniającej wytyczne konserwatora zabytków wraz z pozwoleniem na budowę wieży ciśnień w Rusowie.	MINISTERSTWO KULTURY, RPO WZ
6	WYKONANIE KANALIZACJI DESZCZOWEJ W UL. KOLEJOWEJ I ROLNEJ W USTRONI MORSKIM	-	x	650000	-	552500	2017	2017	Przedmiotem projektu jest wykonanie kanalizacji deszczowej przy ul. Kolejowej i Rolnej w Ustroniu Morskim.	PROW 2014-2020
7	PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ NA DZIAŁCE NR 227/2 W RUSOWIE	-	x	50000	-	-	2017	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz z pozwoleniem na budowę drogi	-
8	PRZEBUDOWA DROGI NA ODCINKU UL. WRZOSOWEJ W SIANOŻĘTACH DO DK NR 11	-	x	50000	-	-	2016	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz z pozwoleniem na budowę drogi	-
9	ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU LEŚNO-PARKOWEGO NA DZIAŁKACH NR 1080, 1081, 1124, 1137 ORAZ BUDOWY ŚCIEŻKI ZDROWIA, EDUKACYJNEJ I HISTORYCZNEJ	-	x	20000	-	-	2017	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz z pozwoleniem na budowę	INTERREG VA, RPO WZ
10	BUDOWA CHODNIKA I MIEJSC POSTOJOWYCH NA OSIEDLU PRZY UL. KLONOWEJ W USTRONI MORSKIM	-	x	70000	-	-	2016	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz ze zgłoszeniem robót budowlanych. Następnie budowa chodnika i miejsc postojowych przy ul. Klonowej	-
11	BUDOWA DROGI, PRZEDŁUŻENIE UL. KRÓTKIEJ DO UL. GEODETÓW W USTRONI MORSKIM	-	x	230000	-	-	2018	2018	Przedłużenie ulicy Krótkiej do ul. Geodetów w Ustroniu Morskim	-
12	BUDOWA MIEJSC POSTOJOWYCH PRZY OŚRODKU ZDROWIA UL. OSIEDŁOWA	-	x	200000	-	-	2017	2017	Budowa miejsc postojowych przy Ośrodku Zdrowia oraz przy drodze wewnętrznej	-
13	BUDOWA PARKINGU ORAZ CHODNIKA PRZY UL. SZTORMOWEJ	-	x	140000	-	-	2018	2018	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz ze zgłoszeniem robót budowlanych oraz budowa parkingu i chodnika przy ul. Sztormowej	-
14	MODERNIZACJA NAWIERZCHNI CHODNIKA I UL. WĄSKIEJ W USTRONI MORSKIM	-	x	100000	-	-	2016	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej oraz przeprowadzenie prac remontowych na ulicy Wąskiej w Ustroniu Morskim	-

15	REMONT NAWIERZCHNI BOISKA WIELOFUNKCYJNEGO „ORLIK” W USTRONIU MORSKIM	-	x	350000	-	-	2017	2017	Wykonanie remontu nawierzchni boiska wielofunkcyjnego „Orlik” w Ustroniu Morskim wraz z ogrodzeniem	MINISTERSTWO SPORTU, RPO WZ
16	MODERNIZACJA NAWIERZCHNI UL. GÓRNEJ W USTRONIU MORSKIM NA WYSOKOŚCI BUDYNKÓW W SZEREGU NR 8	-	x	100000	-	-	2016	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz ze zgłoszeniem robót budowlanych oraz pracami budowlanymi polegającymi na modernizacji nawierzchni ul. Górnej w Ustroniu Morskim na wysokości budynków w szeregu nr 8.	-
17	BUDOWA DOJŚCIA DO PLAŻY NR 17 NA DZIAŁCE NR 35/18	-	x	100000	-	-	2017	2017	W ramach zadania planuje się budowę dojścia do plaży nr 17 na działce nr 35/18	PROW 2014-2020
18	BUDOWA MIEJSC POSTOJOWYCH ORAZ ALEJEK PRZY CMENTARZU W RUSOWIE	-	x	40000	-	-	2017	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz ze zgłoszeniem robót budowlanych oraz budową miejsc postojowych oraz alejek przy cmentarzu w Rusowie	-
19	WYMIANA PIECA WRAZ Z MODERNIZACJĄ KOTŁOWNI W OŚRODKU ZDROWIA	-	x	150000	-	-	2017	2017	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz ze zgłoszeniem robót budowlanych oraz wymiana pieca oraz modernizacji c.o. w ośrodku zdrowia w Ustroniu Morskim	RPO WZ, MINISTERSTWO ŚRODOWISKA, WFOŚIGW
20	MODERNIZACJA POMIESZCZEŃ W ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W GWIŹDZIE	x	-	100000	-	-	2017	2017	Opracowanie AKTUALIZACJI dokumentacji technicznej wraz ze zgłoszeniem robót budowlanych wraz z przeprowadzeniem prac modernizacyjnych pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Gwiździe	PROW 2014-2020, RPO WZ
21	BUDOWA LAPIDARIUM NA TERENIE CMENTARZA W BAGICZU	-	x	20000	-	-	2018	2018	Opracowanie dokumentacji technicznej uwzględniającej wytyczne konserwatora zabytków wraz z pozwoleniem na budowę	RPO WZ, MINISTERSTWO KULTURY
22	ODBUDOWA ROWÓW MELIORACYJNYCH W USTRONIU MORSKIM I SIANOŻĘTACH	-	x	500000	-	4250000	2018	2018	Odbudowa przedmiotowych rowów polegać będzie na ich wykopie koparką mechaniczną, rozplantowaniu urobku, obsiewie skarp mieszanką traw i roślin motylkowych, wycięciu krzaków, przebudowie przepustów.	PROW 2014-2020, WFOŚIGW, NFOŚIGW
23	TERMOMODERNIZACJA BUDYNKU PRZEDSZKOŁA GMINNEGO W USTRONIU MORSKIM	-	x	60000	-	-	2018	2018	Opracowanie dokumentacji technicznej wraz z pozwoleniem na budowę	RPO WZ, MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
24	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA INWESTYCYJNEGO PN: PRZEBUDOWA DROGI POWIATOWEJ WRAZ Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI ROWEROWEJ WZDŁUŻ DROGI POWIATOWEJ USTRONIE MORSKIE - DYGOWO			50000			2017	2017	W ramach zadania planuje się opracowanie dokumentacji projektowej zamierzenia inwestycyjnego polegającego na przebudowie drogi powiatowej oraz budowie ścieżki rowerowej wzdłuż drogi Ustronie Morskie - Dygowo	-
25	BUDOWA ULICY LILIOWEJ, UL. KWIATOWEJ ORAZ UL. WCZASOWEJ W SIANOŻĘTACH			1500000		1000000	2017	2018	W ramach zadania planuje się przebudowę oraz budowę ul. Kwiatowej, Wczasowej oraz Liliowej w Sianożętach	-
26	ROZBUDOWA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ W PASIE NADMORSKIM ORAZ UZUPŁNIENIE ODCINKA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ W CIĄGU UL. WOJSKA POLSKIEGO W USTRONI MORSKIM			15000			2017	2018	W ramach zadania planuje się opracować dokumentację techniczną dot. Budowy tras rowerowych na terenie Gminy Ustronie Morskie w ramach projektu realizowanego przez ZZDW w Koszalinie.	RPO WZ, PROW 2014-2020, INTERREG VA
27	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZAMIERZENIA INWESTYCYJNEGO PN. MODERNIZACJA AMFITEATRU W USTRONI MORSKIM			70000			2017	2017	W ramach zadania planuje się opracowanie dokumentacji dot. Modernizacji amfiteatru w Ustroniu Morskim	-

	MORSKIM									
28	MODERNIZACJA AMFITEATRU W USTRONIU MORSKIM			4000000		2500000	2017	2019	W ramach zadania planuje się przeprowadzić modernizację amfiteatru w Ustroniu Morskim	INTERREG VA
29	PRZEBUDOWA UL. KU SŁOŃCU ORAZ DROGI NR 871035Z W KUKINCE			3300000		1500000	2017	2017	W ramach zadania planuje się przebudowę ul. Ku Słońcu oraz drogi 871035Z w Kukince	RPO WZ
30	BUDOWA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ KOŁOBRZEG-KARLINO			1330000			2018	2018	W ramach zadania planuje się budowę ścieżki rowerowej łączącej Kołobrzeg z Karlinem	INTERREG VA, RPO WZ
31	BUDOWA PLACU ZABAW PRZY UL. GÓRNEJ W USTRONI MORSKIM			350000			2018	2018	W ramach zadania planuje się budowę placu Zabaw przy ul. Górnej w Ustroniu Morskim	PROW 2014-2020, RYBACTWO I MORZE
32	BUDOWA PLACU ZABAW W SIANOŻĘTACH			350000			2018	2018	W ramach zadania planuje się budowę placu zabaw w Sianożętach	PROW 2014-2020, RYBACTWO I MORZE
33	WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ ORAZ DRZWIOWEJ W OŚRODKU ZDROWIA W USTRONI MORSKIM			60000			2017	2017	W ramach zadania planuje się wymianę stolarki okiennej oraz drzwiowej w ośrodku zdrowia w Ustroniu Morskim	-
34	BUDOWA MIEJSC POSTOJOWYCH PRZY UL. JANTAROWEJ I UL. ROLNEJ W USTRONI MORSKIM			150000			2017	2017	W ramach zadania planuje się budowę miejsc postojowych przy ul. Jantarowej oraz ul. Rolnej w Ustroniu Morskim	-
35	ZAKUP BRAM GARAZOWYCH DO REMIZY OSP W USTRONI MORSKIM	-	-	24000	-	-	2017	2017	Zakup bram garażowych do remizy OSP w Ustroniu Morskim	-
36	OPRACOWANIE PLANU MORFODYNAMIKI DLA BRZEGU MORSKIEGO GMINY USTRONIE MORSKIE	-	-	70000			2017	2018	W ramach zadania zostanie opracowany plan morfodynamiki brzegu morskiego obszaru niezbędnego do uwzględnienia potrzeb planowanych do rozbudowy infrastruktury służącej obsłudze ruchu turystycznego.	-
37	KOMPLEKSOWA PRZEBUDOWA DRÓG GMINNYCH	-	x	3837680	-	1.520.000	2018	2020	Drogi przeznaczone do remontu zostały wytypowane na podstawie opracowania „Przeгляд podstawowy stanu technicznego i wartości użytkowej dróg kategorii gminnej w Ustroniu Morskim” INWESTYCJA NIEZAPLANOWANA W BUDŻECIE	PROW 2014-2020, RPO WZ lub Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
38	ETAP WSTĘPNY INWESTYCJI "PRZEBUDOWA DROGI NA DZIAŁCE NR 227/2 PRZYLEGAJĄCEJ DO POSESJI NR 35, 53 W RUSOWIE	-	X	200000	-	-	2017	2018	W ramach zadania zostanie zaprojektowana i przebudowana droga w miejscowości Rusowo zgodnie z zakresem opracowanym w dokumentacji projektowej.	-
39	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA INWESTYCYJNEGO PN. BUDOWA DRÓG GMINNYCH NA TERENIE USTRONIA MORSKIEGO, UL. LEŚNA, UL. ŁAKOWA	-	X	70000	-	-	2017	2017	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja zadania inwestycyjnego budowy dróg gminnych na terenie Ustronia Morskiego, ul. Leśna i ul. Łakowa	-
40	BUDOWA UL. OKRZEI W USTRONI MORSKIM	-	X	200000	-	-	2017	2017	W ramach zadania planuje się przebudować ul. Okrzei w Ustroniu Morskim – II etap	-
41	BUDOWA PUNKTU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY USTRONIE MORSKIE	-	X	1473991,30	-	1.100.000	2017	2018	W ramach zadania zostanie wybudowany Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową.	NFOŚiGW, POIS, MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
42	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA BUDOWA DROGI UL. BOGUSŁAWA XIV W	-	X	50430	-	-	2016	2016	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja projektowa dla zadania związanego z przebudową ul. Bogusława XIV z chodnikiem i	

	USTRONIU MORSKIM Z CHODNIKIEM I OŚWIETLENIEM								oświetleniem	
43	BUDOWA ULICY BOGUSŁAWA XIV-GO W USTRONIU MORSKIM	-	X	2000000	-	1000000	2017	2018	W ramach zadania zostanie przebudowana ul. Bogusława XIV-go w Ustroniu Morskim	PROW 2014-2020
44	OCZYSZCZENIE STAWU PRZECIWOŻAROWEGO W KUKINII	-	X	10000	-	-	2017	2017	W ramach zadania zostanie oczyszczony staw przeciwpożarowy w Kukinii	-
45	PRZEBUDOWA CHODNIKÓW W MIEJSCOWOŚCI KUKINIA	-	-	10000	-	-	2018	2018	W ramach zadania zostaną przebudowane chodniki w miejscowości Kukinia.	-
46	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA PN. BUDOWA SIECI DRÓG GMINNYCH: UL. OSIEDŁOWA, UL. SŁONECZNA W USTRONIU MORSKIM	-	X	50000	-	-	2017	2017	W ramach zadania zostaną opracowana dokumentacja dla zadania pn. budowa sieci dróg gminnych, ul. Osiedłowa, ul. Słoneczna w Ustroniu Morskim	-
47	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA PN. BUDOWA UL. AKACJOWEJ W USTRONIU MORSKIM	-	X	50000	-	-	2017	2017	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja projektowa na zadanie pn. Budowa ul. Akacjowej w Ustroniu Morskim.	-
48	PRZEBUDOWA UL. WIEJSKIEJ W USTRONIU MORSKIM	X	-	3000000	-	1.000.000	2017	2018	W ramach zadania zostanie przebudowana ul. Wiejska w Ustroniu Morskim zgodnie z opracowaną dokumentacją techniczną.	PROW 2014-2020, RPO WZ w ramach programu rewitalizacji, PROGRAM ROZWOJU GMINNEJ I POWIATOWEJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ NA LATA 2016-2019
49	BUDOWA PRZEPOMPOWNI ODPROWADZAJĄCEJ WODY OPADOWE Z TERENU GMINY USTRONIE MORSKI	-	x	20000	-	-	2017	2017	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja budowy przepompowni odprowadzającej wody opadowe z terenu gminy Ustronie Morskie	PROW , RPO WZ, MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
50	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA PN. BUDOWA SIECI DRÓG GMINNYCH, UL. KWIA-TOWA, UL. KONWALIOWA, UL. JAŚMINOWA, UL. BURSZY-TYNOWA W SIANOŻĘTACH	-	X	50000	-	-	2017	2018	W ramach zadania zostanie przygotowana dokumentacja projektowa dla zadania pn. Budowa sieci dróg gminnych ul. Kwiatowej, ul. Konwaliowej, ul. Jaśminowej, ul. Bursztynowej w Sianożętach.	-
51	WYMIANA OGRODZENIA WZDŁUŻ PROMENADY W USTRONIU MORSKIM	-	-	20000	-	-	2017	2018	W ramach zadania zostanie wymienione ogrodzenie wzdłuż promenady w Ustroniu Morskim	-
52	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA PN. BUDOWA DROGI NA DZ. NR 224 W RUSOWIE	-	X	50000	-	-	2017	2018	W ramach zadania zostanie przygotowana dokumentacja projektowa dla zamierzenia inwestycyjnego pn. Budowa drogi na dz. Nr 224 w Rusowie	-
53	REMONT DACHU BUDYNKU KOMUNALNEGO POŁOŻONEGO PRZY UL. OSIEDŁOWEJ 2E W USTRONIU MORSKIM	-	X	10000	-	-	2017	2018	W ramach zadania przeprowadzony remont dachu budynku komunalnego położonego przy ul. Osiedłowej 2E w Ustroniu Morskim	-
54	ZAKUP WOZU STRAŻACKIEGO DLA OSP W USTRONIU MORSKIM	-	X	700000	-	600.000	2017	2019	W ramach zadania zostanie zakupiony ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy dla OSP w Ustroniu Morskim.	RPO WZ , WFOŚiGW
55	BUDOWA I ODCINKA KANA-LIZACJI DESZCZOWEJ – ZBIEG ULIC B. CHROBREGO, W. POLSKIEGO, RYBACKA W USTRONIU MORSKIM	-	X	100000	-	-	2017	2019	W ramach zadania zostanie przebudowany odcinek kanalizacji deszczowej – zbieg ulic B. Chrobrego, W. Polskiego i Rybackiej w Ustroniu Morskim	-
56	ROZBUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO NA TERENIE GMINY USTRONIE MORSKIE	-	X	250000	-	-	2017	2019	W ramach zadania zostanie sukcesywnie rozbudowywane oświetlenie uliczne na terenie Gminy Ustronie Morskie.	-
57	ZMIANA ORGANIZACJI RUCHU NA TERENIE GMINY USTRONIE MORSKIE, ROZ-SZERZENIE STREFY PŁATNE-GO PARKOWANIA, BUDOWA MIEJSC POSTOJOWYCH	-	X	150000	-	-	2017	2018	W ramach zadania zostanie przeprowadzona zmiana organizacji ruchu na terenie Gminy Ustronie Morskie, rozszerzona strefa płatnego parkowania, budowa miejsc postojowych.	-
58	WYKUP TERENÓW NA PO-SZERZENIE UL. GÓRNEJ W	-	X	200000	-	-	2017	2019	W ramach zadania planuje się wykup terenów na potrzeby poszerzenia ul.	-

	USTRONIU MORSKIM								Górnej w Ustroniu Morskim	
59	ZAKUP LAWEK DLA SENIORA	-	-	20000	-		2017	2017	W ramach zadania planuje się zakup oraz montaż ławek dla seniorów, które zostaną posadowione na terenie Ustronia Morskiego i Sianożęt	-
60	ROZBUDOWA PLACU ZABAW W GWIŹDZIE	-	X	10000	-		2017	2018	W ramach zadania zostanie rozbudowany plac zabaw w Gwiździe	-
61	ROZBUDOWA ZEJŚĆ NA PLAŻĘ NA TERENIE GMINY USTRONIE MORSKIE	-	X	100000	-		2017	2019	W ramach zadania zostaną wybudowane zejścia na plażę na terenie Gminy Ustronie Morskie	RPO WZ, PROW 2014-2020, INTERREG VA, RYBACTWO I MORZEZ
62	REMONT SCHODÓW PRZED BUDYNKIEM OŚRODKA ZDROWIA W USTRONIU MORSKIM	-	X	20000	-		2017	2017	W ramach zadania zostanie przeprowadzony remont schodów ośrodka zdrowia w Ustroniu Morskim	-
63	ZAKUP SAMOCHODÓW ŚMIECIARZEK DLA POTRZEB GOSIR	-	X	400000	-	200.000	2017	2019	W ramach zadania zostaną zakupione 2 samochody śmieciarki na potrzeby utrzymania czystości w gminie, zadanie realizowane przez GOSIR	PROW ,RPO WZ PO IIŚ, WFOŚiGW
64	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ REMONTU DRÓG W MIEJSCOWOŚCIACH KUKINKA I MALECHOWO	-	X	50000	-		2017	2018	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja projektowa remontu dróg gminnych w miejscowościach Kukinka i Malechowo	-
65	MODERNIZACJA WIEŻY CIŚNIEŃ W RUSOWIE	-	X	150000	100.000	-	2018	2018	W ramach zadania zostanie przeprowadzona modernizacja wieży ciśnień w Rusowie, zgodnie z opracowaną dokumentacją techniczną	PROW ,RPO WZ PO Rybactwo i morze, Ministerstwo Kultury
66	NAGŁOŚNIENIE SALI KONFERENCYJNEJ PRZY URZĘDZIE GMINY W USTRONIU MORSKIM	-	X	50000	20.000	-	2018	2018	W ramach zadania zostanie wykonane profesjonalne nagłośnienie Sali konferencyjnej przy Urzędzie Gminy w Ustroniu Morskim.	-
67	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ REMONTU I MODERNIZACJA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ MELMAK W RUSOWIE	-	x	30000	-		2017	2019	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja remontu świetlicy wiejskiej w Rusowie	-
68	BUDOWA PLACU ZABAW PRZY PRZEDSZKOLU PUBLICZNYM W USTRONIU MORSKIM	-	x	250000	-	130.000	2018	2018	W ramach zadania zostanie wybudowany wielofunkcyjny plac zabaw dla dzieci przy Przedszkolu Publicznym w Ustroniu Morskim	PROW ,RPO WZ PO Rybactwo i morze, Ministerstwo Oświaty
69	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA PN. BUDOWA UL. OKRZEI W USTRONIU MORSKIM			30000			2017	2018	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja projektowa budowy ul. Okrzei w Ustroniu Morskim	-
70	ETAP WSTĘPNY INWESTYCJI "NAD BRZEGIEM KULTURY" NA UL. NADBRZEŻNEJ			35000			2017	2019	W ramach zadania planuje się zrealizować I etap inwestycji pn. Nad brzegiem kultury na ul. Nadbrzeżnej w Ustroniu Morskim	-
71	OPRACOWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ PRZEBUDOWY DROGI NA DZIAŁCE NR 133 W GWIŹDZIE			30000			2017	2018	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja projektowa przebudowy drogi na działce nr 133 w Gwiździe	-
72	REMONT DROGI GMINNEJ W GWIŹDZIE			30000			2017	2019	W ramach zadania planuje się przebudować drogę gminną w Gwiździe	-
73	NABYCIE DZIAŁKI NUMER 574/4 POD DROGĘ PUBLICZNĄ - UL. TURYSTYCZNĄ W USTRONIU MORSKIM			239680			2017	2019	W ramach zadania planuje się nabycie działek nr 574/4 pod drogę publiczną – ul. Turystyczną w Ustroniu Morskim	-
74	ZAKUP SERWERÓW I KOMPUTERÓW			60000			2017	2019	W ramach zadania planuje się zakup serwerów i komputerów na potrzeby pracowników Urzędu Gminy w Ustroniu Morskim	-
75	ZAKUP SERWERÓW I KOMPUTERÓW – ZESPÓŁ SZKÓŁ			40000			2017	2019	W ramach zadania planuje się zakup serwerów i komputerów dla pracowników Zespołu Szkół w Ustroniu Morskim	-

76	PRZEBUDOWA POMIESZCZEN ZWIĄZANA Z DOBUDOWĄ SZATNI W PRZEDSZKOLU PUBLICZNYM W USTRONIU MORSKIM			10000			2017	2019	W ramach zadania planuje się przebudowę szatni – dobudowę w przedszkolu publicznym w Ustroniu Morskim	-	
77	REALIZACJA PROGRAMU USUWANIA AZBESTU NA TERENIE GMINY USTRONIE MORSKIE			200000			2017	2025	W ramach zadania zostanie zrealizowany Program usuwania azbestu z terenu Gminy Ustronie Morskie	WFOŚiGW	
78	REALIZACJA PROGRAMU USUWANIA BARSZCZU SOSNOWSKIEGO NA TERENIE GMINY USTRONIE MORSKIE			200000			2017	2025	W ramach zadania zostanie zrealizowany program usuwania barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Ustronie Morskie	WFOŚiGW	
79	BUDOWA HALI SPORTOWEJ W USTRONIU MORSKIM			5000000			2018	2020	W ramach zadani zostanie wybudowana pełnowymiarowa hala sportowa w Ustroniu Morskim	MINISTERSTWO SPORTU, RPO WZ	
80	OPRACOWANIE DOKUMEN- TACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA PN. BUDOWA DROGI ŁĄCZĄCEJ UL. POLNĄ Z UL. LEŚNĄ W USTRONIU MORSKIM			50000			2017	2018	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja projektowa dla zadania pn. Budowa drogi łączącej ul. Polną z ul. Leśną w Ustroniu Morskim	-	
81	OPRACOWANIE DOKUMEN- TACJI PROJEKTOWEJ DLA ZADANIA PN. BUDOWA MIEJSC POSTOJOWYCH ZA BUDYNKIEM URZĘDU GMINY			30000			2017	2018	W ramach zadania zostanie opracowana dokumentacja projektowa zadania pn. Budowa miejsc postojowych za budynkiem Urzędu Gminy	-	
RAZEM				35.895.781,30							

VII. PROCEDURY WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI PLANU ROZWOJU GMINY USTRONIE MORSKIE

”Plan rozwoju Gminy Ustronie Morskie” został zatwierdzony oraz przyjęty do realizacji uchwałą Rady Gminy Ustronie Morskie i przekazany do realizacji dla Wójta Gminy Ustronie Morskie. Jego wdrażaniem zajmą się pracownicy Urzędu Gminy, którzy na podstawie swoich kompetencji będą realizowali projekty inwestycyjne określone w Planie. Ich realizacja będzie zgodna z zasadami określonymi RPOWP. Pracownicy zajmą się:

- przygotowaniem wniosków aplikacyjnych i wszystkich niezbędnych dokumenty, załączniki i pozwolenia,
- przygotowaniem dokumentacji technicznej projektów,
- obsługą finansową projektów.
- monitorowaniem realizacji projektów,
- składaniem sprawozdań z ich realizacji.

Monitorowanie realizacji Planu powierzone zostanie również pracownikom Urzędu Gminy Ustronie Morskie. Będą oni na bieżąco prowadzić nadzór nad realizacją projektów. Mają oni dostęp do wszystkich danych dotyczących niezbędnych do kontrolowania zmian wskaźników osiągnięć określonych w Planie. Badając ich zmiany będą na bieżąco oceniali prawidłowość realizacji Planu. W dalszej kolejności dane te będą przekazywane Wójtowi Gminy. Na każdej sesji Rady Gminy Wójt składa Radnym, Sołtysom, zaproszonym gościom oraz wszystkim przybyłym informacje ze swoich prac, w tym też sprawozdaniu będą informacje na temat wdrażania Planu i realizacji projektów określonych przez ten Plan. W czasie sesji wszystkie zainteresowane strony będą mogły zgłaszać swoje wnioski i uwagi związane z realizacją Planu, a także zgłaszać do niego ewentualne zmiany, które – o ile zostaną przyjęte - będą musiały być zatwierdzone przez Radę Gminy Ustronie Morskie.

Monitoring Planu

Plan Rozwoju powinien dynamicznie reagować na zmieniające się potrzeby wynikające z nowych uwarunkowań endogenicznych i egzogenicznych. Monitoring i ewaluacja są koniecznymi elementami Planu umożliwiającymi jego korygowanie i rozbudowę w trakcie procesu wdrażania.

Istota monitoringu polega na prowadzeniu stałych obserwacji, dokonywania ciągłych, systematycznych pomiarów, określaniu narzędzi pomiarów przebiegu procesów, które nas interesują. Monitoring Planu odnowy Wsi powinien odbywać się co roku, raz na 2 lata będzie

przeprowadzana analiza porównawcza stanu wyjściowego i obecnego. Wzorcem dla takiego monitoringu mogą być wskaźniki oceny realizacji planowanych zadań. Wskaźniki te można podzielić na trzy podgrupy:

- Wskaźniki produktu - opisujące rozmiar podejmowanych przedsięwzięć w ramach danego projektu, na przykład liczba km zmodernizowanych dróg.

- Wskaźniki rezultatu - związane z bezpośrednimi i natychmiastowymi efektami przedsięwzięcia (projektu). Informują one o zmianach, jakie nastąpiły tuż po wdrożeniu danego przedsięwzięcia. Efekty bezpośrednie mogą być mierzone wartościowo i ilościowo, w tym liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej.

- Wskaźniki oddziaływania - opisujące efekty odległe w czasie lub efekty pośrednie nie ograniczające się do korzyści beneficjentów (korzyści zewnętrzne). Pomiar tego typu efektów pośrednich jest tylko częściowo możliwy na wybranych przykładach, dających się zidentyfikować i zmierzyć. Całość efektów pośrednich może nie być jednoznacznie określona, może być jednak szacowana, np. wzrost aktywności lokalnej mieszkańców wsi.

Wskaźniki monitorowania projektowanych przedsięwzięć powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne - umożliwiające porównania, wiarygodne i dostępne. Stworzenie w miarę pełnego indeksu wskaźników monitorowania projektów może stanowić podstawę do określenia monitorowania całego Planu. Powinny być monitorowane bezpośrednio działania, a pośrednio również priorytety. Efekty wdrażania projektowanych przedsięwzięć powinny mieć wpływ na korekty układu priorytetów, opartych na diagnozie stanu istniejącego.

Tabela 83. Lista wskaźników do monitoringu Planu.

Wskaźniki	Jednostka miary	Sposób pomiaru
Wskaźniki produktu		
1. Długość dróg gminnych o zmodernizowanej powierzchni	km	Monitoring w miejscu realizacji projektów
2. Długość sieci wodociągowej – nowej i zmodernizowanej	mb	Monitoring w miejscu realizacji projektów
3. Długość sieci kanalizacji sanitarnej.	mb	Monitoring w miejscu realizacji projektów

4. Powierzchnia zmodernizowanych budynków oświatowych	m ²	Monitoring na miejscu realizacji inwestycji, dane techniczne z oddania obiektów do użytku
5. Powierzchnia zbudowanych obiektów sportowych	m ²	Monitoring na miejscu realizacji inwestycji, dane techniczne z oddania obiektów do użytku
6. Ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	Monitoring na miejscu realizacji inwestycji, dane techniczne z oddania obiektów do użytku
Wskaźniki rezultatu		
1. Ilość nowo podłączonych gospodarstw domowych do wodociągu i sieci kanalizacyjnej	%	Statystyka gminna
2. Stosunek ilości budynków podłączonych do wodociągu, sieci kanalizacyjnej do wszystkich budynków	%	Statystyka gminna
3. Ilość imprez kulturalno – sportowych organizowanych zmodernizowanych obiektach	szt.	Statystyka gminna
4. Zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	godz./miesiąc	Statystyka gminna
5. Wskaźnik powierzchni dróg objętych modernizacją i ulepszeniem nawierzchni	%	Statystyka gminna i powiatowa
6. Skrócenie czasu przejazdu	Km/godz.	Pomiar na miejscu
7. Obniżenie kosztów napraw nawierzchni jezdni	zł.	Statystyka gminna
8. Zmniejszenie liczby	Szt. / rok	Statystyka gminna i policyjna

wypadków drogowych		
9. Zmniejszenie opłat za korzystanie ze środowiska na skutek modernizacji kotłowni węglowych.	%	Statystyka gminna
10. Ilość ścieków oczyszczonych w wyniku modernizacji	m ³	Statystyka gminna
11. Obniżenie kosztu jednostkowego oczyszczania ścieków	zł/m ³	Statystyka gminna
12. Wskaźnik ilości ścieków dopływających do oczyszczalni w stosunku do jej przepustowości	%	Statystyka gminna
13. Zmniejszenie ilości dzikich wysypisk śmieci	%	Statystyka gminna
<i>Wskaźniki oddziaływania</i>		
1. Ilość osób korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej	szt.	Statystyka gminna
2. Polepszenie stanu środowiska naturalnego (ilość odprowadzanych i oczyszczanych ścieków, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego)	%	Statystyka gminna
3. Wielkość migracji	szt.	Statystyka gminna, US w Szczecinie
4. Wzrost poziomu życia mieszkańców	%	Badania ankietowe
5. Zmniejszenie	%	Statystyka szkolna i gminna

zachorowalności dzieci w placówkach kulturalno – oświatowych w wyniku poprawy dostępności do urządzeń sportowo-rekreacyjnych		
6. Zwiększenie aktywności pozalekcyjnej uczniów w postaci ilości kółek zainteresowań	%	Statystyka szkolna
7. Zwiększenie aktywności rekreacyjnej mieszkańców	%	Statystyka gminna
8. Wskaźnik poprawy jakości dróg w wyniku przeprowadzonej ich modernizacji i ulepszenia nawierzchni	%	Badanie ankietowe (kierowców zgłaszających się do Powiatowego Wydziału Komunikacji)
9. Spadek emisji niebezpiecznych związków - CO ₂ , SO ₂ , NO ₂	mg/m ³	Badania WIOŚ
10. Wzrost zdrowotności mieszkańców	%	Statystyka gminna
11. Ilość powstałych lub utrzymanych miejsc pracy	Szt.	Statystyka gminna
12. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	%	Ankieta wśród przedsiębiorców
13. Polepszenie stanu środowiska naturalnego	%	Badania WIOŚ

Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację wyznaczonych celów w strategii. Pozwoli ona na korygowanie działań podejmowanych w ramach strategii. Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium proporcjonalności. Ocenie będzie podlegało w jakim stopniu cele Strategii i sposób ich realizacji są właściwe, konieczne i wystarczające w stosunku do zmieniających się potrzeb i

priorytetów na poziomie gminy. Do ewaluacji zostaną wykorzystane narzędzia ilościowe i jakościowe.

Strategia zakłada przeprowadzenie ewaluacji w trzech etapach:

1. Ewaluacja przed rozpoczęciem przeprowadzona została w trakcie planowania Planu Rozwoju. W fazie przygotowania Planu opracowane zostały w poszczególnych obszarach silne oraz słabe strony, szanse i zagrożenia (analiza SWOT).

2. Ewaluacja w połowie realizacji Planu (okresowa). Przeprowadzenie oceny proporcjonalności celów strategicznych i szczegółowych do lokalnych potrzeb oraz proporcjonalności środków wykorzystanych dla realizacji przyjętych celów. Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione w formie raportu, uwzględniającego analizę realizacji przyjętych działań, czas ich realizacji, źródła finansowania, występowanie problemów oraz zagrożeń dalszej realizacji oraz propozycje działań korygujących i naprawczych.

3. Ewaluacja po zakończeniu okresu objętego Planem (końcowa). Przeprowadzenie oceny proporcjonalności celów strategicznych i szczegółowych do lokalnych potrzeb oraz proporcjonalności środków wykorzystanych dla realizacji przyjętych celów. W przypadku wprowadzenia działań korygujących lub naprawczych, również te działania będą podlegały analizie. Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione w formie raportu, który będzie zawierał opis procedury badawczej, wyniki badań, wnioski i rekomendacje będące podstawą planowania strategii w kolejnych latach.

Public Relations planu rozwoju lokalnego

Główne uwarunkowania społeczne planu rozwoju lokalnego to dostęp do informacji i sprawiedliwość rozstrzygnięć spraw z zakresu środowiska. Polska w 2003 roku ratyfikowała Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z 1999r., podpisaną w Aarhus. Art. 7 Konwencji nakazuje zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska lokalnego i określa podstawowe obowiązki organów państwowych w zakresie zapewnienia udziału społecznego w postępowaniach dotyczących tych dokumentów. Są to w szczególności:

- ustalenia zakresu podmiotowego konsultacji,
- ustalenia rozsądnych norm czasowych na poszczególne etapy konsultacji,
- przeprowadzenie konsultacji odpowiednio wcześniej w toku procedury decyzyjnej, gdy wszystkie warianty są jeszcze możliwe, a udział społeczeństwa może być skuteczny,

- należyte uwzględnienie konsultacji społecznych przy wydawaniu decyzji.

Jednakże organy państwowe same podejmują decyzję co do szczegółowych sposobów powiadamiania społeczeństwa, metod zbierania uwag i wniosków oraz terminu i czasu trwania konsultacji społecznych.

Niniejszy dokument został opracowany z uwzględnieniem powyższych przepisów prawnych. Plan przygotowany został z udziałem szerokich konsultacji społecznych, przy uwzględnieniu głosów środowiska naukowego, gospodarczego, pracowniczego, kulturalnego i pozarządowego.

Dokument po zatwierdzeniu zostanie przesłany do sołtysów w celu jego promocji w poszczególnych sołectwach. Informacje szczególnie istotne zostaną zaprezentowane w lokalnych mediach i na zebraniach gminnych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Harmonogram spotkań w sołectwach.	7
Tabela 2. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw gminy Ustronie Morskie.	25
Tabela 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Ustronie Morskie.	26
Tabela 4. Prognoza demograficzna dla gminy Ustronie Morskie z 2004 roku.....	27
Tabela 5. Stowarzyszenia działające na terenie gminy Ustronie Morskie.....	31
Tabela 6. Wybory samorządowe przeprowadzone 21 listopada 2010 r.....	38
Tabela 7. Wybory samorządowe przeprowadzone 16 listopada 2014 r. (I tura).	39
Tabela 8. Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2013-2015. ..	44
Tabela 9. Powody przyznawania pomocy społecznej w Ustroniu Morskim na przestrzeni lat 2013-2015.	45
Tabela 10. Rodzaje świadczeń udzielanych przez Pomoc społeczną w Gminie Ustronie Morskie.	46
Tabela 11. Instytucje wspierające rodziny zmagające się z problemem przemocy.....	49
Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy, z oferty których mogą korzystać mieszkańcy gminy Ustronie Morskie.	49
Tabela 13. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jaka jest skala występowania w gminie przestępczości i przemocy w rodzinie?.....	50
Tabela 14. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz liczbę obiektów oświatowych w gminie?.....	52
Tabela 15. Rozkład uczniów w Zespole Szkół w Ustroniu Morskim w roku szkolnym 2015/2016.....	53
Tabela 16. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz ofertę edukacyjną szkół prowadzonych przez gminę? Czy jest wystarczająca?	54
Tabela 17. Przedszkole w Ustroniu Morskim – stan na 31 grudnia 2011-2015.	60
Tabela 18. Zestawienie Liczbowe Działalności Prewencyjnej.	62
Tabela 19. Zestawienie wykroczeń w 2015 i 2016 roku (do 12 lipca).	63
Tabela 20. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy (świetlice, biblioteki, domy kultury)?.....	68

Tabela 21. Wybrane turystyczne obiekty noclegowe w gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2014.....	73
Tabela 22. Turystyczne obiekty noclegowe w gminie Ustronie Morskie wg stanu na 18.03.2016 r.	74
Tabela 23. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz promocję gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?.....	75
Tabela 24. ilość odpadów odebranych w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami w 2015 roku.	92
Tabela 25. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 wg sektorów.	95
Tabela 26. Podmioty gospodarki narodowej wpisane w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 wg klas wielkości.	96
Tabela 27. Struktura podmiotów gospodarki narodowej wg liczby zatrudnionych w gminie Ustronie Morskie w latach 2010 – 2014.	96
Tabela 28. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 wg sektorów.	97
Tabela 29. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014 (stan w dniu 31 XII).....	97
Tabela 30. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014.....	99
Tabela 31. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Ustronie Morskie wg stanu na dzień 31.12.2014 r. na tle powiatu kołobrzeskiego i województwa zachodniopomorskiego – wybrane wskaźniki.....	100
Tabela 32. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w gminie (ewentualne udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania działalności gospodarczej)?.....	101
Tabela 33. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz)?.....	101
Tabela 34. Użytkowanie gruntów w gminie Ustronie Morskie (w ha).....	102
Tabela 35. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem, użytków rolnych ogółem i użytków rolnych w dobrej kulturze w gminach powiatu kołobrzeskiego (w ha) w według PSR 2010.	103
Tabela 36. Powierzchnia zasiewów w gminie Ustronie Morskie według rodzaju wg PSR 2010.	104

Tabela 37. Liczba gospodarstw rolnych w gminie Ustronie Morskie według rodzaju zasiewów wg PSR 2010.....	104
Tabela 38. Zwierzęta gospodarskie w gminie Ustronie Morskie wg PSR 2010.....	104
Tabela 39. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności rolnej (czy organizowane są szkolenia, czy rolnicy mają dostęp do informacji na temat specjalizacji lub zmiany profilu upraw)?	105
Tabela 40. Liczba ludności w gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2015.	106
Tabela 41. Struktura ludności w gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2015.	106
Tabela 42. Liczba ludności w gminach powiatu kołobrzeskiego w latach 2012-2015.....	106
Tabela 43. Rynek pracy w Gminie Ustronie Morskie w latach 2007-2014 wg stanu na dzień 31 XII.	107
Tabela 44. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach powiatu kołobrzeskiego.....	108
Tabela 45. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w Gminie Ustronie Morskie (pozycja w powiecie).	108
Tabela 46. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2008-2014 w gminie Ustronie Morskie – pozycja gminy w powiecie kołobrzeskim.	109
Tabela 47. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2007-2015 w powiecie i województwie.	110
Tabela 48. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?	110
Tabela 49. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz możliwość zdobycia zawodu na terenie Twojej gminy?	111
Tabela 50. Dochody, wydatki oraz deficyt/nadwyżka budżetowa gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2015 (w PLN).....	112
Tabela 51. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2015.	112
Tabela 52. Dochody i wydatki bieżące, deficyt/nadwyżka operacyjna w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2015 (w PLN).	113
Tabela 53. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w gminie Ustronie Morskie w latach 2010-2014.....	114
Tabela 54. Dochody własne gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2014 (w PLN).....	114
Tabela 55. Struktura dochodów własnych gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2014.....	115

Tabela 56. Udziały gmin powiatu kołobrzeskiego w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa w latach 2010-2015 w PLN.	116
Tabela 57. Dochody gminy Ustronie Morskie na jednego mieszkańca w latach 2010-2015.	117
Tabela 58. Dochody ogółem oraz dochody własne w przeliczeniu na jednego mieszkańca w gminie Ustronie Morskie na tle gmin powiatu kołobrzeskiego (w PLN).	118
Tabela 59. Wysokość subwencji ogólnej dla gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2014 (w PLN).	118
Tabela 60. Wysokość dotacji dla gminy Ustronie Morskie w latach 2010-2014 (w PLN).	119
Tabela 61. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w gminie Ustronie Morskie (w PLN).	119
Tabela 62. NSRO 2007-2013 – wartość projektów.	120
Tabela 63. Wydatki budżetu gminy Ustronie Morskie według działów w latach 2010-2014 w PLN.	120
Tabela 64. Struktura wydatków budżetu gminy UM według działów w latach 2010-2015 (w %).	121
Tabela 65. Wydatki ogółem w gminach powiatu kołobrzeskiego w latach 2010-2014 w PLN.	122
Tabela 66. Wydatki bieżące ogółem w gminach powiatu kołobrzeskiego w latach 2010-2014 w PLN.	123
Tabela 67. Wydatki na jednego mieszkańca w gminach powiatu kołobrzeskiego w latach 2011-2014 w PLN.	123
Tabela 68. Wydatki majątkowe ogółem w powiecie kołobrzeskim w latach 2010-2014 w PLN.	124
Tabela 69. Wydatki majątkowe inwestycyjne ogółem w powiecie kołobrzeskim w latach 2010-2014 w PLN.	124
Tabela 70. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w powiecie kołobrzeskim w latach 2010-2014 w PLN.	125
Tabela 71. Mocne strony i szanse dla rozwoju Gminy Ustronie Morskie.	127
Tabela 72. ANALIZA SWOT – obszar społeczny.	128
Tabela 73. ANALIZA SWOT – obszar środowiska naturalnego.	131
Tabela 74. ANALIZA SWOT – obszar gospodarczy.	133
Tabela 75. Uwarunkowania wewnętrzne - obszar gospodarczy.	135
Tabela 76. Uwarunkowania zewnętrzne - obszar gospodarczy.	135

Tabela 77. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru gminy.	136
Tabela 78. Zestawienie celów szczegółowych z priorytetami Europy 2020.	144
Tabela 79. Zestawienie celów szczegółowych Gminy Ustronie Morskie z priorytetami Wspólnych Ram Strategicznych (WRS).	146
Tabela 80. Zestawienie celów szczegółowych gminy Ustronie Morskie z priorytetami Strategii Rozwoju Kraju 2020.	148
Tabela 81. Zestawienie celów szczegółowych gminy Ustronie Morskie z priorytetami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.	152
Tabela 82. Planowane do realizacji zadania inwestycyjne przez gminę Ustronie Morskie w latach 2016-2020.	155
Tabela 83. Lista wskaźników do monitoringu Planu.	162

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie powiatu kołobrzeskiego w województwie zachodniopomorskim.....	21
Rysunek 2. Usytuowanie gminy Ustronie Morskie na tle powiatu kołobrzeskiego.	21
Rysunek 3. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego.	79
Rysunek 4. Lokalizacja obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody w gminie Ustronie Morskie.....	90

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz dostępność do usług ochrony zdrowia w gminie (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog)?.....	41
Wykres 2. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jaka jest skala występowania w gminie biedy?.....	42
Wykres 3. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jaka jest skala występowania w gminie alkoholizmu?.....	45
Wykres 4. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz wsparcie osób bezrobotnych w gminie/ ewentualne kursy i zajęcia dla bezrobotnych, kluby pracy, wsparcie emocjonalne?	51
Wykres 5. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz poziom edukacji w gminie (jakość kształcenia, dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze)?	59
Wykres 6. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz liczbę obiektów kulturalnych w gminie (świetlice, biblioteki)? Czy ich liczba jest wystarczająca?	67
Wykres 7. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się na terenie gminy?	68
Wykres 8. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz atrakcyjność turystyczną gminy (ilość i jakość zabytków, miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, stan środowiska naturalnego...)?	71
Wykres 9. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, place zabaw, parki, ławeczki, itp.)?	71
Wykres 10. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz stan zagospodarowania przestrzeni publicznej w gminie (wyposażenie w parkingi, chodniki, ławki, kosze na śmieci)?	72
Wykres 11. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej w gminie (baza noclegowa, gastronomiczna)?	75
Wykres 12. Rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie: Jak oceniasz stan dróg w gminie?	94
Wykres 13. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w gminie Ustronie Morskie w 2014 r.	99
Wykres 14. Dochody z tytułu udziału w podatku CIT gmin powiatu kołobrzeskiego w roku 2015 (w PLN).....	116

Wykres 15. Dochody z tytułu udziału w podatku PIT gmin powiatu kołobrzeskiego w roku 2015 (w PLN).....	117
---	-----